

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 28 januari 2013

§ 3 Interpellation om skolans brist på stöd till elever (nr 2012:36)

Anförande nr 1

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Jag ber att få hänvisa till det skriftliga utdelade svaret.

Anförande nr 2

E i v o r K a r l s s o n (MP): Fru ordförande! Det var inte direkt svar på mina frågor, men vi kör ändå. Interpellationen handlar om skolans brist på stöd till elever. För ett år sedan förtydligades skollagen. Jag ställde bland annat en fråga om huruvida Stockholms stad lever upp till den förtydligade skollagen. Svaret var: Ja, självklart. Det stämmer att vi lever upp till lagen, men knappast till det förtydligande av skollagen som gäller sedan ett år, nämligen att alla elever oavsett förutsättningar, med eller utan diagnoser, har rätt till det stöd de behöver i skolan.

Det vi nu ser är oroliga föräldrar och okontrollerade, skenande kostnader. Jag är fullt medveten om att kostnaderna är höga när det gäller extra resurser. Men jag är ytterst betänksam över hur kostnaderna och extrapengarna har kunnat skena i väg så under fyra år – från 60 miljoner år 2008 till 323 miljoner för novemberprognosen 2012. Har inte ökningen gått att avläsa i tertialbokslut, även om det kan vara ganska komplicerat när olika verksamheter ingår?

Beslutet att sänka ersättningen med 25 procent under årets tre sista månader 2012 trots att antalet barn med behov ökade kraftigt har fått kraftig kritik. Själva systemet är kostnadsdrivande, sade Lotta Edholm i DN Stockholm den 11 december 2012. Staden får enorma handläggningskostnader, och fler skolor chansar och söker för fler elever, skrev man. Men sådant borde ni ha kontroll över. Ökningen har pågått under fyra år. Är det inte en del av utbildningsförvaltningens uppdrag? Först nu ska ni ta fram ett nytt system.

Lotta Edholm säger också följande i artikeln: Vi ska titta på om vi kan villkora att pengarna faktiskt går till särskilt stöd och inte till skolor med stor vinst för skolan. Om det nu skulle vara så att skolorna har gjort stor vinst samtidigt som vissa elever inte får stöd och föräldrarna har stått på borggården eller överlämnat protestlistor förefaller det vara något systemfel.

Nio rektorer och skolchefer skrev den 12 december 2012 på DN Debatt Stockholm om situationen. De skrev att resursskolorna har till uppgift att ta vid när den allmänna skolans möjligheter är uttömda. Många elever har tidigare ofta tillbringat mer tid utanför klassrummet än i klassrummet, om de ens har varit i skolan. För att även barn som har hamnat utanför den allmänna skolan åter ska kunna inkluderas behövs resursskolorna, skrev artikelförfattarna.

En av mina frågor gällde att eleven bör få stöd i stället för skolk inskrivet i skolbetyget. Svaret var att det inte är något motsatsförhållande mellan att registrera skolk och ge särskilt stöd. Enligt Skolverkets rapport *Skolfrånvaro och vägen tillbaka* kan

skolans arbetsmiljö i sig motverka eller bidra till att frånvaron uppstår. Elevernas skolfrånvaro bottnar ofta i en komplex väv av olika slags problem som har att göra med både hem och skola.

Vid en frågestund i fullmäktige för några månader sedan var frågan om besparingar på resursskolorna uppe. Där framgick bland annat att pengarna tas inom samma ram som det socioekonomiska stödet och att det fanns ett överskott till T1 på 800 miljoner. Varför tog ni i så fall inte pengarna därifrån för att sedan lösa detta vid budgetårets slut? Då svarar du, som jag uppfattar det, att ni har lagt 80 miljoner på denna pott varje år och att det alltså inte har skett någon besparing. Budgeten för denna typ av elever är i dag mycket högre än vad den har varit tidigare. Anslaget till den enskilde eleven på resursskolan har dock inte ökat. Det är värt att påpeka. Där blir det en nedskärning.

De nio debattörerna i DN den 12 december ansåg att det har skett stora neddragningar. I artikeln står att på torsdagen, alltså den 13 december 2012, väntas politikererna besluta att sänka ersättningsnivåerna med 7 procent jämfört med årets budget. Ni räknar tydligen olika. Vem har rätt?

Anförande nr 3

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Detta är en komplicerad historia, och det vet jag att Eivor också förstår att det är. Vi har ökat stödet till denna grupp av elever radikalt år från år. Eivor nämnde siffrorna själv – från ungefär 60 miljoner till över 300 miljoner. Men det är klart att man samtidigt måste försöka skapa ett system som är hållfast och där man vet ungefär hur mycket pengar det kommer att kosta varje år. Det är ett sådant system som utbildningsförvaltningen nu håller på att försöka utarbeta. Sanningen är att Stockholms stad har haft ett system som kraftigt skiljer sig från övriga kommuner i länet. Systemet går vida utöver vad skollagen egentligen säger om hur ett system ska fungera. Det är också viktigt att påpeka att Stockholms stad har vunnit samtliga överklaganden som har skett av det nya systemet.

Systemet strider absolut inte mot skollagen på det sätt som det hanteras; det är glasklart. Därmed naturligtvis inte sagt att någon av oss önskade ett sådant här beslut, men jag tror att det var helt nödvändigt att vi fick det till stånd. Stockholms stad kan inte ha ett system som helt och hållet avviker från övriga länskommuners. Då kommer man att hamna i ett läge där vi får en mängd väldigt små resursskolor, och där Stockholms stads elever i själva verket finansierar elever från andra kommuner som har ett helt annat system. Jag tror inte att det är önskvärt att vi får till stånd detta.

Jag ser fram mot den fortsatta diskussionen. Min förhoppning är att vi precis som när det gäller det socioekonomiska stödet ska se om det går att komma fram till ett system som alla partier i utbildningsnämnden är nöjda med, precis som vi gjorde med det socioekonomiska systemet. Det är i varje fall min förhoppning.

Anförande nr 4

E i v o r K a r l s s o n (MP): Jag tänker ta upp vad de nio debattörerna ansåg vara problem i sin debattartikel den 12 december 2012. De skrev bland annat: I höstas upptäckte utbildningsförvaltningen att de medel som avsattes i årets budget inte räckte till. Det saknades 100 miljoner kronor. Utbildningsnämnden fattade då det

anmärkningsvärda beslutet att skära ned på redan tilldelade medel till verksamhetsstödet med 25 procent för oktober–december. Inför det kommande beslutet om budget för nästa år är det enda rimliga att höja de ekonomiska anslagen så att de motsvarar de faktiska behoven. I stället föreslår förvaltningen en minskning av verksamhetsstödet med 7 procent under 2013. Det innebär att nästa års nedskärning blir lika stor som höstens, men att det slås ut över hela året. Lägg därtill en reduktion på 10 procent som beslutades om redan i förra budgeten så landar vi på en sammanlagd nedskärning på 16 procent jämfört med 2011 års budget.

Så långt debattörerna – stämmer detta?

Anförande nr 5

J a n V a l e s k o g (S): Frågan är, som borgarrådet sade, komplex på ett sätt. Den är också enkel på ett annat sätt. Om man börjar med den enkla delen går det naturligtvis att ha synpunkter på handslagets storlek i sin helhet och på hur mycket pengar man sätter av. Det gäller också det socioekonomiska stödets del. Från vår sida har vi varit kritiska till att det är för lågt satt i förhållande till de behov som finns. Samma sak gäller detta att mitt under ett år dra in pengar från verksamheten. Det är naturligtvis inte acceptabelt att driva en verksamhet – oavsett om den är kommunal eller enskilt driven – och låta pengarna försvinna på detta sätt under ett år då man är verksam.

Låt oss fortsätta tala om det som ändå är komplext – för jag håller med om att vi inte borde ha ett system där ansökningarna tredubblas och där det nästan är formuleringen i ansökningarna som avgör om man får bidragen. Det har gått lite inflation i detta. Det är naturligtvis viktigt att vi har fördelningsnycklar som fungerar. Sedan kan man ha olika uppfattningar om hur mycket pengar som ska vara i påsen, vilket vi också har olika uppfattningar om.

Jag tänkte också ta upp en annan fråga som kommer in i diskussionen om fördelningsnycklarna. Den har väckts av en del, och det handlar om detta att vi använder särskilda undervisningsgrupper eller resursforum just för barn med dessa diagnoser eller med behov av annan extrahjälp. Den särskilda undervisningsgruppen blir en trygg miljö och ger många gånger en bra undervisning. Det är någonting positivt. Samtidigt säger en del andra att man menar att det kan bli ett högt pris för många av de här barnen och ungdomarna som får den här trygga miljön men som det sedan nästan blir omöjligt för att komma in på arbetsmarknaden eller på någon annan utbildning. Kritikerna menar att detta i för stor omfattning kan innebära att många inte kan komma in på arbetsmarknaden, vilket de kanske annars hade gjort om de hade fått vara kvar i den vanliga skolan med de utmaningar som det hade inneburit.

Det vore intressant att höra hur borgarrådet ser på denna motsättning som många menar finns. Det är någonting som vi själva måste förhålla oss till i den fortsatta diskussionen. Det handlar också om fördelningsnycklarna och hur man ser på kriterierna för att kunna få de extra anslagen. Det vore intressant att höra borgarrådets syn på detta.

Anförande nr 6

Borgarrådet E d h o l m (FP): Ordförande! Jag försökte förklara för Eivor Karlsson att vi inte har gjort någon neddragning, utan i själva verket har en mycket stark

ökning av kostnaderna från ungefär 60 miljoner för några år sedan till över 300 miljoner kronor.

Jan Valeskog ställer en extremt relevant fråga, tycker jag: Hur ser man på behovet av inkludering av alla elever i vanliga klasser kontra det faktum att vi har så många föräldrar och många elever som har det svårt i skolan, vilket visar på att detta inte alltid fungerar? Det är på något sätt den stora utmaningen: Skolan ska vara så välkomnande och ha så många speciallärare och så mycket specialpengar för detta ändamål att man klarar så många elever som möjligt i de vanliga klassrummen. Sedan görs det naturligtvis med hjälp av mindre grupper, med speciallärare och så vidare hellre än att man har system som är helt vid sidan om den vanliga skolan.

Men det är klart att det finns elever där skolan har misslyckats eller där det finns anledning att tro att man inte kommer att klara detta, inte minst en del elever med vissa neuropsykiatriska diagnoser. Jag tror inte att det alltid finns något absolut svar på vad som är bäst. Om vi tittar på forskningen kan vi se precis det som Jan Valeskog pekar på: Det finns rätt lite som tyder på att denna typ av specialskolor gör att dessa elever har fått den undervisning som de behöver inför framtiden. Å andra sidan ser vi också att den vanliga skolan misslyckas med många av dessa elever. Det som utbildningsförvaltningen nu försöker göra är att hitta ett system för finansiering, men också ett system som gör att man klarar denna svåra balansgång i så stor utsträckning som det bara går.

Jag kan bara konstatera att det system som vi har haft hittills har lett till många fler resursskolor än man har i övriga länet och till en finansiering som inte har varit hållbar. Men för många av de elever som går i de här resursskolorna har den vanliga skolan visat sig vara otillräcklig. Det är inte heller bra.

Jag tycker att frågan är jättesvår och komplex. Den handlar inte bara om ekonomi, utan den handlar också om synen på de elever som har det absolut besvärligast i skolan.

Anförande nr 7

E i v o r K a r l s s o n (MP): Ordförande! Jag ska fatta mig kort. Jag vill bara upprepa vad borgarrådet sade i DN-artikeln den 11 december, nämligen: Vi ska titta på om vi kan villkora att pengarna går till ett särskilt stöd och inte till skolor med stor vinst för skolan. Är du beredd, Lotta Edholm, att utreda dels hur det förhåller sig med vinsten, dels vad ökningen från 60 till 325 miljoner beror på?

Anförande nr 8

I n g e r S t a r k (V): Lotta! Jag har några frågor som jag vill ställa. Om ni går in och sparar 25 procent de sista månaderna på året kan det väl inte bli något annat än en besparing? Skolan måste ju ändå ha räknat med de här pengarna. En besparing blir det alltså hur man än vänder och vrider på det.

En viktig fråga är naturligtvis hur eleverna själva och deras föräldrar uppfattar situationen. Känner de att de får det stöd de behöver? Jag har en känsla av att de inte får det, och jag undrar hur pass väl du vet hur de uppfattar det själva.

Vad har storleken på klasserna för betydelse i sammanhanget? Det är ytterligare en fråga.

Ditt svar när det gäller skolket tycker jag är konstigt. Dessa elever, som har så stora svårigheter, uppfattar att de inte får det stöd de behöver. Då stannar de hemma från skolan. De blir hemmasittare. Det är faktiskt ganska vanligt när det gäller till exempel diagnosen Asperger. Jag tycker inte att det är ett bra svar.

Anförande nr 9

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Jag kan bara konstatera att Stockholms stad har ett system som helt avviker från övriga länskommuner, oavsett om de är socialdemokratiskt styrda eller alliansstyrda.

(Sammanträdet ajournerades på grund av brandlarm mellan kl. 16:20 och 16:35.)

Anförande nr 10

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Jag har tyvärr ingen aning längre om vad frågeställningen var, men det var säkert en viktig fråga. Jag tänkte bara avsluta diskussionen med att säga att jag naturligtvis är extremt angelägen om att vi ska komma till en bra lösning när det gäller den pedagogiska verksamheten med en finansiering som är hållfast och som håller över åren. Vi kommer att inleda diskussioner också med oppositionen om detta för att försöka nå en så bred enighet som möjligt.

Precis som Jan Valeskog säger är det svåra avvägningar som man måste försöka döma av. Men utbildningsförvaltningen kommer att återkomma i detta.

§ 4 Interpellation om mer jämlika möjligheter för valdeltagandet i staden (nr 2012:33)

Anförande nr 11

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 12

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! Vi trodde att Awad Hersi skulle hinna komma hit, men eftersom interpellationen inte kan bordläggas tänkte jag ändå att jag skulle gå upp och tala lite om vad som är hans intention med interpellationen. Jag tycker att borgarrådet också har svarat på intentionen, men frågan är: Vad kan man göra mer?

Vi är överens om att detta inte är bra. Vi är överens om att det ser olika ut i olika delar av staden. Kan vi då tänka oss att vi behandlar stadens olika delar olika så att vi går in och gör punktinsatser på vissa områden? Det är detta som Awad har varit ute och velat diskutera mer inför kommande val. Nog vore det ett misslyckande om vi med den kunskap som vi har i dag inte skulle kunna lägga upp en strategi gemensamt för att få ett högt valdeltagande i hela Stockholms stad.

Awad har lyft fram exempel på kommuner som har lyckats bättre, till exempel Botkyrka. Vi kan lära mycket av varandra. Stockholm är bra på en del saker och mindre bra på andra saker. Jag undrar lite mer specifikt vad finansborgarrådet Sten Nordin säger om den frågan, nämligen om vi kan lära mer av varandra. Det framgår inte riktigt av svaret. Däremot säger finansborgarrådet att Järvalyftet och Vision Söderort på något sätt ska hjälpa till att öka valdeltagandet. Det är ett långsiktigt och visionärt arbete. Valet 2014 står bakom dörren. Jag skulle önska att jag fick höra lite mer från finansborgarrådet.

Anförande nr 13

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Denna problematik är ingen ny fråga i staden. Vi har både diskuterat den och provat lite olika lösningar vid olika val. En sak som har prövats – om vi nu talar om de korta, mer snabba åtgärder som jag uppfattade att Ewa Larsson efterlyste – har varit att öka tillgängligheten i vallokaler, helt enkelt. Man hade mobila vallokaler i något val. Jag tror i och för sig att utvärderingen sade att det fungerade ganska bra. Det är klart att valnämnden verkligen kan fundera över vad man kan göra när det gäller information och tillgänglighet. Det tycker jag absolut. Det ligger i allas vårt intresse och i demokratins intresse att se till att valdeltagandet är högt.

Vi kan se olika trender i staden. I delar av Söderort och även i delar där vi har utanförskap har valdeltagandet ändå ökat. Men vi har sett en negativ trend i delar av Järva, där det är nere på någonstans runt 60 procent. Det är absolut inte bra.

Det viktiga är det långsiktiga arbetet, och det är därför jag nämner det i mitt svar. Det handlar om Järvalyftet och det vi nu gör för att stärka arbetsmarknaden i ytterstaden, bland annat genom den förvaltningsflytt som vi ska göra och genom andra åtgärder. Det handlar såklart mycket om det långsiktiga utanförskap som vissa grupper känner. Det handlar mycket om många grupper som är nya i vårt samhälle. Det finns verkligen ett arbete på lång sikt som jag tror är det avgörande.

Men jag är helt öppen för att man i valnämnden funderar över på olika åtgärder. Man kan titta på erfarenheter från andra kommuner om det finns goda sådana. Jag vet att man har gjort en del i Botkyrka, men vad det ledde till rent siffermässigt har jag inte uppgift om nu. Men detta kan man titta på.

Som jag understryker har alla vi i partierna också ett stort ansvar för att se till att göra detta arbete och se till att sprida demokratin, kunskap om valet och framför allt om engagemanget. Det är en viktig del. Men det är klart att staden kan göra saker när det gäller tillgänglighet, vad det finns för presentation på olika språk, information om samhället i stort och andra sådana saker som säkert kan bidra till ett ökat valdeltagande.

Anförande nr 14

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Detta att få upp valdeltagandet är någonting som naturligtvis engagerar alla partier i den här salen, och det bör det också göra. Sten Nordin var inne på mot slutet att vi partier också är ansvariga för att vara ute och se till att så många som möjligt går till vallokalerna. Det är ett underbetyg att vi inte får upp valdeltagandet i alla stadsdelar.

Men det som oroar är när man ser vad exempelvis dina partivänner i Sundbyberg har gjort. Där har Moderaterna kommit på att man anmäler den sittande majoriteten – Moderaterna är i opposition i Sundbyberg – till Förvaltningsdomstolen av anledningen att satsningen på att höja valdeltagandet i de tre valkretsar med lägst andel röstande skulle anses gynna de rödgröna. Det är denna oro som jag lägger till i detta arbete med att höja valdeltagandet.

Jag vill verkligen höra Sten Nordin i denna talarstol mer konkret konkretisera hur vi ska gå till väga för att höja valdeltagandet. Du borde liksom jag känna till att ett höjande av valdeltagandet inte ensidigt kan sägas gynna de rödgröna. Det gynnar demokratin, och det gynnar att så många som möjligt har sagt vad man vill rösta på och vilken politik som ska styra i samhället. Interpellationen är av yttersta vikt, och jag blir oroad i och med att jag vet vad dina partivänner i Sundbyberg håller på med.

Anförande nr 15

S a l a r R a s h i d (S): Fullmäktige! Jag skrev en debattartikel som behandlade just detta ämne. Den kom ut i DN Stockholm, och den lyfte alltså upp dessa frågor. Sten Nordin kan jättegärna ge oss praktiska åtgärder när det gäller hur man går till vallokalerna. Men han kan inte ge oss andra åtgärder som på något sätt höjer stimulansen för att gå och rösta och dessutom höjer kunskapsnivån för vad demokratin innebär. Det är vad demokratiunderskott handlar om.

Sten Nordin! Om du verkligen vill höja valdeltagandet – hur ska du göra i det civila samhället? Jag väckte en motion om en demokratifond, som skulle ha varit ett utmärkt sätt för föreningslivet att söka pengar om ni nu vill rikta åtgärderna än mer och mer snävt. Det är också möjligt. Har Sten Nordin gjort några försök att lösa lokalbristen i Stockholm? Det är också en viktig del i demokratin – att kunna mötas, att kunna bilda en åsikt och att kunna försöka lyfta fram frågor som är viktiga för det egna intresset. Det får de i förorten inte göra i dag. Det är så det ser ut.

Vad tänker Sten Nordin göra åt en höjning av föreningsbidraget? Alla dessa delar är otroligt väsentliga för att vi ska få en levande demokrati här i Stockholm. Moderaterna struntar totalt i detta. Där har du den socioekonomiska kopplingen till det politiska kapitalet, som börjar bli något att på fullt allvar tala om. Politiskt kapital – det låter vanskligt.

Om du vill lösa denna fråga på riktigt, Sten Nordin, så är det bara att lägga till medel. Det är inte svårt – jag lovar dig!

Anförande nr 16

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Jag tror att Salar Rashid gör det väldigt enkelt för sig om han reducerar detta till en fråga om enskilda föreningsbidrag och sådana saker. Frågan är både djupare och större än så och kräver helt andra angreppssätt. Det kräver en långsiktig politik.

Jag får ibland stå till svars i medierna för att man tycker att Stockholms stad har generösa bidrag till partierna, till exempel. Jag har inte så svårt att försvara det, för partierna är de som ska engagera människor på bredden och se till att politiken kommer ut till alla delar av staden. Till detta går det åt resurser.

Jag har ingen aning om vad som pågår i Sundbyberg, och jag är inte gruppleddare för Moderaterna där. Inte heller vet jag om det är en riktig bild som ges här och om Karin Wanngård har fått rätt information om den diskussion som i så fall förs. Det tänker jag inte kommentera vidare. Självklart kan ingen vara så inskränkt och idiotisk att man argumenterar mot ett höjt valdeltagande utifrån att det skulle vara något statistiskt gynnande av det ena eller det andra partiet. Alla partier får slåss om väljarna på den fria valmarknaden och ha självförtroende nog att vinna dem. Det är självfallet fullständigt absurt om någon skulle argumentera på det sättet.

Vi har det största intresse av att utanförskapet minskar på alla sätt. Ett lågt valdeltagande är en del av utanförskapet. Det är ett utanförskap från samhället. Man känner sig inte delaktig, och man känner inte att man kan påverka. Det är därför vi ger både Järvalyftet och Söderortsvisionen betydligt mer av det mjukare innehållet. Det är nog så viktigt med infrastruktur och med fysisk upprustning. Naturligtvis handlar det mycket om jobb, men det handlar också om utbildning och om det civila samhället. Det måste fungera, och det måste få stöd från stadens sida.

Det handlar om alla dessa åtgärder tillsammans, men sedan efterlystes – och jag tänker inte ta på mig någon kritik för att jag svarade på det – vad vi kunde tänka oss i det kortare perspektivet. Då är det en annan typ av åtgärder. Det kan man raljera över om man vill, men det tycker jag inte att man ska göra. Man ska också ha respekt för den typ av åtgärder som mer handlar om närvaro, tillgänglighet och information. De kan vara nog så viktiga. Låt oss inte tappa bort detta, utan vi ska fundera över sådana åtgärder också.

§ 5 Interpellation om sopsnusk i världsklass (nr 2012:38)

Anförande nr 17

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 18

M a l t e S i g e m a l m (S): Ordförande, fullmäktige! Jag har skrivit en interpellation där jag har tagit upp hur det ser ut kring våra gröna återvinningsstationer i dag i Stockholm. Det finns 256 olika stationer utsatta. Man kan säga att det varierar väldigt när det gäller hur många invånare som är anslutna till respektive sopkärlsfraktion för att sortera sina sopor.

Detta märks tydligt i vissa områden i dag i Stockholm. Stationerna blir ganska fort överfulla. Om man har släpat med sig sina saker som man ska sortera vid de gröna stationerna och helt plötsligt upptäcker att stationen är full och att det inte går att få in fler tidningar, plastbyttor eller vad det nu kan vara så går man inte hem med dem om man är på väg till jobbet eller så. Då ställer man soporna bredvid.

Det borde egentligen finnas ett system där man ser hur många av sopstationerna som är överfulla. Man borde antingen sätta ut fler sopstationer eller helt enkelt ha tätare tömning. I och med att jag själv bor ute i Aspudden, i Hägerstensområdet, har jag studerat ganska noggrant när de olika stationerna töms, i alla fall i vårt område. Man kan säga att det oftast är på söndagskvällar som de töms, och då är det otroligt mycket som står bredvid. Det ser ganska snuskigt ut. Framför allt kan man tänka på hur folk upplever en stadsdel som är skräpig. De känner naturligtvis att det inte är speciellt tryggt i de områden där man har sopstationer som totalt svämmar över.

I min interpellation har jag tagit med fyra stycken bilder som jag hoppas att borgarrådet har tagit del av. De är tagna vid stationerna en helt vanlig söndag i höstas när jag var ute och gick vid Mälarhöjden, Midsommarkransen och Hökarmossen. Man kan se hur överfulla stationerna var. Detta är alltså inget som jag överdriver när jag står här i talarstolen.

Om vi ska kunna få ordning på detta tror jag att man också måste ha en lite bättre organisation. Man måste kunna ringa till trafikkontoret och tala om att en station är överfull och att den måste tömmas. Det ska vara en snabbare och effektivare tömning av stationerna. Jag tror inte heller att det är så väl känt bland allmänheten vart man vänder sig när man inte får ned sina sopor i de gröna behållarna.

Därför har jag skrivit interpellationen – för att lyfta frågan. Jag tycker att det är oerhört viktigt för att vi ska kunna få bort sopsnusket och framför allt för att vi ska få renare och bättre områden i Stockholm i dag. Som jag sade inledningsvis skiljer det sig mycket inom staden. I Älvsjö går det ungefär 1 200 invånare på den anläggning som finns, men i Spångaområdet är det ungefär 19 000 personer som ska dela. Spännvidden är alltså i stort sett mellan 1 000 och 19 000 personer. I dessa områden borde man göra insatser. Det är många boende per station.

Anförande nr 19

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Detta är ett kärt ämne som har diskuterats nästan ända sedan producentansvarslagstiftningen infördes 1994, käre Malte. Det är Förpacknings- och tidningsinsamlingen som har ansvaret för behållarna. De har också ansvaret för att hålla snyggt kring dem. Det kan säkert se väldigt olika ut. De bilder som du lämnade med interpellationen var ingen vacker syn.

Men frågan är: Har du ringt till Förpacknings- och tidningsinsamlingen och anmält de här sakerna? Om man inte påtalar att det inte ser snyggt och bra ut är det svårt att göra någonting åt det. Det avtal som vi har med FTI, som förkortningen lyder, i staden i dag innebär att de får betalar viten om de inte fixar tömningen. Det har gjort att man har fått en helt annan känsla från förpacknings- och tidningsinsamlingen när det gäller hanteringen av återvinningsstationerna. Som jag har skrivit i mitt interpellationssvar visar sig detta också i den brukarundersökning som har gjorts när staden frågar stockholmarna, både villaägare och flerbostadsboende och även företagare, hur de ser på återvinningsstationerna. Det är färre som är missnöjda och fler som är nöjda i dag än det var till exempel 2005. En majoritet av stockholmarna i villaområdena är i dag nöjda med återvinningsstationerna, till exempel.

Därmed inte sagt att det inte kan bli bättre, för det håller jag med om att det kan. Men det vill till att man då också påtalar när det inte fungerar på ett bra sätt. Från stadens sida sett kan vi inte ta pengar för att anställa personer att jobba med registreringen av klagomålen av det enkla skälet att lagstiftningen anger att hela systemet ska finansieras genom att du och jag betalar 12 öre per förpackning. Det är dessa pengar som FTI har att röra sig med när det gäller att hantera de här sakerna.

Det enda sätt som vi kan se till att det blir bra på är att hela tiden ligga på och påtala att vi inte är nöjda med FTI:s hantering av de här sakerna. Det har som sagt blivit bättre, men det kan säkert bli ännu bättre. Som du har visat är det inte skött på ett bra sätt på en del ställen. Men på många ställen hämtar man sju dagar i veckan. På vissa ställen tömmer man till och med två gånger om dagen. Det ser lite olika ut, precis som du säger.

Anförande nr 20

M a l t e S i g e m a l m (S): Ja, det ser lite olika ut. Problemet är att i en del av stadsdelarna, i ytterstaden, verkar det inte som att man tömmer så ofta som man egentligen borde göra. Det beror också på att det är så stor skillnad på hur många boende som ska dela på stationerna. Det är som jag sade ungefär mellan 1 000 och 19 000 boende om man tittar över lag. Man borde se till att man får ut fler stationer i de områden där det är otroligt många personer som delar på dem.

När de som tömmer ser att det är mycket plastprodukter eller andra produkter som står runt de gröna behållarna borde de kanske också fundera på om man skulle sätta ut en behållare till. Jag tycker att vi ändå har ett ansvar för att det ser snyggt ut kring återvinningsstationerna.

Anförande nr 21

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Som alltid finns det lite olika abrovinklar på denna typ av frågor. Det är inte helt enkelt att hitta ställen att ställa

återvinningsstationerna på. Jag vet många exempel på att närboende har blivit störda och krävt att återvinningsstationerna ska flyttas. De genererar trafik, för det är ofta personer som kör bil till stationerna för att slänga sina förpackningar och liknande. Det har varit mycket klagomål, och av detta skäl har vi också plockat bort flera stationer.

Jag vet att trafikkontoret och FTI hela tiden letar efter nya ställen att placera återvinningsstationer och behållare på. Men det är inte helt enkelt att hitta sådana. Om du har några ställen i bakfickan, Malte, får du gärna höra av dig för jag tror att många är intresserade av tips på var man kan ställa dem någonstans.

Det viktiga är som sagt att vi hjälps åt för att se till att detta fungerar. Även om man då och då tycker att det ser skräpigt ut när man passerar är det inte säkert att det alltid är så. Jag tror att Förpacknings- och tidningsinsamlingen har ganska god koll på hur ofta man behöver tömma. Om det någon gång ibland är extra mycket av någon anledning kanske de behöver en signal och en påringning för att de ska bli på det klara med att de behöver åka dit och tömma vid det tillfället.

Jag tycker att det är viktigt att vi alla påpekar när det inte fungerar. Det enda sättet att komma till rätta med detta är att påtala när det inte funkar. Då har de också möjligheten att rätta till det. Vi vet av erfarenhet och när man tittar på statistiken att det är snabbt åtgärdat när det har påpekats att det inte fungerar på ett bra sätt. Annars vet nämligen FTI att de riskerar att få vite. Det avtal som bara är några år gammalt och som finns just nu fungerar mycket bättre än vad det har gjort tidigare utifrån stadens perspektiv. Det är en bra blåslampa i baken på FTI, men denna blåslampa förutsätter att det är någon som tänder lampan för att det ska hända någonting.

Anförande nr 22

M a l t e S i g e m a l m (S): Jag har en kort kommentar. Inför valet 2006 lovades det från borgerligt håll, framför allt från Moderaternas sida, att man skulle gräva ned stationerna och att de skulle bli mycket bättre. Jag vet inte om det egentligen finns några sådana stationer alls i dag i Stockholm mer än på Strandvägen. Den fixade egentligen Stockholms Hamnar och gjorde i ordning med en container under så att det skulle vara snyggt.

Problemet och det stora störningsmomentet i dag är ändå glasbehållarna. Det är de som stör folk i olika situationer. Det kanske är där man borde hitta ett system för nedgrävning med den typ av Molok-system som finns bland annat i Finland för detta.

Anförande nr 23

Borgarrådet H a m i l t o n (M): När det gäller nedgrävda behållare är detta, som jag sade, ett område som regleras av en lagstiftning – producentansvarslagstiftningen. Du och jag, Malte, och många andra – för att inte säga alla andra – som köper någonting som är förpackat betalar 12 öre per förpackning för att FTI sedan ska hantera materialet när det gäller insamlingen och återvinningen av förpackningarna. Det innebär att om inte FTI går med på att finansiera nedgrävningen av återvinningsstationerna blir det skattebetalarna i Stockholm som får betala två gånger för en sådan här hantering av förpackningarna.

Eftersom vi efter valet 2006 hade en diskussion med Förpacknings- och tidningsinsamlingen där de var absolut mot att finansiera denna typ av nedgrävda insamlingsbehållare har det bara blivit en enda sådan. Den kan man åka och inspektera; den ligger i hörnet av Tegnérgatan och Birger Jarlsgatan. Där finns det en nedgrävd station. Sedan har det inte blivit fler. Jag tycker i och för sig att det är rätt rimligt att man från stadens sida inte subventionerar Förpacknings- och tidningsinsamlingen genom att finansiera en sådan här behållare. Det kostar ändå någon miljon att gräva ned den i marken. Det är förklaringen till att det inte har blivit fler behållare av denna typ i Stockholms stad.

Hur man gör i Finland vet inte jag. Jag vet inte om de har samma system med betalning av förpackningarna som vi har i Sverige. Jag är osäker på det. De har uppenbarligen hittat ett annat sätt att finansiera det hela på. Och det gäller inte bara Finland, utan också många andra länder runt om i Europa.

*§ 8 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Utvärdering av värdet på kommunalt ägda verksamheter*

Anförande nr 24

Borgarrådet *W a n n g å r d* (S): Ordförande, fullmäktige! Jag har en fråga som gäller den senaste veckans granskning av våra verksamheter som har sålts ut. Jag anser att det är en urusel affär. Vi har försiktigt räknat. Verksamheterna i dag är värderade till över 80 miljoner kronor. Skattebetalarna har därmed gått miste om 78 miljoner kronor med dessa avknoppningar och utförsäljningar. Jag anser att detta är oansvarigt. Det är inte på det här sättet man tar ansvar för våra gemensamma resurser och skattemedel.

Därför, Sten Nordin, vill jag ställa frågan: Anser du att det här är att ta ansvar för våra gemensamma resurser och medborgarnas skattepengar?

Anförande nr 25

Borgarrådet *N o r d i n* (M): Herr ordförande! Jag tackar Karin Wanngård för frågan. Den ställs fem år för sent, höll jag på att säga, eftersom vi ändrade regelverket någon gång sommaren 2008 och definitivt till budgeten 2009.

Det handlade om – och detta har jag dragit rätt många gånger, även i denna sal – att man ville finna möjligheter för personalen att ta över verksamheter, förverkliga sina idéer och öka mångfalden. Det var syftet. Jag var inte med här i fullmäktige 2007 när riktlinjerna behandlades, men om jag inte tar helt fel tror jag att debatten då handlade om något annat än om själva värderingen. Den handlade mer om att vara för eller emot personalövertaganden, skulle jag gissa.

Detta var inte första gången i världshistorien som någon kommun genomförde personalövertaganden. Fram till dess hade mycket handlat om att man såg det som att det var de materiella värdena som man värderade. Det hade egentligen inte funnits någon marknad tidigare, så de immateriella värdena var inte med i värderingen. Detta är fullständigt rimligt i dag, när vi har en valfrihet och det finns många aktörer. Om en verksamhet byter ägare, oavsett om det är mellan två enskilda verksamheter eller om det är staden som ska överlåta verksamheten, räknar man in även det immateriella värdet. Så gör vi också i dag.

Jag tycker definitivt att det är att ta ansvar. Jag tror att alla typer av majoriteter i detta hus ibland har fått ändra regelverk på grund av att förhållanden och saker och ting har ändrats. Det har också kommit ny rättslig praxis. Man kan säga att detta går hand i hand. Den rättsliga praxisen som kom från EU-nivån går hand i hand med att det finns en mångfald och därmed också betydligt större möjligheter och rimligheter att beräkna de immateriella värdena.

Mitt svar på din fråga är: Ja, jag anser att jag har tagit ansvar i denna fråga.

Anförande nr 26

Borgarrådet *W a n n g å r d* (S): Det är helt riktigt, Sten Nordin, att du inte satt i salen 2007. Men du kan inte fransäga dig att du var ordförande för Moderaterna i Stockholm och skrev under det valprogram som man hade när man gick till val på att

avknoppa stadens verksamheter. Det var på ditt uppdrag som dåvarande finansborgarrådet Kristina Axén Olin agerade. Så visst är du ansvarig för dessa avknoppningar!

Det är inte riktigt därför att du helt tar ansvar för stockholmarnas tillgångar som ni nu tvingas ändra regelverk. Det är fortfarande så att stockholmarna bara i och med dessa verksamheter har gått miste om 78 miljoner vid rena försäljningen. Sedan handlar det också om vinsten på verksamheterna.

Jag är naturligtvis nyfiken, Sten Nordin: Kommer du att göra liksom dina landstingskolleger och nu gå och knacka på dörren och försöka få in köpeskillnaden på dessa verksamheter?

Anförande nr 27

Borgarrådet N o r d i n (M): Herr ordförande! Först och främst vill jag bara förtydliga: Jag sade att jag inte var i salen här och därför inte med i debatten. Jag ställer mig inte utanför synen att vi ville avknoppa och att vi ville låta personalen få chans att ta över verksamheten. Det gjordes med de bästa syften: att skapa den mångfald som vi också har skapat här i Stockholm och som jag tror att även Karin Wanngårds väljare i dag tar för given. Det är väl därför som ni ändå lite grann mjukar av hörnen jämfört med er tidigare inställning till valfrihet och mångfald i välfärden. Det ska vi vara helt på det klara med.

Men jag menar att jag tog ansvar för att ändra det regelverk som behövde ändras. Vi har också fört diskussioner med andra och blivit överens med någon om ytterligare pengar i efterhand. Men det viktiga är att vi har ett nytt regelverk för verksamheterna efter 2008. Jag tror att jag skulle kunna peka på många beslut från till exempel S-märkta majoriteter där den ekonomiska förlusten för staden nog har varit betydligt större än 80 miljoner, om man nu kan beräkna den fem år i efterhand. Det är jag inte hundra procent säker på.

Anförande nr 28

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Jag vågar vidhålla att du har gjort en oansvarig affär för stockholmarnas skattebetalare. Det är skattemedel som har gått om intet. Jag är för valfriheten; det är helt riktigt och det är skönt att du har uppfattat det, Sten Nordin. Jag är alltså för valfriheten, men det jag vill ge stockholmarna är ett ansvarstagande för våra gemensamma egendomar och vår gemensamma ekonomi i form av skattemedel. Där anser jag att affären är oansvarig.

Det är inte riktigt bara relevant i förhållande till hur företagen skulle vara värderade i dag, utan det handlar om de miljonvinster som också är utplockade från förskoleverksamheten och från hemtjänstföretagen i form av att ni sålde dem till underpris med en brakförlust för Stockholmarna. Det är du ansvarig för.

Anförande nr 29

Borgarrådet N o r d i n (M): Herr ordförande! Oavsett hur man bedömer detta fem år i efterhand – om vi skulle ha kunnat ta ut 78 miljoner mer och om man bestämmer sig för att tycka så – kan man inte glömma bort helheten och hur stadens ekonomi är skött. Vi har sedan 2007 den högsta ratingen, vilket sparar hundratals miljoner åt stockholmarna. Stockholm har en genuint välskött ekonomi, och jag tror inte att man

ska blanda bort korten när det gäller detta oavsett vad man bedömer att man borde ha gjort i dessa verksamheter – om man bedömer att de inte borde ha sålts alls, att de skulle ha behållits dem eller att de borde ha sålts för ett annat pris.

Jag tycker inte att man ska försöka använda detta till att skymma det som verkligen har gjorts. Sedan fem år tillbaka är också regelverket ändrat. Det är absolut alltid intressant att diskutera historien och vad som gjordes rätt eller fel. Men jag skulle vilja hälsa Socialdemokraterna välkomna in i nutiden.

Fråga nr 2. Om bemanning och hur man kan säkerställa goda arbetsvillkor hos bemanningsföretag som Stockholms stad anlitar

Anförande nr 30

Sara Pettigrew (MP): I förra veckan fick vi via medierna rapporter om bemanningsföretaget Bemannia, som anlitas av bland andra Stockholms stad. Vi fick höra hur personalen inom företaget har om inte tveksamma arbetsvillkor så i alla fall en efterlevnad av villkoren som är mycket tveksam. Fackförbundet Unionen bedriver för närvarande 16 ärenden mot bemanningsföretaget, varav 13 stycken i Stockholm. Det handlar bland annat om löner enligt kollektivavtal som inte har betalats ut. Unionen rapporterar också att man under hela 2012 tog emot ett samtal i veckan till medlemsrådgivningen rörande Bemannia.

Min fråga är: Känner ni till dessa problem? Hur ser det ut för de konsulter som arbetar här hos oss i Stockholms stad? Och hur kan vi säkerställa goda arbetsvillkor även för de konsulter som vi hyr in till Stockholm via bemanningsföretag, till exempel Bemannia? Hur kommer vi nu att agera?

Anförande nr 31

Borgarrådet Nordin (M): Herr ordförande! Jag tackar Sara för frågan. Jag har svårt att ge mig in och kommentera just den tvist som råder mellan Bemannia och Unionen. Man har från Bemannias sida sagt att man ska rätta till felaktigheterna. Vi får se vad detta landar i. Det är någonting som de fackliga organisationerna och företagen måste föra en diskussion om och förhoppningsvis hitta en lösning till.

Som upphandlande kommun, som vi ju är tillsammans med många andra kommuner, statliga myndigheter och andra, har vi ett regelverk för vilka krav vi kan ställa. Vi har från Stockholms sida utvidgat det hela mer och mer när det gäller vad vi vill ställa krav på. Vi samarbetar till exempel med Skatteverket för att kolla företag och att de uppträder sjyst och betalar sina skatter och avgifter ordentligt. De får inte ha någon svart sektor inom sig, om det går att identifiera någon sådan, och så vidare.

Därvidlag har vi en fungerande arbetsmarknad där de anställda själva och via sina organisationer har att ta upp detta, diskutera och värna sina villkor. Jag vet att det kommer upp då och då att vi till exempel ska ställa krav på kollektivavtal, men det är något som lagen faktiskt inte medger att man gör. Det är möjligen också rimligt att lagen inte medger det. Jag – och det tror jag gäller oss båda – tycker att till exempel kollektivavtal är bra. För upphandlare är det i allmänhet en trygghet om ett företag har kollektivavtal. Men det kan finnas små företag där allihop – ägaren och de anställda – är överens om att man vill ha det på ett annat sätt och så vidare. Det kanske skulle vara svårt att lagstifta i denna del när det gäller upphandlingar.

Vi arbetar hela tiden med att se, att kunna ställa krav på och genomlysa företag så att de uppträder sjyst och anständigt och enligt regler och god sed på svensk arbetsmarknad. De ska betala sina skatter, förstås, och andra sådana självklarheter. Men det finns också en lagstiftning som är väldigt tydlig när det gäller vilka krav man kan ställa vid upphandlingar. Sådana här tvister måste lösas också på andra sätt, och jag hoppas att det kommer att bli så när det gäller Bemannia. Vi följer självfallet varje sådant här företag som vi har avtal med om de kommer i konflikt.

Anförande nr 32

Sara Pettigrew (MP): Det finns en fråga som egentligen är större än bara det specifika fallet Bemannia. Det handlar om hur vi ska bygga vår personalpolitik här i staden i den utveckling som också sker med alltmer upphandlad verksamhet och bemanningsföretag, som har blivit en mycket vanligare del av arbetsmarknaden. Det är inte det som vi vänder oss emot.

Men vilket ansvar har vi ändå som politisk ledning i Stockholms stad för att säkerställa att de som arbetar i förlängningen på uppdrag av oss behandlas väl? Du nämner att vi gör uppföljningar, tittar på att de betalar skatter och så vidare. Det är självfallet jätteviktigt. Men vilken uppföljning gör man i förberedande syfte och även under avtalets gång av hur man behandlar sin personal? Jag tänker att det är en viktig uppföljning att säkerställa. Vi som politiker kan inte bara ta ett steg tillbaka och nöja oss med att det är någon annan som har detta ansvar. Vi behöver säkerställa detta i förlängningen. Hur ser du på det?

Anförande nr 33

Borgarrådet Nordin (M): Herr ordförande! Jag förstår hur Sara menar. Men samtidigt kan vi inte kliva in så fort det blir en konflikt. Den måste man reda ut mellan företaget, de anställda och de fackliga organisationerna. Om man inte gör det och om detta skulle bli en fortgående, djupgående konflikt är det klart att det påverkar hela företagets förmåga, om inte annat, att leverera goda tjänster till oss.

Vid en upphandling lever ett företag som har stora kontrakt farligt om man inte löser ut sådana här situationer och betar sig på ett bra sätt. Det gäller kanske inte minst inom offentlig sektor, där man har ögonen på sig ännu mer. Företaget måste bli överens med de anställda och de fackliga organisationerna. Det ligger en kontinuerlig prövning i förtroendefrågan, men sedan vet både du och jag att lagstiftningen ger ramar för vad vi kan använda till exempel som underlag för att säga: Nej, er vill vi inte göra affärer med!

Anförande nr 34

Sara Pettigrew (MP): Jag hänvisar inte till att man ska ställa som ett krav att det finns kollektivavtal. Detta är ju också ett företag som har kollektivavtal. Det handlar om hur man efterlever det; det vill jag vara tydlig med.

Men någonstans tänker jag att detta handlar om att vi måste fråga oss hur många konflikter det är okej att man får ha. När blir det en kritisk situation där vi behöver ta ansvar för personalen innan vi bryter avtalet? Det finns en oroväckande utveckling i att vi tar ett alltför långt steg tillbaka. Allt fler personer jobbar på uppdrag av Stockholms stad i förlängningen. Jag vänder mig inte emot upphandlad verksamhet eller bemanningsföretag. Det handlar om att vi ska fortsätta att ta vårt ansvar. Om vi

gör medarbetarundersökningar som visar på jättegoda siffror – att våra medarbetare trivs och mår bra – men som inte omfattar all den personal som vi i förlängningen också betalar via våra upphandlade verksamheter och bemanningsföretag blir undersökningarna ganska missvisande.

Hur kan vi ta ett riktigt ordentligt grepp kring personalpolitiken så att vi säkerställer situationen för alla medarbetare oavsett om de är anställda direkt av oss eller inte?

Anförande nr 35

Borgarrådet **N o r d i n** (M): Det är självklart att vi vill att alla som jobbar på uppdrag av Stockholms stad men även alla andra har bra arbetsvillkor och sjysta villkor. Men frågan är när vi måste säga: Det här är ert ansvar och något som ni får stå för och ta konsekvenserna av om ni inte tar detta ansvar!

Om vi säger att vår personalpolitik ska innefatta de företag vi gör upphandlingar av tror jag att vi är inne i en svårartad gråzon, för att uttrycka det milt. Däremot finns det anledning att hela tiden se över väldefinierade regelverk med krav som vi kan ha rätt att ställa. Det handlar också om en förtroendefråga. Det handlar om omsorg om personalen och dem som arbetar. Det handlar om att vi ska ha leverans av det vi har beställt på ett bra sätt. Det är klart att det också blir en förtroendefråga för ett företag som inte har en sjyst personalpolitik. Men vi är lagmässigt sett i en gråzon när det gäller hur vi kan hantera detta.

Detta är en fråga som det finns all anledning att jobba vidare med när man är en stor upphandlare som Stockholms stad, vilket du och jag är överens om att vi ska vara.

Fråga nr 3. Flyttkarusell för 90-åringar – Valfrihet?

Anförande nr 36

K a r i n R å g s j ö (V): I dagens Stockholm är det många som får flytta, Joakim, i den kris vi har när det gäller bostadspolitik. Det blir från vaggan till graven, verkar det som. Det handlar om de nio personer som får flytta på Koppargården när man ska renovera Riddargården, som ligger på Norrmalm. Äldre ställs lite grann mot äldre här, Joakim, och det är ingen bra situation. Nio personer får alltså byta lägenhet. Det kan ju låta som något som inte alls är trickigt, men då ska vi veta att dessa personer är över 90 år. De mår inte så där jättebra; det gör man inte om man hamnar i omsorgsboende och är över 90 år.

Orsaken till detta är att det inte riktigt finns någon bra planering och beredskap för denna typ av evakuering. Det här är inte det sista av det här slaget vi kommer att få se, för det kommer att vara många renoveringar framöver.

Jag undrar: Kan vi inte göra det här lite bättre så att 93-åringar slipper flytta på detta sätt?

Anförande nr 37

Borgarrådet **L a r s s o n** (M): Herr ordförande! Jag tackar Karin för frågan, även om jag tror att det vore bra om du talade med de dina i äldrenämnden så att du kan bli lite uppdaterad på den äldreplanering som gäller i staden. Det handlar om planeringen för de boenden som vi har inom Micasas, stadens eget bolags, bestånd.

Faktum är att det finns en boendeplanering som uppdateras kontinuerligt. Men det faktum att ett antal äldre nu ska flytta från Riddargården belyser en helt annan problematik. Det är en problematik som handlar om att Arbetsmiljöverket dömer ut fastigheter – kanske fastigheter som man i sak egentligen inte ser att man behöver renovera i någon större utsträckning men där det av arbetsmiljöskalet med vite har beslutats att staden ska förändra badrummens storlek.

Detta har Karin Rågsjö och Vänsterpartiet aldrig brytt sig om ett skvatt. De har inte något svar på frågan hur vi ska kunna bygga om utan att de människor som bor i lägenheterna flyttas ut. Det är ett oerhört stort ingrepp att gå in och göra nya badrumsstammar och förändra situationen i lägenheterna. Det går inte att göra utan att flytta på dem som bor där. Detta är ett mycket allvarligt problem som vi har velat få en dialog med Arbetsmiljöverket om. Det handlar om det faktum att man måste ha gott om tid på sig från det att ett boende döms ut till dess att det ska vara färdigt. Det räcker inte med något år eller ett par år. Man måste få in det i sin ordinarie boendeplanering, precis som du är ute efter.

I det här fallet talar vi om boende som får flytta till ett boende som har platser. Nio personer flyttar upp ett par våningar för att ge utrymme för de 45 som lämnar Riddargården under den tid som vi renoverar.

Anförande nr 38

K a r i n R å g s j ö (V): Det är intressant att allt blir Arbetsmiljöverkets fel. Det tycker jag var fantastiskt. Det har inte framkommit så mycket i medierna, tycker jag. Det borde finnas planer som tickar i gång – tycker du inte det? Du säger att det finns planer. Men när man tittar på fallet med de nio personer som får flytta några våningar ned och splittras – de kanske möter nya personalgrupper – verkar planen vara långt ned i källaren, Joakim. Det måste jag säga. Men den kanske finns där och funkar jättebra. Dock handlar detta om nio personer. Det är äldre äldre – vi talar om 90-plussare – som får flytta. Som äldre blir man fokuserad på vad som händer när det sker sådana här saker. Man blir väldigt orolig. Att flytta är i sig en stressande situation. Alla som har flyttat vet att det nästan kan bli en nära-döden-upplevelse.

Jag undrar om det inte finns något tänk bakom detta när det gäller de äldre. Men det verkar inte göra det när man hör historien om hur de delas upp, splittras och eventuellt får ny personal. Jag undrar fortfarande: Det måste väl ändå finnas någon rimlig plan och några evakueringslägenheter för denna typ av situationer i en stad som Stockholm?

Anförande nr 39

Borgarrådet L a r s s o n (M): Men, Karin Rågsjö, det finns en boendeplanering sedan många år som innefattar alla fastigheter som behöver renoveras. Det har renoverats för tre miljarder i denna stad de senaste åren. Det är alltså tre miljarder i renoveringar, Karin Rågsjö, och en del av detta har handlat just om arbetsmiljöfrågor. Det gäller badrumsförstoringar, där Arbetsmiljöverket har gått med måttband och konstaterat att man behöver utvidga med några centimeter för att det ska bli en god arbetsmiljö.

Men det svarar inte på frågan om vad du har för modell för att lösa problemen och vitena, Karin. Det jag är ute efter är att hitta en planering som innefattar Arbetsmiljö-

verkets tidsplanering. De viten som de går ut med till olika kommuner skapar många flyttar. Det är någonting som jag hör att också du tycker att vi bör försöka undvika. Att flytta gamla människor är inte lätt, men stadsdelarna jobbar individuellt för att se till att flyttarna över huvud taget går att genomföra. Men det är inte ett påhitt från vår sida, utan det är arbetsmiljökrav i sammanhanget.

Anförande nr 40

K a r i n R å g s j ö (V): Joakim Larsson! Man kan ju ändå tycka att det borde finnas något genomtänkt tänk bakom det hela när man tar nio personer och sedan placerar ut dem. Jag tror inte att detta är det sista fall av det här slaget vi kommer att se. Du kan stå och skylla på Arbetsmiljöverket hur mycket som helst här – dock verkar det fattas en plan. Det handlar om nio personer. De får ny personal runt omkring sig. De tappar varandra på väningsplanen. Det kan låta som ett minor problem, men det är det inte för dessa nio personer.

De har anhöriga, och i den här staden klarar man sig nästan inte utan anhöriga i dag. Det fordras anhörigtorpeder som slår larm, ringer medierna, drar i gång och så vidare. Jag fattar fortfarande inte varför man inte kan fixa detta på ett smidigare sätt, Joakim, låt dessa nio personer vara kvar och hitta en plan för dem som kommer från Koppargården. Detta kan ju inte komma som en total överraskning. Det borde finnas en sådan planering i en stad som Stockholm. Det är ju inte riktigt Bromölla. En sådan plan vill man gärna se. Jag förstår inte var den är någonstans. Vi ser den inte. Om det blir fler sådana här fall kommer allt fler äldre att drabbas av detta.

Anförande nr 41

Borgarrådet L a r s s o n (M): Eftersom Karin Rågsjö uppenbarligen inte kommunicerar med Vänsterpartiets representanter vare sig i stadsdelsnämnden eller i äldre-
nämnden och därför inte får ta del av den äldreplanering som finns ska jag se till att det mejlas över till dig så att du får se vad det är för äldreplanering. Problemet är att det inte är detta den här saken handlar om.

Problemet är att vi i denna planering av hur vi kontinuerligt renoverar våra fastigheter emellanåt får nedslag från Arbetsmiljöverket som säger: Om ni inte bygger om dessa badrum inom två år kommer ett vite att gå ut till stadsdelen på ett par miljoner eller mer! Då tvingas man att göra om i planeringen ganska hastigt. I detta sammanhang är två år väldigt lite. Man behöver dels stoppa intaget, dels lösa det hela för varje enskild individ. Stadsdelarna är duktiga på att hantera detta, men det är en mycket olycklig situation. Planeringen är inte det viktiga i sammanhanget, utan det viktiga är att man försöker undvika flyttar för dessa enskilda personer. Det är det vi försöker göra.

Det är inte 9 personer det handlar om, Karin Rågsjö. Det är 45 personer som ska flytta från Riddargården på grund av dessa ombyggnationer.

Fråga nr 4. Avknoppningarnas konsekvenser

Anförande nr 42

Borgarrådet M o g e r t (S): Herr ordförande! Även jag har en fråga om den uppföljning som bland andra Dagens Nyheter har gjort av utförsäljningar och avknoppningar. Jag oroar mig framför allt för den situation vi har i nutid och inför

framtiden. Vi har talat mycket om de ekonomiska konsekvenserna av utförsäljningarna och avknoppningarna. Men min fråga handlar om de demokratiska konsekvenserna. Jag undrar helt enkelt hur finansborgarrådet tror att de slarviga affärerna – om vi ska kalla dem så – har påverkat stockholmarnas förtroende inte bara för finansborgarrådet personligen och för hans parti utan också för hela demokratin som styrelseskick när politiska företrädare framstår som ointresserade, slarviga och okunniga i hanteringen av gemensam egendom.

Hur mycket tror finansborgarrådet att avknoppningarna har skadat stockholmarnas förtroende för demokratin?

Anförande nr 43

Borgarrådet N o r d i n (M): Herr ordförande! Jag tackar Roger för frågan. Inte ett dugg, är svaret. Saken prövades i valet 2010. Frågorna debatterades ordentligt i medierna, här och på andra sätt inför valet 2010. Där ser man den stora prövningen av förtroendet. Det finns ingenting i detta val som tyder på att vi tappade förtroende eftersom vi blev omvalda för första gången på länge. Det finns inte heller något som tyder på att man har tappat förtroendet för hela politiken.

Jag tror att det ska till allvarigare missgrepp för att väljarna ska tappa förtroende för hela politiken. Det finns ju andra affärer, till exempel Skatteskrapans ombyggnad till studentbostäder, som är en faktor på fem gånger dessa 80 miljoner eller mer. Det finns tillfällen då man har haft en offentlig och en politisk debatt mellan majoritet och opposition då man också har haft olika uppfattningar om beslut och om vilka konsekvenser de får, bland annat ekonomiskt.

Framför allt i denna typ av verksamhet tror jag att väljarna i dag alldeles klart tycker att om vi säljer en sådan ska man ta betalt även för de immateriella värdena. Det gör vi också sedan 2008. Framför allt vet vi att väljarna bryr sig om kvaliteten och innehållet i verksamheten. Oavsett om det är kommunen eller någon annan som bedriver en verksamhet är det där fokus ligger. Vi lägger mycket fokus på denna del; kvalitetsfrågan och kvalitetsutvecklingen är betydelsefulla.

Det handlar också om hur vi sköter stadens ekonomi i stort. Jag påminde tidigare om att vi hela tiden sedan jag blev finansborgarråd har haft miljardöverskott, Roger Mogert. Det har inte alltid varit fallet för socialdemokratiska finansborgarråd att man har redovisat det. Ni har också förlorat valen. Det finns nog många faktorer som väljarna väger in, och jag tror inte att de har tappat förtroendet vare sig för dig, för mig eller för politiken generellt på grund av denna fråga.

Anförande nr 44

Borgarrådet M o g e r t (S): Är detta ditt allvarliga svar? Eftersom Moderaterna vann valet har det här inte skadat vare sig dig, ditt parti eller demokratin som helhet. Är det denna bild du får när du träffar vanliga stockholmare? Är det den ärliga analysen om du läser exempelvis DN:s chatt häromveckan att stockholmarna inte påverkas ett dugg av denna hantering?

Min bild är inte den. Min bild är att det inte är bara mitten- och vänsterväljare som är upprörda och kritiserar det här. Min bild är att det i hög grad är snarare långt in bland dina kärnväljare som man är upprörd över denna hantering. Ser du på fullt allvar inte

en risk för en ökad uppgivenhet inför politiken, en ökad cynism och ett ökat politikerförakt i den tid vi lever i i dag och med de partier som växer omkring oss? Ser du inte detta?

Anförande nr 45

Borgarrådet N o r d i n (M): Nej, herr ordförande, jag tycker att Roger Mogert gör sig skyldig till en ganska långt driven överdrift. Oavsett vad man tycker om dessa affärer och de 78 miljonerna och oavsett hur man bedömer det tror jag inte att man gör någon eller något en tjänst genom att göra detta till ett undergångsscenario för hela demokratin eller genom att blanda ihop det med främlingsfientliga strömningar och sådana saker som vi gemensamt borde bekämpa.

Jag tycker att varje sak förtjänar att hållas på sin nivå i debatten. Det är min bedömning. Min bedömning är självfallet inte att stockholmarna är likgiltiga inför dessa frågor. Stockholmarna är på, och de har uppfattningar om många frågor som kommer både från dig och från mig. Men stockholmarna gör nog också en bedömning av hur man agerar som politiker och om det är ett regelverk som inte fungerar, inte är bra och som dessutom har fått en annan legal hantering. Det handlar om ifall man ändrar dessa regler eller inte. Jag tror att det är det stockholmarna lägger stor vikt vid – om demokratin och politiken fungerar.

Anförande nr 46

Borgarrådet M o g e r t (S): Jag tror inte att detta är undergången. Men jag tror inte heller att det för stockholmarna handlar så extremt mycket om pengarna. Jag tror att de ibland också har en förståelse för att vi kan göra saker som inte kommunen tjänar pengar på om det tjänar the greater good, så att säga. Det vill jag nog påstå att det finns en stor utbredd förståelse för bland stockholmarna.

Däremot är min absoluta upplevelse att stockholmarna har svårt för att ingen tar ansvar för detta och att det inte finns någon som säger: Vi gjorde detta. Vi gjorde fel. Vi var förblindade. Det är alltid någon annan som var någon annanstans i någon annan tid som ska bära hundhuvudet. Detta tror jag är ett problem bland stockholmarna. Det är den bild jag får. Det är den upprördhet jag möter över denna dåliga hantering av våra egendomar.

Men det är uppenbart att vi har olika åsikter om detta. Finansborgarrådet har aldrig träffat någon stockholmare som är upprörd över det här. Vi andra har träffat på fler.

Anförande nr 47

Borgarrådet N o r d i n (M): Jag kan försäkra Roger Mogert om att jag träffar stockholmare som har mycket synpunkter på det jag gör. Jag träffar stockholmare som har mycket synpunkter på det som Roger Mogert skulle vilja göra i Stockholm. Så nog har stockholmarna kraftfulla åsikter, tack och lov! Det finns en levande politisk debatt och uppfattningar bland stockholmarna som de gärna ger uttryck för.

Jag vill bara säga att jag tycker att Roger Mogert försöker göra denna fem år gamla politiska händelse till en något större affär än vad det är 2013 visavi förtroendet för staden och demokratin. Förtroendet för staden och för oss politiker handlar också om hur vi hanterar situationen. Som Roger Mogert själv sade kan man se att vissa beslut har fattats som i efterhand inte var bra till exempel ekonomiskt. Men man kan också

se att syftet med det var det goda – the greater good, som Roger Mogert sade – nämligen att skapa valfrihet och mångfald i välfärden. Det har vi gjort framgångsrikt i Stockholm, och därvidlag tror jag att vi har ett stort förtroende hos stockholmarna.

Fråga nr 5. Kontaktfamiljer – är det en bra insats?

Anförande nr 48

E i v o r K a r l s s o n (MP): Ordförande! 2011 kom en rapport från Stockholms universitet gjord på uppdrag av Stockholms stad. Man hade samkört ett dussintal nationella register med data över den svenskfödda befolkningen född 1973–1990 där barn hade haft kontaktfamiljer. I studien har forskarna jämfört barn som har haft kontaktfamilj med barn från liknande bakgrundsförhållanden som inte har haft kontaktfamilj. Enligt studien verkar inte kontaktfamiljerna haft några effekter på hur det går för barnen.

Det är bra att man nu utvärderar insatsen, kontrollerar kontaktfamiljen mot polisens belastningsregister, gör någon form av handledning och ser till att kontaktfamiljen blir mer involverad i barnens skolarbete. Men studien förefaller något märklig. Ofta beskrivs nämligen kontaktfamiljerna som en oas i dessa barns annars ganska kaotiska tillvaro. Även de barn som vi kallar för maskrosbarn – barn som klarar sig mot alla odds – har någon gång mött en familj eller en person som har ingett dem hopp, stöd och omtanke.

Min fråga är: Hur seriöst ska vi betrakta denna studie?

Anförande nr 49

Borgarrådet L j u n g b e r g S c h ö t t (M): Tack för din fråga, Eivor! Det är en jättebra fråga. Vi har under många år haft svårt att rekrytera kontaktfamiljer och kontaktpersoner. Jag delar helt din uppfattning att detta är viktigt. Men det är också viktigt att vi vet hur effekten blir av den insats vi ger. Först då kan vi välja ut vilka barn som det här är riktigt bra för, och det är egentligen det vi har gjort. Om man tittar tillbaka kan man se att ungefär 3 procent av alla 18-åringar någon gång under sin uppväxt har haft kontaktfamilj eller kontaktperson eller varit i närheten av sådana och fått hjälp. Det är ungefär ett barn i varje skolklass.

Trots detta har man aldrig före 2010 egentligen utvärderat detta. Man har lite så där löst, precis som du och jag säkert känner, tänkt: Det här är jättebra – det är i alla fall en seriös familj som de får vara hos! Och så är det säkert, men det är också viktigt att vi utvärderar. Därför gjorde vi denna utvärdering inom socialförvaltningen år 2009 och fick detta resultat. Man kan alltså egentligen inte se att det har gett några direkta sådana positiva effekter. Men det har förstås inte heller gett några negativa effekter. Precis som du säger har det säkert gett ganska stora marginaleffekter som man inte kan visa.

Utifrån detta tyckte vi att det var viktigt att se över denna insats under 2012, och därför gav Alliansen i socialnämnden ett uppdrag till förvaltningen att göra detta. Uppdraget var egentligen att gå ut och förtydliga uppdraget och att utforska hur man skulle kunna följa upp insatserna på ett lite mer systematiskt sätt för att se i att det i praktiken ger det som just dessa barn behöver.

Anförande nr 50

E i v o r K a r l s s o n (MP): I december 2012 läste jag i ett ärende om att kontaktfamiljer inte har haft några särskilt gynnsamma effekter när det gäller hur det går för barnen i framtiden. Det var av denna anledning jag ställde frågan.

Så här skriver medierna: Detta kan lätt bli en vandringsägen och få spridningseffekt. Jag tror inte att kontaktfamiljerna är så dåliga eller att behovet av dem är så litet.

Fråga 5 i undersökningen löd: Vilka bakgrundsfaktorer hos barnen verkar predestinera och förutsäga sämre eller bättre framtida utfall? Svar: Det är huvudsakligen två faktorer som ökar risken för ogynnsamma utfall för båda grupperna av barn. Det första är att mamman har låg utbildning och att mamman har varit socialbidragstagare. Det andra är att omvänt hade de barn som det har gått bra för i större utsträckning en mamma med högskoleutbildning och som inte hade varit socialbidragsberoende.

Frågan är om man i studien hade jämfört båda dessa grupper och att det i så fall hade påverkat utfallet. De två grupperna har alltså samma bakgrundsfaktorer när det gäller missbruk. Men de har en annan status.

Anförande nr 51

Borgarrådet L j u n g b e r g S c h ö t t (M): Jag vet inte så mycket om just den frågan. Men jag kan precis som du antyder konstatera att vi inte på något sätt vill svartmåla kontaktfamiljer och kontaktpersoner – tvärtom. Vi vill bara veta att vi matchar rätt kontaktfamilj med rätt barn, att kontaktfamiljen vet vad som är deras uppdrag och att vi kan utvärdera detta så att det blir riktigt bra. Det handlar naturligtvis också om hur man rekryterar kontaktfamiljen och vad man ställer för krav när man rekryterar.

Detta är en förhållandevis billig insats som vi i alla år har trott har gett mycket. Jag är övertygad om att den egentligen också gör det. Men vi ska se till att vi matchar på rätt sätt och att vi kan utvärdera det hela.

Anförande nr 52

E i v o r K a r l s s o n (MP): Hur som helst är de barn som får kontaktfamiljer redan från början oerhört utsatta. Det gör förmodligen deras läge ännu sämre också i statistiken.

Bo Vinnerljung har nyanserat studien, och han har sagt att även om studien visar detta resultat tycker han inte att man ska sluta med insatsen. Men man ska ha realistiska förväntningar på den. Han tycker att kontaktfamiljen i större utsträckning borde vara involverad i skolan eftersom den starkaste riskfaktorn för att det ska gå dåligt för barn är att det går dåligt i skolan. Gärna läxhjälp, som man nu säger, men man måste också ha realistiska krav på kontaktföräldrarna om man ska få några. Tanken är att barnen ska få leva ett vanligt familjeliv några gånger i månaden.

Jag hoppas att vi får höra mer om detta. Jag har inte hört så mycket från er när det gäller utfallet. Men professionen har skrivit att kontaktfamiljer bör tas på större allvar, så jag hoppas få höra någonting från er också så att man inte bara får läsa om negativa effekter.

Anförande nr 53

Borgarrådet L j u n g b e r g S c h ö t t (M): Jag hoppas att du inte tolkade det som jag just sade som negativt, för jag menade verkligen inte det. Vi tror att det är en alldeles utmärkt verksamhet. Vi har tittat på och tagit till oss mycket av det som finns i utredningen om bland annat läxhjälp. Vi har sagt att vi inte riktigt är där ännu men att vi vill att förvaltningen funderar över hur man kan se över de instruktioner och det uppdrag som går ut till kontaktfamiljerna så att de kan göra det som barnen allra mest behöver.

Jag tror precis som du att detta är en alldeles utmärkt verksamhet. Det betyder oerhört mycket för många barn att få komma till en familj och få leva ett annat liv någon gång då och då. Men vi ska ha bra kontaktfamiljer. De ska veta vad deras uppdrag är, och vi ska veta att det är just denna insats som det individuella barnet behöver.

Fråga nr 6. Allhuset i Hässelby

Anförande nr 54

A n n M a r i E n g e l (V): På torsdag, den 31 januari, stänger Allhuset i Hässelby. Det är ett projekt som har funnits i tre år. Det har drivits av en individuell förening, och det har haft stöd av våra bostadsbolag. Meningen var att huset skulle drivas tillsammans med ett bibliotek, som man har väntat förgäves på i flera år. Man har verkligen försökt hitta något från kulturförvaltningen, men man har inte lyckats.

Nu har man gjort en särskild ansökan till staden för att få fortsätta detta. Allhuset är en oerhört viktig samlingspunkt. 2012 hade man 18 000 besök. Nu har man fått avslag på ansökan.

Jag frågar Joakim: Hur ser du på Allhuset i Hässelby? Behövs det någon samlingspunkt där ute?

Anförande nr 55

Borgarrådet L a r s s o n (M): Tack för frågan! Det behövs absolut samlingspunkter i Hässelby-Vällingby liksom i övriga delar av staden. Det finns anledning till att vi från majoritetens sida har sagt att just Hässelby-Vällingby måste ingå i den ytterstadsutveckling som vi fokuserar på också här i Stadshuset.

Vi har pengar avsatta centralt för att stimulera olika typer av uppbyggnad av de verksamheter som kan behövas i olika delar av staden. Men det hör till saken att bostadsbolagen har stött verksamheten under ett antal år. För tre år sedan påbörjades verksamheten, och centrumägaren bidrog också genom att man fick använda en lokal gratis i sammanhanget. Detta har varit en i många delar populär verksamhet för olika åldrar. Det har varit alltifrån ungdomar till många äldre som har använt lokalerna.

I december månad inkom en ansökan till Stockholms stad men också till andra delar. Bostadsbolagen har säkerligen inte ens behandlat frågan ännu, men de har haft förfrågningar om huruvida man kan fortsätta med stödet. Stadsdelen har gått igenom detta för att se om de kan gå in och stödja verksamheten och så vidare. I varje del av staden får man naturligtvis fundera på hur mycket man får ut av pengarna. Det här var ganska mycket pengar. Man ansökte om betydligt mer än vad bostadsbolagen i

praktiken hade givit till verksamheten. Det var ett par miljoner, och man ansökte från ytterstadspengarna. Stadsledningskontoret har konstaterat att detta inte ryms inom de ramar och de riktlinjer vi har för dessa pengar. Däremot pågår en diskussion, och jag vet att man också har ansökt om pengar från Allmänna arvsfonden.

Anförande nr 56

A n n M a r i E n g e l (V): Nu var det mycket underliga påståenden på en gång. För det första är det inte ytterstadspengarna man har ansökt ifrån, utan man har ansökt direkt från Stadshuset och stadsdirektören har avslagit ansökan. För det andra är det stadsdelen som i december sade ifrån och menade att man inte hade möjligheter att stödja detta. Förutsättningen för stadsdelens stöd var att detta skulle göras tillsammans med biblioteket.

Det är mycket prat och lite verkstad här när det gäller ytterstadssatsningarna. Om du tycker att det är nödvändigt med en samlingspunkt i Hässelby – varför stänger man då Allhuset nu på torsdag, den 31 januari? Sedan kan man prata om att det finns pengar avsatta och att det finns andra tankar. Men vad händer med alla dem som har jobbat med Allhuset och alla dem som har varit där? Allhuset skapades därför att det fanns undersökningar som visade att det fanns oerhört stora behov av denna typ av verksamhet och mycket otrygghet i området. Vore det då inte klokt att fortsätta att satsa på det som finns? Vad tycker du?

Anförande nr 57

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det behövs verksamheter i hela staden för den kategori ungdomar som i praktiken eftersöker lokaler även i Hässelby-Vällingby. Men Allhuset är inte allt som staden har stött på olika sätt tidigare genom bolagen. Som Ann Mari Engel också känner till arbetar stadsdelen intensivt med paket för hur man ska utveckla den och se till att ungdomar får del av de fritidsaktiviteter som finns där. Det handlar också om att de ska lotsas in på arbetsmarknaden, om de är lite äldre. Det är ofta detta det handlar om. Det finns olika delar i stadsutvecklingen som kommer att gälla också för Hässelby-Vällingby.

Det arbete som man just nu håller på att ta fram där innefattar att man också talar med ungdomarna själva och med Hässelby-Vällingbys invånare. Det är ett arbete som kommer att pågå under hela varen, vilket du säkert känner till.

Anförande nr 58

A n n M a r i E n g e l (V): Jag förstår fortfarande inte varför det skulle vara bättre med ett kommande paket som ligger någonstans utan att finnas för någon verksamhet än att satsa på den verksamhet som faktiskt finns, där både ungdomar och äldre är och där det finns en stor ideell förening. Denna förening heter alliansföreningen och Allhuset mitt i byn, och den har drivit och jobbat med detta med stor framgång. I stället för att ge dem möjlighet att fortsätta säger du att det finns kommande paket, planer, strukturer, framtid och möjligheter för ytterstaden.

Men det är inte detta det handlar om, utan det handlar om vad de gör *nu*. Hässelby-Vällingby är underförsörjt och har drabbats hårt av nedläggning av aktiviteter. Det gäller inte minst biblioteket, som man nu har saknat i ett antal år.

Jag tycker inte att du har svarat på min fråga. Varför tycker inte du att Allhuset i Vällingby ska kunna finnas kvar och få pengar? Du hänvisar till Allmänna arvsfonden. Det tycker jag är otroligt svagt av ett ytterstadsborgarråd.

Anförande nr 59

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag berättade var de har ansökt om pengar någonsans. Det är bostadsbolagen som har stött verksamheten, men det har funnits en ansökan inne om 2 ½ miljoner som i huvudsak handlade om anställningskostnader för 2 ½ anställd. Det är i huvudsak det och lokalkostnaden som man har sökt för. I praktiken är det mycket pengar som man kanske kan se till att allokera på olika sätt till just ungdomssatsningar i området.

Lokalen har prövats av stadsdelen. Man har prövat detta från Stadsledningskontorets sida och kommit fram till att detta inte är någonting som inryms i de riktlinjer som vi har för verksamheter. Men det hindrar inte att andra i praktiken stöder verksamheten. Det är inte det jag säger. Det jag säger är att vi har mycket pengar i ansökan, som i praktiken handlar om 2 ½ anställd och en lokal.

Då är frågan: Hur mycket kan vi se till att vi satsar i området och för att få ut så mycket som möjligt för skattepengarna, och inte bara det som Vänsterpartiet alltid säger ja till i alla sammanhang?

*§ 16 Framkomlighetsstrategi för Stockholm 2030
Förslag från trafik- och renhållningsnämnden (utl. 2012:143)*

Anförande nr 60

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Det här ärendet handlar faktiskt om ett unikt initiativ, skulle jag vilja säga, som vi från Alliansen tog under förra mandatperioden. Det här är ett väldigt genomarbetat och väl förankrat ärende, skulle jag också vilja säga. Det skickades ut på remiss i december 2011 till mars 2012 till 60 olika remissinstanser. Det har varit webbdialog, det har varit enkätundersökningar, och det är många som har deltagit i diskussionerna om framkomlighetsstrategin.

Anledningen till att vi har tagit fram ett sådant här ärende är att Stockholm växer. År 2007 var vi 782 900 invånare. Då prognostiserade man att vi skulle passera 850 000 invånare 2016. Den 1 november förra året, enligt den aktuella befolkningsstatistiken, var vi 880 008 stockholmare. Det är ganska lustigt att 08:orna bara är nollor och åttor. Nästan 100 000 personer fler alltså än för fem år sedan, och länet har passerat 2,1 miljoner invånare.

Det är en jättestor utmaning när vi växer på det snabba sätt som vi gör i dag, i princip ett Huddinge på fem år. Det är en stad på 14 öar och 57 broar. Det är en jättestor utmaning att använda den befintliga infrastrukturen och den befintliga ytan på det mest effektiva sättet. Då måste vi se till att alternativen till den egna bilen blir attraktiva, snabba och pålitliga. Aldrig någonsin har det heller investerats så mycket i infrastruktur som det görs just nu i Stockholmsregionen: på stadens cykelinfrastruktur 1 miljard fram till 2018, över 100 miljarder kronor fram till 2021 50 procent vägar och 50 procent spårvägar, 100 procent kollektivtrafik, tunnelbana till Nacka, där arbete har påbörjats och där vi ska förhandla tillsammans med eller mot regeringen, beroende på hur man ser det. Regeringens fokus den kommande perioden 2021–2025 är på storstadsområdena. Vi jobbar med promenadstaden. Framkomlighetsstrategin och promenadstaden ska gå hand i hand.

Vi vet att många stockholmare inser skillnaden mellan att vara en stad med 700 000 invånare och att vara en stad med 900 000, eller som vi snart kommer att vara, en miljon. Beteendena måste ändras. Vi ser redan nu att detta väldigt mycket är en generationsfråga, och det framkom tydligt i remissrundan.

Framkomlighetsstrategin har fyra olika delmål: att öka kapaciteten på befintligt vägnät, fler personer och mer gods på samma yta ska kunna röra sig; att öka resepålitligheten, resehastigheten för kapacitetsstarka färdmedel; att vägar och gator ska vara attraktiva platser för människor att röra sig på; att minimera negativa effekter av bilanvändningen till förmån för användning av bilen när den gör mest samhällsnytta.

Framkomlighetsstrategin består av olika konkreta delar där flera av delarna har varit föremål och kommer att bli föremål för förankring hos allmänheten och på övriga ställen. Stomlinjenät är ett exempel på detta och handlar om att bussarna ska komma fram snabbare i trafiken. Cykelplanen, som vi hade uppe i kommunstyrelsen i förra veckan, och parkeringsplanen, som är på väg fram till trafik- och renhållningsnämnden, är andra sådana exempel. Leverans- och godstrafiken behöver få en bättre

fungerande ordning i staden, och gående behöver få större uppmärksamhet när det gäller hur gåendemiljön är i Stockholms stad.

Det här är frågor som är otroligt viktiga för att Stockholm ska fortsätta att vara konkurrenskraftigt och framför allt för att staden inte ska hamna i en helt kaotisk situation om alla fortsätter att ta den egna bilen och inte väljer andra alternativ, precis som om ingenting hade hänt trots att vi är flera hundratusen fler människor i Stockholm.

Vi tycker att det är viktigt att inte tänka bort, och vi tänker inte bort, privatbilismen. Därför behöver vi jobba inom ramen för parkeringsplanen för flera parkeringsplatser och flera parkeringsgarage i staden. Även om det är färre som kanske har privatbil tror jag att det kommer att finnas privatbilar även framöver.

Med detta, fru ordförande, yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till framkomlighetsstrategin.

Anförande nr 61

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Fru ordförande! Det här är ett mycket viktigt, och dessutom ett mycket roligt, ärende som hänger tätt samman med en av mina absoluta favoritfrågor, nämligen att öka cyklingen i Stockholm. Jag måste berätta att häromveckan var jag i tjänsten i Bryssel och träffade miljöexperter och pratade om luft. Men jag träffade också experter från kommissionens direktorat för mobilitetsfrågor. Jag fick bekräftat det som jag har hört på många andra ställen, att Stockholm tillhör de allra bästa städerna i världen när det handlar om, förstås, miljöfrågor men också om mobilitetsfrågor. Vi är toppen av pyramiden, som de uttryckte det där. När vi berättar om det vi gör i och med framkomlighetsstrategin blir de otroligt imponerade. De säger att det är precis det som de vill att även alla andra städer i Europa ska syssla med. Ni är ett föredöme, säger de till oss.

Jag tycker att det är viktigt att säga det här eftersom det inte alltid i den här salen finns en tydlig bild av att vi är så pass duktiga som folk i vår omvärld faktiskt tycker att vi är.

Det vi gör i Stockholm är att vi bygger Stockholm alltmer på det sätt som all tillgänglig seriös forskning visar att man ska bygga städer på. Vi bygger en hållbar stad. Vi visar att städer kan gå före nationalstaten när det gäller att nå klimatmålen runt om i världen. Stockholm tar verkligen sitt ansvar på det sättet.

Framkomlighetsstrategin är en del av flera viktiga dokument som staden har tagit fram och håller på att ta fram för att uppfylla intentionerna i planen för att bygga Stockholm på ett hållbart vis. Vår översiktsplan promenadstaden är också någonting viktigt och grundstenen till detta där vi visar att vi ska bygga en stad där man i första hand inte behöver åka bil utan kan gå, cykla och åka kollektivt till och från jobbet. Vi bygger staden på det sättet.

Vi håller på att ta fram en färdplan för hur Stockholm ska bli fossilfritt till år 2050. Där är framkomlighetsstrategin otroligt viktig för att få detta att realiseras. I framkomlighetsstrategin står det att vi behöver fler kollektivtrafikkörfält, fler

cykelbanor, färre parkeringsplatser och bättre gatumiljö så att vi kan få människor att gå på våra gator i Stockholm.

Vi har i miljöprogram och annat antagit tydliga formuleringar om att vi ska öka andelen människor som går, cyklar och åker kollektivt och minska andelen som åker bil. Det roliga är att det som håller på att hända ligger helt i fas med utvecklingen. Allt färre ungdomar tar körkort, och vi ser att allt fler just åker kollektivt, cyklar och går till och från jobbet. Det finurliga är att vi kommer att ha behov av att köra på gummidäck. Vi kommer att ha behov av att ha bilar i framtiden också, men inte alls lika många. Vi kommer att ha behov av att transportera varor i vår stad. Det fiffiga är att den här framkomlighetsstrategin gör att de som verkligen behöver färdas på våra gator på det sättet kan göra det mycket snabbare och miljövänligare än tidigare.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 62

M a r k K l a m b e r g (FP): Kommunfullmäktigeledamöter och stockholmare! För att klara den kraftiga befolkningsökning som Stockholm står inför ska vi på stadens gator och torg lyckas med att transportera fler människor och mer gods på ungefär samma yta som i dag. Det är därför som vi har tagit fram den här framkomlighetsstrategin. Den handlar kortfattat om att stärka kapacitetsstark attraktivitet hos de trafikslag som är yt- och transporteffektiva; det vill säga att öka kollektiv-, cykel och gångtrafik samtidigt som man förändrar kapaciteten för biltrafik.

Det gläder mig att spår och vägar kommer att byggas för regionens utveckling. Det kommer att satsas 100 miljoner kronor fram till år 2021. Alliansen har kommit överens om att genomföra en förstudie av en förlängning av blå linjen av tunnelbanan till Nacka, vilket är mycket glädjande.

Även om vi blir fler stockholmare ökar inte gatuutrymmet i det befintliga nätet. Det blir snarare trängre och ökat transportbehov när fler invånare ska dela på ett begränsat utrymme. Då krävs ett effektivare utnyttjande av gatuutrymmet och transportstrukturen.

Den här framkomlighetsstrategin svarar mycket väl mot behoven. Men vi i Folkpartiet vill gärna se bortom: Vad mer kan vi göra? Ett problem i dag är felparkerade fordon som dubbelparkerar och skapar övriga slag av hinder som hindrar våra planer på en snabb och effektiv spårvagnstrafik och andra slag av kollektivtrafik som stannar upp. Vi vill utveckla strategin för hur man ska hantera felparkerade bilar. Vi anser att böterna för sådant ska höjas och att fordonen skyndsamt ska forslas bort. Det är någonting som Folkpartiet kommer att jobba vidare med.

Tidigare har jag i denna talarstol talat om vikten av en levande cykelstad. Det handlar inte bara om cyklister inne i staden eller cykelpendling mellan förorter och centrum, utan också om att röra sig mellan förorterna. Vi behöver utveckla cykelnätet där. Det handlar inte bara om cyklar utan även om spårväg, och i detta sammanhang vill jag lyfta fram Spårväg Syd. Där är det vissa som talar om att vi ska ha den med bussar i form av en stombuss. För Folkpartiets sida vill vi gärna att man direkt bygger spårväg.

Framkomlighetsstrategin ställer krav på att det finns ett fungerande och sammanhängande trafiksystem även för fotgängare. Då krävs en stad som är trygg och attraktiv. Vardagslivet fungerar då utan bil, och friluftaktiviteter tillåts bli en naturlig del av vardagen. Det tycker vi är viktigt.

Vi tar ansvar för ett växande Stockholm där kommunikationerna funkar, och därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag avseende framkomlighetsstrategin.

Anförande nr 63

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Framkomlighetsstrategin är en bra strategi för Stockholm. Det är ett bra dokument som visar oss vägen till en mer framkomlig stad. Att prioritera gång- och cykeltrafik och kollektivtrafik framför bilen, att ta den yteffektiva, klimatsmarta och hållbara transporten i handen och lotsa den till en dominerande ställning är det vi måste göra för att ta ansvar för Stockholm. Vi ska locka fler att gå, cykla och åka kollektivt. Vi ska låta kollektivtrafiken få förtur i trafiken. Cyklarna ska få bättre plats, den plats de behöver. Varustransporterna ska fram på ett klimatsmart sätt. De personbilar som behövs ska komma fram. De som inte behöver bilen ska ta andra transportmedel, och parkeringsplatserna ska minska.

Allt det här är bra. Det står i planen: att uppnå målen är av avgörande roll för staden för att uppnå målen om ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart Stockholm. Det är bra. Det är som om vi själva hade skrivit det, nästan. Vi välkomnar den här politiken, vi välkomnar en politik för en modern, mänsklig och miljövänlig stad.

Men det finns vissa mörka moln på himlen, dock. Då tänker jag inte bara på att det är så lågt satta mål för cyklandet. Man går från 10 procent av transporterna till 15 procent av transporterna med cyklandet på 18 år samtidigt som cyklandet har ökat med 80 procent på 10 år. Det är konstigt att man inte kunde se att man kunde göra mer där.

Jag tänker på klimatmålen, som i princip överges i den här planen, samtidigt som framkomligheten inte pekas ut kunna bli bättre. Det sägs att trafiken på stadens gator och vägar ska hållas på 2008 års nivåer. Det innebär nästan ingen minskning alls. Samtidigt påpekar man att Trafikverket säger att privatbilismen behöver minska med 20 procent fram till 2030 för att klimatmålen ska kunna nås. Trafikverkets kapacitetsutredning säger samma sak. Än värre är att i det inriktningsprogram som länsstyrelsen tagit fram och som den har skickat till regeringen prognostiserar man en ökning av biltrafiken med 50 procent i länet – 50 procent – alltså en miljon mer bilar om dagen. Koldioxidutsläppen ökar, kollektivtrafikens andel minskar.

Det här är en helt fel riktning. En viktig orsak till det här tas upp i framkomlighetsstrategin: Fler vägar skapar mer trafik. Tillgång skapar efterfrågan. Det förklaras i texten.

Ni bygger fler vägar, ni bygger Förbifarten. Nu drar ni till med Österleden också. Det här är ett problem som ni inte tycks ta på allvar. Vi måste för Stockholms del ta ett ansvar, ta framkomlighetsstrategin i hand, lotsa den, men stoppa de projekt som innebär en negativ utveckling för Stockholm.

Bifall till Miljöpartiets reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 64

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Jag kände mig kallad eftersom den här svartmålningen åter kom i talarstolen. Jag vill bara säga att enligt de siffror som finns ser vi redan nu hur andelen personbilar i trafiken minskar i Stockholm. Detta trots att vi har en trängselskatt som inte har ändrats när det gäller avgiftsnivå sedan 2006. I praktiken har det blivit billigare att åka bil. Samtidigt har vi en enorm befolkningstillväxt i Stockholm; det finns många förklaringar bakom det. En modell är att vi bygger staden på ett sådant sätt att det är lätt att hitta alternativ till bilen i dag. Det går att åka kollektivt, det går att cykla och det går att gå. Vi arbetar i ännu större hastighet mot denna utveckling framöver.

Jag tycker att det är viktigt att ge denna motbild till den bild som Daniel Helldén utan evidensstöd åter målar upp i talarstolen

Anförande nr 65

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Det är klart att det finns evidensstöd till att trafiken kommer att öka, alla rapporter visar att trafiken ökar. Vi har fått ned trafiken tack vare utmärkta trängselavgifter, som ju vi såg till att driva igenom. Där har det verkligen hänt saker. Med rätt justeringar kan man ändra trafikflödena.

Det som visas i de rapporter som kommer är att trafiken ökar, fram till 2030 med 50 procent. Det visar att de vägar som går in i staden, som är i staden och som är centrala kommer att vara igenkorkade. Det här löser man inte med framkomlighetsstrategin om man samtidigt bygger fler vägar. Vi måste sluta bygga vägar och inse att vi ska lägga pengarna på kollektivtrafiken. Det är den enda lösningen för Stockholm.

Jag tycker att framkomlighetsstrategin är bra, den säger bra saker, förklarar på ett tydligt sätt. Ta med det och planera Stockholm utefter det!

Anförande nr 66

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Det är svårt för Daniel att säga att Alliansen har en bra politik, så man måste gripa till halmstrået Förbifarten för att kunna kritisera på något sätt. Vi är verkligen seriösa i vårt arbete. Ska vi se till att kollektivtrafiken, cyklandet och gåendet blir mer attraktiva måste vi jobba med de här frågorna. Det är precis det som framkomlighetsstrategin handlar om.

Vi vill också se till att all den trafik som inte måste in till staden inte behöver åka in i staden. Det är därför som vi behöver Förbifarten. Man ska kunna ha kollektivtrafik även på Förbifarten och för den delen även leveranstrafik. Det är därför som vi gärna ser att man bygger en tunnelbana till Nacka. Och när man ändå gräver kan man bygga en väg i anslutning till den också. Det är vad det handlar om.

Staden växer, och vi vill inte ha in mer bilar i innerstaden, och då måste vi se till att trafiken går utanför stadens innergränser.

Anförande nr 67

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Om det nu var så att Förbifarten gjorde att trafiken togs bort från Stockholms innerstad så kunde man delvis prata på det sättet. Men det

enda som Förbifarten gör är att det blir lika mycket trafik på Förbifarten som på Essingeleden, trots att det, som det står i papperen, är infarts- och trängselavgifter på Essingeleden.

När det gäller Österleden vet vi att det kommer att generera ännu mer trafik. Vi vet hur det är med Södra länken. När Norra länken öppnas kommer den snart att bli igenkorkad. Vi kommer att binda ihop det här nätet; det fylls på direkt. Det är jättetydligt och bra skrivet i framkomlighetsstrategin. Det är bara det att man inte vågar förklara i texten hur det egentligen hänger ihop, det vill säga att vi inte ska bygga Förbifarten; det är att gå helt i fel riktning. Det vågar man inte att säga i texten. Jag förstår det eftersom det är ni som har tagit fram framkomlighetsstrategin. Ni vill att det ska vara den bilden att vi både kan bygga vägar och få en bra framkomlighet i Stockholm. Så är det inte.

Anförande nr 68

K a j s a S t e n f e l t (V): Fru ordförande, fullmäktige! Framkomlighetsstrategin innehåller väldigt många bra förslag, och många förslag som vi sedan länge har drivit. I en växande stad är det nödvändigt att satsa på kapacitetseffektiva färdmedel och låta privatbilarna stå tillbaka i prioriteringarna av det befintliga och begränsade gatuutrymmet.

Det står i förslaget bland annat: Om stockholmarna ska kunna lita på att komma fram på förutsägbar tid är det viktigt att de som inte måste ha bilen dagligen väljer andra mer kapacitetseffektiva färdmedel.

Det är utmärkt, det har vi sagt länge. Men den styrande majoriteten talar med en kluven tunga. Den här framkomlighetsstrategin blir inte trovärdig så länge man står fast vid att bygga den här f-de Förbifarten. För vilka resebehov tillfredsställer man med Förbifarten? Det är en gammalmodig trafiklösning som är helt oförenlig med den övergripande inriktningen i den föreslagna strategin. Utvidga i stället systemet med trängselavgifter, höj avgifterna för att minska belastningen på det befintliga vägnätet. Skapa incitament för att inte använda bilen privat. Satsa alla de många miljarderna på att ge plats och ekonomi åt en effektiv, attraktiv nytto- och kollektivtrafik.

Bifall till Vänsterpartiets förslag i kommunstyrelsen!

Anförande nr 69

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Jag tyckte att det fanns en poäng med att tydliggöra vilken enorm skillnad det är i inställningen gentemot stockholmarna som behöver den egna bilen i vardagslivet. Vänsterpartiet vill göra allt för att stoppa, förhindra och göra det otroligt svårt för dem som behöver bilen i vardagen. Vi inser att det finns människor som behöver bilen i vardagen.

Vi säger att framkomlighetsstrategin behövs för att så många som möjligt ska tycka att det är attraktivt att välja någonting annat än den privata bilen, välja kollektivtrafik, gående eller cykel. Samtidigt inser vi att det finns många människor som behöver bilen i sin vardag, och vi tänker inte jaga dem på det sätt som Vänsterpartiet uppenbarligen tänker göra.

Anförande nr 70

K a j s a S t e n f e l t (V): Vi jagar inte dem för att vi tycker att det är jättekul, utan för att vi vill att folk ska komma fram i staden. Det står svart på vitt i strategin att vi måste prioritera mer kapacitetseffektiva transportmedel. Både Ulla Hamilton och jag vet att om vi bygger fler vägar och större vägar ökar biltrafiken. Det vill vi inte. Därför tycker jag att vi ska gå efter den här framkomlighetsstrategin och använda pengarna till kollektivtrafik i stället.

Anförande nr 71

E w a S a m u e l s s o n (KD): Fru ordförande, åhörare! Att Stockholm växer har vi sagt många gånger. Vi ligger redan långt före de prognoser som fanns för några år sedan. Det krävs verkligen planering för att vi ska klara den situation som Stockholm står inför. Bostäder har vi pratat om många gånger här. Det är fortfarande en stor utmaning, men nu handlar det om framkomligheten.

Framkomlighetsstrategin är ett mycket viktigt dokument som handlar om att hantera de trafikproblem som redan i dag finns till exempel med trängsel på gatorna som gör att bussarna inte kommer fram och inte kan hålla tidtabellerna, vilket irriterar stockholmarna. Det handlar också om att planera framåt, där utbyggnad av tunnelbanan är en viktig del. Fler ska kunna utnyttja kollektivtrafiken. Citybanan är ett tillskott som vi ser fram emot, och Förbifart Stockholm ska se till att biltrafik som inte behöver åka genom Stockholm city inte heller ska göra det. Vi kristdemokrater krävde på tidigt stadium att det skulle finnas kollektivtrafikkörfält på Förbifarten.

Framkomlighetsstrategin är en viktig plan för förbättrat utnyttjande av gatuutrymmet. Men vi har flera planer som kommer att hjälpa till med framkomligheten. Vi har cykelplan, vi har en plan för promenadstaden och vi har ett förslag på parkeringsplan på väg fram. Där vill jag understryka när det gäller parkeringsplan att det viktigaste är att öka framkomligheten på huvudgator och minska antalet parkeringsplatser där. Däremot måste vi se över parkeringsmöjligheterna på sekundärgator eftersom bilarna inte plötsligt bara kan försvinna upp i luften. Fler måste parkera i parkeringshusen. Det ser jag inte som en motsats till att vi framåt ska verka för att minska andelen bilar i innerstaden.

Den utbyggnad av innerstaden som pågår med cykelleder och cykelbanor kommer att uppmuntra fler att cykla, och det är väldigt positivt. Glädjande och intressant är att i den remissprocess som har varit säger stockholmarna och andra intressenter att de faktiskt har en god förståelse för de stora utmaningar som det innebär att genomföra de många planer som till syvende och sist handlar om att så många fler stockholmare ska kunna samsas på samma yta.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 72

M a l t e S i g e m a l m (S): Ordförande, kommunfullmäktige! Vikten av framkomlighetsstrategin har bevitnats från talarstolen. Nu ligger ärendet på bordet, nu ska det beslutas. Man kan säga rent allmänt att p-avgifterna ska styra bort bilarna från gaturummet och ned i parkeringshus. Vi tycker att det är otroligt viktigt att man har en bra parkeringsstrategi för detta. Det man måste titta lite mer på är infartsparkeringar och hela det system som tidigare fanns. Många av infartsparkeringarna har

fått ge vika åt nya bostäder och andra verksamheter, men infartsparkeringarna är viktiga för att folk inte ska behöva ta bilen ända in till stadskärnan.

Nästa stora bit är kollektivtrafiken. Jag tror att vi i dag kan säga att man nästan har nått kapacitetstaket när det gäller tunnelbanan. Det vittnar många om som dagligen åker tunnelbana. Det är otroligt trångt under högtrafik i tunnelbanan. Hela den knuten måste lösas för att vi ska få en effektivare kollektivtrafik i den delen.

Spårväg Syd är en otroligt viktig del i framkomlighetsstrategin. Den bör inte stanna, som föreslås i dag, i Skarpnäck utan planeras för en vidare dragning till Tyresö. Bilpoolsverksamhet är en annan sak som vi socialdemokrater har tagit fram och som vi tycker är viktig. Man måste skapa fler parkeringsplatser för bilpoolsverksamheterna så att de kan ställa upp sina bilar. Det finns i dag regler som är ett hinder för hur man ställer upp bilarna på gatumark eller tomtmark.

Man kanske också ska se över lokaliseringen av arbetsplatser och bostäder. I dag ligger väldigt många arbetsplatser inne i staden. Folk åker utifrån intill staden. Man kanske ska titta på hela strukturen vad gäller arbetsplatser och bostäder.

Trängselskatten är satt efter ett speciellt klockslag. Egentligen skulle man ha en automatik att när det är riktigt mycket trängsel tickar avgiften på, i stället för som i dag att det är klockan som styr när folk ska betala 10, 15 eller 20 kronor.

Samordningen av gatuarbeten tror jag också är en viktig del. Vi ser ju vad som händer i samband med ombyggnaden av Slussen. Man har många stora projekt i staden som faktiskt kommer att skapa mycket icke-framkomlighet under kanske en tioårsperiod.

Lånecykelsystemet bör byggas ut så att vi har ett bra lånecykelsystem, inte bara i innerstaden utan ett system som är för hela Stockholm. Det är otroligt viktigt.

Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 73

Borgarrådet **H a m i l t o n** (M): Fru ordförande! Ja, vi är överens om ganska mycket av det du säger, Malte. Jag skulle bara vilja påpeka att Christer Wennerholm – jag ser att han tyvärr inte finns i salen just nu – lägger ned väldigt mycket pengar på att rusta upp och göra reinvesteringar i tunnelbanan, vilket inte alltid kommer fram i debatten. Det är flera miljarder som satsas på tätare turer, på att göra det möjligt för tågen att gå tätare på både den gröna och den röda linjen, förutom allt annat som sker. Stomlinjestrategin, som vi har tillsammans med SL, är viktig för att bussarna ska bli attraktiva att använda sig av. När det handlar om de ombyggnationer som pågår runt om i staden – förra veckan presenterades trafiklösningarna kring ombyggnationen av Slussen – är det viktigt att vi värnar om att det finns en fil i vardera riktningen för privatbilister att ta sig fram, oavsett var man bygger någonstans.

Anförande nr 74

M a l t e S i g e m a l m (S): Det beror lite på vilken typ av Slussen som man i dag projekterar för och vilken typ av Slussen som man bygger. Vi har ett annat

alternativ för Slussenbygget där man skulle kunna minska hindren och få ett bättre flödesschema under ombyggnationen av Slussen.

Du hänvisar till Christer Wennerholm. Jag vet inte vad som har hänt i SL. Hur är det egentligen med den diskussionen om det ska vara spårväg eller inte till nya Hagastaden? Tydligt är det hela lagt på is just nu. Det finns ingen utredning; utredningen är nedlagd eller tillbakadragen. Då kan man fråga: Vad är det man egentligen satsar på från Alliansens sida i landstinget när det gäller kollektivtrafik?

Det var intressant att höra KD:s representant prata om tunnelbanans utbyggnad till Hagastaden. Det står inte något sådant i det här papperet.

Anförande nr 75

M a r k K l a m b e r g (FP): Du tog upp två saker som jag vill kommentera. Det första är avståndet mellan bostäder och arbetsplatser. Det kan hanteras på två sätt. Antingen bygger man kommunikationer och bilfarter. Men där har vi lite olika uppfattningar. Det andra sättet är att man flyttar arbetsplatser där det finns bostäder. Det gör Alliansen bland annat genom att vissa förvaltningar som i dag har sina kontor i staden flyttas ut. Vi tar aktiva steg åt det hållet.

Det andra du sade är att man ska anpassa trängselavgifterna efter när det är trängsel. Det gör man ju. Trängselavgiften beror på vilken tidpunkt det är på dagen. Det finns forskning där man kommit fram vilka tider det ska vara högre avgift och vilka tider lägre avgift. Det ser i stort sett lika ut de olika dagarna.

De saker som du pekar på menar jag att vi hanterat på ett bra sätt.

Anförande nr 76

M a l t e S i g e m a l m (S): På Essingeleden har man ljusreglering på hur fort kön rullar fram. Ibland står det 50, ibland 30 kilometer i timmen. Det kan inträffa mitt på dagen och det kan inträffa på morgonen att det blir kösituation. När man kommer ned till kanske 30 eller 50 kilometer i timmen ska det ticka på. I dag är det tidpunkten på dagen som bestämmer hur mycket man ska betala. Folk anpassar sig när de ska åka på Essingeleden för att minska sin betalning. Man skjuter det framåt eller kommer tidigare för att inte behöva betala lika mycket. Sätter man avgift efter när det är trängsel får man en effektivare trängselskatt.

Anförande nr 77

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! I den framlagda framkomlighetsstrategin för 2013 säger sig SL, som en av alla remissinstanser, att de saknar målsättningar för den trafik som inte benämns som stomtrafik. Vi i Miljöpartiet saknar utveckling av stomtrafik. I den kollektiva ringled som vi vill ha saknar vi precis just nu Spårväg Syd. Miljöpartiet har redan finansierat Spårväg Syd i sin landstingsbudget. Det går bra att samarbeta med oss för den som säger att den vill ha spårvägen. Jag tyckte mig höra att Folkpartiet vill det, Socialdemokraterna sade att de vill det. Jag tycker mig ha läst att Kristdemokraterna har något eget förslag om spårväg från Skarpnäck. Man skulle kunna knyta ihop detta och pressa på.

Vi ska prioritera kollektivtrafik. Det är det vi säger i framkomlighetsstrategin, och Daniel Helldén har redan sagt att vi är väldigt glada för den i Miljöpartiet. Med

Spårväg Syd skulle vi kunna avlasta Gullmarsplan väsentligt. Men SL har avskrivit spåret för tillfället, för de anser inte att det är lönsamt. Den konsult SL har anlitat för den räkenskapen har vi lite att säga om från Miljöpartiets sida. Det verkar gammaldags och unket. Både i stadsbyggnadsnämnden och i fastighetsnämnden diskuterar vi Gullmarsplans kommande kommunikationsinfarkt. Det är med öppna ögon som vi ser när vi planerar för ett Gullmarsplan som redan i dag har mycket biltrafik, som i dag är en omstigningsplats för spårväg, tre tunnelbanelinjer och mängder med bussar. Det är trångt.

Snart kommer vi att inviga nya stadion, hoppas vi, vid Globen. Vi kommer att bygga både bostäder och arbetsplatser vid Johanneshovs gamla slakthusområde. Vi kommer att bygga mer vid Gullmarsplan, främst bostäder. Vi kommer att bygga fler bostäder vid Årsta. Vi kommer att bygga på Årstafält, också för kontor.

Vi har Söderortsvisionen, där vi säger att vi behöver minst 50 000 nya arbetsplatser. Vi är helt överens när det gäller arbetsplatser – 57 000 har vi kommit fram till. Vi behöver satsa på och vi behöver ha Spårväg Syd *nu*. Jag tycker att vi i staden borde sätta oss ned och samarbeta, för vi har en majoritet som vill det, och pressa på i landstinget.

Anförande nr 78

J a k o p D a l u n d e (MP): Fru ordförande! Jag vill börja med att säga att det är ett välkommet retoriskt skifte vi ser från majoriteten, och det är bra. Det är mycket bra skrivningar om att vi ska bygga en stad som handlar mindre om bilen och mer om kollektivtrafik. Men mitt i allt detta dimper den massiva motorvägen Förbifart Stockholm ned och förstör. Dels motverkar den direkt den förändring av stockholmarnas resmönster som ni så vackert talar om, dels tar det nödvändiga resurser från en utbyggnad av kollektivtrafiken som vi så kraftigt behöver. Att vilja övergå från ett bildominerat transportsystem till ett som präglas av cykel- och kollektivtrafik och samtidigt bygga Förbifart Stockholm och planera för Österleden är lite grann som att lansera en stor kampanj för kyskhet och celibat och lägga större delen av kampanjbudgeten på mörk choklad, heta underkläder och Viagra. Det motverkar sitt syfte.

Dessutom är finansieringen förkastlig. När väljarna i Stockholms stad röstade ja till trängselskatterna var det med löftet från de styrande att intäkterna skulle gå till kollektivtrafik. Men i verkligheten kommer varenda krona uppemot i ett sekel att gå till motorvägstunneln öster om staden. Som det stod på Expressens ledarsida häromdagen: De unga stockholmarna som röstade för biltullar 2006 kommer på sin höjd att kunna hoppas på att deras barnbarn en dag kommer att få njuta av den kollektivtrafik trängselskatterna ska betala.

Gör som stockholmarna vill: Låt bilen betala sina samhällskostnader och investera pengarna i den kollektivtrafik som vår kära stad så tydligt behöver! Det är en verkligt grön politik för Stockholm, ett modernt, miljövänligt och mänskligt Stockholm.

Anförande nr 79

Borgarrådet H a m i l t o n (M): För det första vill jag påminna om att vi redan i anslutning till folkomröstningen påpekade att det var ett löfte som inte kommer att kunna hållas eftersom man inte ägde frågan. Därför tyckte vi att det var ohederligt att sätta upp just den typen av val vid omröstningen av Förbifarten.

För det andra tycker jag att det är viktigt att vi som är politiskt aktiva i dag vid den här tiden när Stockholm växer som det gör tar ansvar för hur andra delar av staden ska växa, inte bara innerstaden. Ett sådant projekt som Stockholms förbifart kommer att innebära att Järvaområdet, Kista, Järfälla och även Huddingesidan kommer att få helt andra utvecklingsmöjligheter. Vi bygger en tätare stad på det här sättet med ytterstaden. Vi bygger ihop de olika delarna av regionerna så att vi får en bättre fungerande arbetsmarknad. Det är otroligt viktigt, men ni verkar inte förstå det.

Anförande nr 80

J a k o p D a l u n d e (MP): Jag förnekar inte att Förbifarten visserligen kommer att göra att vissa kommer att få det lättare att resa med bilen. Men den stora frågan är vilka transportsystem vi vill ska dominera i Stockholm framöver? Vill vi att det ska vara bilen, ja, bygg då nya sexfiliga motorvägar. Men vill vi att människor ska kunna välja kollektivtrafiken se då till att investera i kollektivtrafik, ge människor den möjligheten och låt bilen bära sina samhällskostnader.

Anförande nr 81

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Det är intressant när Ulla Hamilton säger att Förbifarten gör att vi utvecklar den västra delen av staden. I framkomlighetsstrategin är det just detta när vi pratar om som inducering av trafiken, det vill säga att mer väg skapar mer bilar. Det kommer att bli så, skriver man. Det är en stor risk med det. Det är en ännu större risk om man dessutom etablerar saker runt om de här vägarna. Då har man verkligen låst fast sig i bilberoendet. Det är just det vi inte ska göra. Det är det som är så märkligt att ni inte förstår. Eller är det så att ni vill att det ska vara på det sättet?

Vi ska inte bygga de här vägarna, utan vi ska bygga en bra kollektivtrafik. Det är där vi ska bygga våra bostäder och arbetsplatser, inte gå den bakväg som ni är så roade med.

Jag vill citera en sak ur länsstyrelsens prognoser, som dessutom Ulla Hamilton dessutom har sagt är bra: Prognosen visar på en trafikökning i innerstaden som inte är i linje med Stockholms stads framkomlighetsstrategi. Så säger man om biltrafikprognoserna. En av de viktiga orsakerna är att Stockholm växer. Men en större orsak är att det ger utrymme för fler bilar, och det är inte det vi ska syssla med, vi måste lösa det på annat sätt.

Sedan tänkte jag ställa en liten fråga, bara mer som kurios, för jag skulle vilja ha klargjord en sak. I texten står det i början av sidan 5 att ni vill ha en fossilbränslefri stad 2050. I handlingsplanen står det att det ska vara en fossilbränsleoberoende stad 2030. De här begreppen har jag lite svårt att förstå, men ni kanske kan förklara dem. Dessutom är det olika datum.

Anförande nr 82

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Du får gärna säga att jag står bakom den utvecklingsbedömning som länsstyrelsen skriver om. Det är just därför som vi jobbar med framkomlighetsstrategin. Det är just för att vi ska undvika att det ska bli fullständigt kaos som vi har tagit fram framkomlighetsstrategin. Vi inser att det behövs beteendeförändringar. Det är därför som jag har bemödat mig om att ha en otroligt bred remissrunda där många har deltagit. Jag har också bemödat mig om att se till att varje

enskild plan som är underplan för framkomlighetsstrategin ska förankras och diskuteras bland stockholmarna. Det är otroligt viktigt att man har fått en förståelse för, vilket enkätundersökningarna visar, att man inte kan fortsätta som om ingenting hade hänt när vi blivit 100 000 fler.

En sista fråga, Daniel: Var ska dina bussar gå?

Anförande nr 83

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Om vi nu ska ha bussar ska de gå på de vägar som finns, huvudsakligen. Där ska vi skapa en bra framkomlighet för dem. Vi gör det alldeles utmärkt i de projekt som nu pågår till exempel i innerstaden när det gäller 4:ans buss och andra stombusslinjer. Det är någonting som vi ska ägna oss åt; det är perfekt. Vi ska inte tro att några bussar i Förbifartens tunnlar kommer att lösa några problem, tvärtom. Vi ser ju hur Förbifarten är konstruerad; den är inte gjord för bussar, den är gjord för bilar, bilar och åter bilar. Det andra är bara ett utanpåverk som ni lägger på.

Vi måste ta ansvar för Stockholm, och då är framkomlighetsstrategin en viktig pusselbit. Det intressanta är att när länsstyrelsen tittat på de här sakerna har man tagit hänsyn till ett antal aspekter som tas upp i framkomlighetsstrategin, och ändå blir det kaos i Stockholm därför att ni bygger fler vägar. Det är det ni inte vill erkänna.

Anförande nr 84

Å k e A s k e n s t e n (MP): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag tänkte ta upp parkeringsfrågan. Antalet parkeringsplatser är dimensionerande för biltrafiken. Det är en gammal god sanning. Det har vi inte brytt oss så mycket om i Stockholm, tyvärr. Det står i ärendet att det ska bli storstadsgator i världsklass. Inte illa, men hur många bilar kommer att stå parkerade där utan att bli lappade? Det är nämligen så att över 90 procent av felparkeringarna i Stockholm inte beivras. Detta måste rättas till. Man måste visa respekt för reglerna, och reglerna behövs verkligen, speciellt i detta fall.

Ulla Hamilton accepterar att det ska bli en 80-procentig trafikökning till år 2030. Det är det som länsstyrelsen har kommit fram till. Det är en katastrofsiffra. Jag vet inte hur detta ska gå. Det måste bli en enorm framkomlighet. Det kan man inte tänka sig. Då kommer inte ens era fantastiska visioner, om uttrycket tillåts, att räcka till.

Men hur har ni räknat på när ni ser på framtiden? Ni säger att befolkningen i Stockholms stad kommer att öka med omkring 25 procent till år 2030. Men vad betyder det? Jo, det betyder 12 000–13 000 personer per år. Vad är verkligheten nu? Det är 17 000–19 000 per år de senaste åren. Ni måste ha räknat gruvligt fel. Det ökar problemen om ni inte har trovärdiga siffror i botten för era kalkyler. Det må gälla trafik, det må gälla bostäder, och det kan gälla service. Väldigt många kommer att behöva mycket framkomlighet i Alliansens Stockholm. Det är bara att beklaga att vi ska fortsätta med 1,2 personer i varje bil i stället för att göra en riktig storsatsning på kollektivtrafiken och låta pengarna till Förbifarten och till er framtidsdröm Österleden gå till kollektivtrafiken.

Anförande nr 85

M a r i a H a n n ä s (V): Fru ordförande, medborgare, fullmäktige och alla stockholmare! Apropå framkomlighet handlar det väldigt mycket om att komma fram i staden. Jag tänkte bara nämna att Vänsterpartiet drar i gång en kampanj i morgon mot Förbifarten. De som missar bussen får åka med vår buss. Den startar från Skärholmen i morgon bitti kl. 8 och sedan från flera andra ställen i staden under veckan. Det är på ställen där de boende drabbas mest av Förbifarten.

Kom och åk buss i morgon! Det är bara att hänga på. Det finns annonser i tidningarna, titta när den går.

Anförande nr 86

Borgarrådet R u d i n (S): Fru ordförande! I denna debatt som handlar om framkomlighet instämmer vi i att det är en väldigt bra strategi. Men i en debatt som handlar så mycket om Förbifarten gör jag en deklARATION från Socialdemokraternas sida att vi är för Förbifarten. Jag tillhör dem som tycker att beslutet att vi för fram planerna för Förbifarten är ett av det viktigaste som har skett under den här mandatperioden.

Förklaringen är helt enkelt den att jag är helt övertygad om att Stockholm kommer att växa, och jag är dessutom positiv till att Stockholm som region kommer att växa. Med det kommer behovet av transporter att öka, andelen människor som kommer att röra sig inom staden kommer att öka, bilarna kommer att öka i antal och varutransporter kommer att öka vid olika tidpunkter på dygnet. Om man bortser från det är man inte inställd på att Stockholm ska växa.

Vi måste framöver ta en diskussion som handlar just om Stockholms tillväxt. Precis som Ulla Hamilton påpekar är frågan i vilken riktning Stockholm ska växa. Att all tillväxt ska ske innanför staden, runt Stockholms innerstadskärna, är inte särskilt bra. Det är en vision som uttrycker hur vi skulle vilja att saker och ting ska se ut. Men vi är en stad som är glest uppbyggd med väldigt stora avstånd mellan olika delar av vår region. Om de kärnor som vi pekar ut i strategin Översiktsplan för Stockholm ska ha möjlighet att utvecklas i Haninge och i Huddinge och runt om i Stockholm på de platser som vi har pekat ut måste vi förstärka infrastrukturen.

Jag är inte så pessimistisk när det gäller hur tekniken kommer att utvecklas under åren fram till 2030. Jag tror att vi kommer att färdas i samma typ av fordon som vi gör i dag. Jag tror att vi kommer att se en modern utvecklad kollektivtrafik. Jag tror att vi kommer att se moderna, miljövänliga bussar och helt nya system som vi inte kan se i dag. Jag kan till och med tänka mig att det kommer att dyka upp teknik som vi i dag inte vet om och som kommer att göra det möjligt för oss att transportera oss stora avstånd i Stockholm. Det är bara att se på vad som händer i Asien, där utvecklingen går väldigt fort med olika typer av månggrälssystem, med magnetburna tågssystem och bussar som ömsom går på räls och ömsom går på väg.

Alla de här systemen ligger framför oss, och jag kommer att se den framtiden an. Men det krävs en infrastruktur för att röra sig i de här systemen. Den infrastrukturen styrs av stora tunga investeringar i sådana trafikslag som vi i dag har, oavsett om man gillar det eller inte, bilar, bussar och transportsystem. Man kan inte tänka bort det, för då tänker också bort möjligheten för Stockholms tillväxt.

Anförande nr 87

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag undrar hur du har tänkt klara klimatmålen med denna vision. När länsstyrelsen räknar på trafikökningen och räknar på hur det ska gå med klimatmålen, som inte klaras, har de räknat in effektiviseringar och förbättringar av fordonsparken. Man räknar fram till 2030. Då har vi bytt ut en stor del av våra bilar, och ändå kommer det inte att fungera enligt länsstyrelsen. Jag bara undrar hur du har tänkt lösa den frågan. Eller är den inte relevant?

Anförande nr 88

Borgarrådet R u d i n (S): Den är i högsta grad relevant. Jag är faktiskt allvarligt oroad över hur vi ska klara klimatmålen med den tillväxt som Stockholm står inför. Jag tror att vi måste ta det på största allvar och både hitta sätt att bygga ut kollektivtrafik som skapar alternativ för befolkningen att röra sig i den här staden och se realistiskt på vilken typ av transportbehov som en sådan tillväxt kommer att generera. Då är jag mer oroad för den tunga dieseltrafiken än vad jag är för personbiltrafiken. Men de båda kommer att öka under den här perioden. Jag säger inte att det kommer att lösa av sig självt.

Jag är själv engagerad i Stockholms elbilsprojekt och deltar i testpanelen för elbilar. Jag tror att den utveckling vi har börjat se när det gäller elbilar bara är i sin linda. Vi kommer inom de närmaste åren att se en fantastisk teknikutveckling som kommer att vända på utvecklingen till miljöns fördel. Men det är ett drömspel att säga det i dag. Jag vill bara bekräfta din oro, jag är också orolig, men jag är väldigt optimistisk.

*§ 17 Ny bro mellan Rinkeby och Stora Ursvik
Genomförandeavtal med Sundbybergs kommun samt genomförandebeslut
(utl. 2013:11)*

Anförande nr 89

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Nu har vi i debatten hamnat i den delen av staden som vi pratade om alldeles nyss, Järvafältet. När staden växer såsom den gör, och inte bara staden utan också vår region, är det viktigt att vi kan samarbeta över gränserna. Vi måste bli mycket duktigare på att planera och jobba tillsammans med våra grannkommuner. Det här ärendet är ett exempel på detta. Andra exempel är arbetet med Huddinge kommun kring Kungens kurva och den utveckling som sker där nere. Hagastaden tillsammans med Solna kommun är ett annat gott exempel på samarbete. Vi ser att vi får bättre och intimare samarbete kring Kistas utveckling tillsammans med Sollentuna, Solna och Sundbyberg. Det här är jätteviktiga saker för att vi ska kunna ha en smart tillväxt i hela vår region.

I budgeten för 2013 fick trafik- och renhållningsnämnden i uppdrag att kartlägga en ny förbindelse mellan Rinkeby och Stora Ursvik. Den bro som vi nu har förslagit är inte bara en viktig förbindelselänk för buss-, gång- och cykeltrafik. Den är också en del i arbetet med att utveckla stadsdelarna runt Järvafältet i enlighet med Vision Järva 2030, där Förbifarten är en viktig del.

Bron skapar tillgänglighet till den kommande spårvägsstationen i Stora Ursvik och bättre tillgänglighet till tunnelbanan. Den här bron är 16 meter bred och ska rymma en 4 ½ meter bred gångväg, dubbelriktad cykelväg och bussfält. Jag har noterat i handlingarna att det finns en oro för att det är för snålt tilltaget när det gäller cykelbanans bredd. Då vill jag försäkra att det här är ett mycket flexibelt förslag, det är inte ristat i sten, något som jag egentligen inte får säga för finansborgarrådet. Det är inte fastspikat exakt, utan det finns en flexibilitet i detta. Det är möjligt att göra cykelstråken bredare om det skulle visa sig att det behövs. Bredden på cykelbanorna är samma bredd som i Rinkebystråket. Om det visar sig att det kommer att ske en mycket kraftig ökning av cykeltrafiken finns det alla möjligheter i världen att se till att det blir en god cykelinfrastruktur för cyklisterna i det här området.

Med detta, fru ordförande, yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 90

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Fru ordförande! Jag har en fråga om cykelvägar. När man skulle göra om Rinkebystråket och Rinkebyallén att skulle man ta bort cykelvägar och gångvägar som nu finns bredvid vägarna. Man blandar cyklar och bilar på samma väg, vilket är helt motsatt mot vad man gör i resten av Stockholm.

Jag vet att många Rinkebybor är oroliga för hur det blir med cykelvägarna. Du säger att det finns möjligheter att göra dem tryggare, och det är bra, men det är många som kanske vill ha lite mer garantier än så. Ska man skilja cyklar och bilar, eller kommer de att vara på samma väg, eller kommer det att finnas separata cykelbanor?

Anförande nr 91

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Såsom det är enligt ärendet är det en kant mot vägen, som jag tror. I så fall är det separerat.

Det är inte korrekt att vi bara gör cykelfält i Rinkeby, utan det görs på många andra ställen i staden. Det är inte fråga om att peka ut Rinkebyborna eller liknande. Det handlar om vilket utrymme man har på vägytan för att göra det ena eller det andra.

Anförande nr 92

M a r i a H a n n ä s (V): Fru ordförande! Vänsterpartiet välkomnar en bro mellan Rinkeby och Stora Ursvik, inte minst för att knyta samman de här stadsdelarna över en stor trafikled och därmed minska de barriäreffekter som E 18 har. I många andra sammanhang tycker vi inte att man ska bygga ihop stadsdelar på olika sätt till exempel när det gäller bostäder, men just i det här fallet tycker vi att det är en väldigt bra lösning.

Vi menar dock att det är viktigt att den här bron ska vara till för gående, cyklister och kollektivtrafik och inte planeras för biltrafik. Ulla Hamilton nämnde storleken på gångbanorna. Ofta i detaljplan finns det en bredaste bredd, och man kan hantera inom den bredden hur man vill. Ibland är det mer fastställt i planen hur det ska bli; det kan vara lite olika. Men i alla fall tycker vi att 2 ½ meter är en för liten bredd för cykelbanan. Man borde använda cykelplanens mått och göra på liknande sätt.

När det gäller Rinkeby, Tensta och förorter där man håller på att göra om den bra trafikseparering som har varit, vilket vi i Vänsterpartiet är emot och som Ann-Margarethe Livh tog upp, börjar man blanda så att barn i stället ska cykla nära gatorna mitt i trafiken och inte på högre nivå som det har varit innan. Det är väldigt dåligt att göra på det sättet. Där har befolkningen uttryckt mycket starkt att man vill ha kvar trafiksepareringen mellan gator och gångvägar, som ligger lite ovanför biltrafiken.

Vi har ingen reservation, utan vi välkomnar bron mellan Rinkeby och Stora Ursvik. Vi har bara ett särskilt uttalande.

Anförande nr 93

M a r t i n M i c h e l (MP): Fru ordförande! År 2008 fick vi programmet för Vision Järva 2030. När jag läste det med avseende på det här ärendet blev jag väldigt glad och tyckte att det var fina idéer som presenterades, nämligen att man skulle bygga ihop Rinkeby med Stora Ursvik och Rissnesidan på andra sidan Ulvsundaleden. Den nya Ulvsundaleden kommer att bli en väldigt bra och bred trafikled med sex eller åtta trafikfiler och stora vägslänter. Bron blir 16 meter bred och 80 meter lång.

Men det som föreslås i remissutgåvan är inte en bro utan en överdäckning. Tanken med det var att man samtidigt skulle kunna skaffa fram mer mark, som ju staden lider en enorm brist på, byggbar mark för bostäder, kanske inte direkt på överdäckningen, för det finns vissa problem med det, men på vägslänterna och på sidan av själva Ulvsundavägen. Det skulle skapa en mycket bättre stadsmiljö för de boende där ute som skulle kunna gå Rinkebyallén hela vägen ned till spårvägen i en stadsmiljö med nya butiker och arbetsplatser.

Det här förslaget har försvunnit. Man hänvisar i beslutsförslaget till Vision 2030, men bron är någonting helt annat. Jag ser inte att man knyter ihop stadsdelarna med den här bron, i viss mån kanske, men det blir mycket sämre kvalitet.

Jag tänker helt enkelt lägga ett eget yrkande om återremiss av ärendet för att förslaget ska omarbetas till ett förslag om en överdäckning, såsom den ursprungliga Vision Järva 2030 rekommenderade och som också Rinkeby stadsdelsnämnds förvaltning har önskat sig. Den har förstått värdet av en överdäckning i stället för den här bron.

Jag hänvisar till mitt yrkande.

Anförande nr 94

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Som jag inledde med att säga är det väldigt viktigt att vi har bra samarbete med våra grannkommuner. I det här fallet handlar det om att vi har gjort en överenskommelse med Sundbybergs kommun som handlar om just den här bron. Om de hade varit intresserade av att göra en överdäckning hade de framfört det, vilket de inte har gjort. Jag tror att kommunstyrelseordföranden i Sundbyberg har tillräckligt mycket problem med att samla ihop pengar till att överdäcka de spår som går genom Sundbybergs centrum, som han vill göra, så att Mäljarbanan kan få flera spår. Jag förstår varför han inte har framfört någonting om en överdäckning i stället för den här bron.

Det vore intressant att få höra hur du hade tänkt finansiera någonting sådant i så fall.

Anförande nr 95

M a r t i n M i c h e l (MP): Finansieringen kommer då att ske just genom att man tillskapar mer byggbar mark såsom man gör i andra sammanhang när det gäller överdäckningar. Varför skulle man inte kunna göra det? Det här skulle ge en helt annan kvalitet för de boende på båda sidor av Ulvsundaleden. Det är otroligt viktigt.

Sedan tycker jag att kutym borde vara att inte skriva på avtal förrän man har tagit beslutet i fullmäktige i frågan.

Anförande nr 96

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Överdäckning är en komplicerad sak. E18 är ett sorgebarn, man kunde ha gjort mycket bättre där. I det här läget bedömer jag att det kan vara svårt att göra något annat än den här bron. Jag vill bara säga det.

När det gäller Rinkeby och Ursvik är det jättebra med den här hopkopplingen. Det är ett stort sår där, vi har fortfarande ett sår med E18 och de vägar som byggs. Det börjar se ut som en Schweizerost där borta. Det kommer att bli ännu värre på andra sidan, i Hjulsta, när Förbifarten kommer upp konstigt nog just där. Annars går den under marken. Men det är så som viss politik drivs.

Det är bra att vi får en gång- och cykelväg och att bussen får åka där men inga bilar. Det är viktigt att vi ser till att det blir så. Sedan undrar jag, något som Maria Hannäs redan tagit upp, över bredden på cykelbanan. I cykelplanen har detta pekats ut som ett pendlingsstråk mycket tydligt. Det ska vara minst 3,25 meter om det är

dubbelriktad trafik. Det handlar om att kunna komma fram bra med cykel, och det vill vi allihop. Det har i alla fall låtit så från den moderatledda sidan. Helt plötsligt är det bara 2,5 meter.

Då tänker jag så här med tanke på det tidigare ärendet nyss, att cyklandet bara skulle öka till 15 procent av resandet från 10 procent. Det ökade med 80 procent på 10 år, men det ska öka med 5 procent på nästa 20 år. För att uppfylla framkomlighetsstrategins mål krymper man ihop banan. Är det så det går till? Det kan vara någonting mellan Hamilton och Ankersjö, en strid, eller så finns det egentligen ingen vilja att få till de här cykelbanorna på ett bra sätt.

Det är klart att man ska bygga efter de planer vi har. Vi vill ju öka cyklandet till större andel än vad det är i dag, framför allt mer än de 15 procent som ni anger i era planer.

Bifall till Miljöpartiets reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 97

M a r i a H a n n ä s (V): Fru ordförande! Överdäckningen är det en väldigt intressant fråga. Vänsterpartiet är för överdäckningar på väldigt många platser – överbyggnad, överdäckning, nedgrävning och så vidare. Om man skulle ha en smal överdäckning rakt över vägen på den här platsen tror vi inte att det skulle tillföra särskilt mycket. Det skulle inte ge fler bostäder, på den kan man inte bygga och inte brevid heller. Däremot finns det skäl att titta på andra ställen längs E18 där man skulle kunna däcka över helt och hållet och bygga på ett bra sätt på den sida där det redan finns bostäder. Det är vi för.

§ 18 Detaljplan för Beckomberga 1:1 i stadsdelen Beckomberga, Dp 2009-16915-54 (utl. 2013:12)

Anförande nr 98

Borgarrådet K e v i u s (M): Kära fullmäktigeledamöter, åhörare, massmedier! Vi har nu kommit till den fjärde delen av Beckomberga sjukhusområde. Mitt i hjärtat av Bromma omvandlas gamla sjukhusbyggnader till nya lägenheter. Vi som älskar att hänga på olika kartsidor på nätet kan konstatera att runt om det här området finns det väldigt mycket småhusbebyggelse. Här kommer det att byggas en hel del lägenheter. I den här detaljplanen är det ca 330 lägenheter.

Varför nämner jag detta? Jo, därför att livet förändras. Man kanske bor i en villa, skiljer sig, vill bo kvar i närheten, men det kanske inte finns lägenheter. Det här är ett ypperligt tillfälle att flytta till Beckombergas nya fina område med många lägenheter. Man kanske säljer villan för att man inte orka städa den, inte orkar gå upp för trapporna. Det här är ett ypperligt tillfälle att flytta hit.

Jag är väldigt glad över det här projektet. Jag är väldigt glad över att vi äntligen tar oss an denna sista del i Beckomberga sjukhusområdes planering. Jag är väldigt glad att vi är överens, alla partier är överens.

Anförande nr 99

M a r i a H a n n ä s (V): Fru ordförande! Jag tror nästan att Regina hade läst min anteckning, för hon sade precis det jag skulle säga – det är lite läskigt. Hur som helst är Beckomberga ett utmärkt område att förtäta och bebygga; det är ett tidigare byggt område. Vi välkomnar det här från Vänsterpartiet.

Alla partier är överens om planen, och det har varit roligt under planprocessen. Det kanske vi ska ge en eloge för till stadsbyggnadskontoret i det här fallet, det är på sin plats. Det har visat förståelse för att det är viktigt att bevara vår kulturmiljö. Beckomberga är verkligen en jätte viktig kulturmiljö med de gamla institutionsbyggnaderna.

Det är spännande att man anpassar modern bebyggelse längs Beckomberga Allé. Det blir väldigt bra, 330 nya lägenheter med mycket spännande planlösningar. Jag tror inte att det här området kommer att få stämpel som skilsmässoby, utan jag tror att det kommer att bli blandade familjeförhållanden, får man hoppas, inte bara skilsmässor. Jag tror att det kommer att bli jättebra.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 100

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Vi ska inte ha något dårhus i Beckomberga; det är väl så vi ska se på detta. Men det kan vara bra att veta att om man skiljer sig ska man bo där.

Precis som Maria Hannäs sade har vi varit överens rakt igenom i stadsbyggnadsnämnden, kommunstyrelsen och så vidare. Men vi har lagt särskilda uttalanden, och jag vill påpeka de synpunkter som vi har och som vi tycker att man borde ha tagit med i planprocessen.

Det är ett intressant och spännande gammalt sjukhus. Vi vet att det är samma arkitekt som ritade Rådhuset, vilket förpliktigar, och man gör också ganska bra anpassningar. Det läggs till en del hus, men tyvärr roar man sig med att bygga alldeles för mycket parkeringsplatser. Kan man tänka sig – 330 lägenheter, 350 parkeringsplatser i ett underjordiskt garage! När man tittar på andra planer kan man säga att majoriteten har blivit bättre, man drar ned på antalet parkeringsplatser. Men här drar man till över en parkeringsplats per lägenhet. Jag vet inte om det har något att göra med skilsmässan, kanske.

Problemet är med det här garaget är att man bygger under en av de parkdelar som finns där. Det finns gamla träd och en ganska fin miljö. Vi tycker att man borde ha tagit hänsyn till det och låtit bli att använda det och gjort en samlokalisering med de parkeringsplatser som finns i andra delar av området och dragit ned antalet åtminstone till hälften. Det är inte så långt till Råcksta, Blackeberg, Islandstorget. Ni kunde ha tagit ert förnuft till fånga.

Anförande nr 101

B j ö r n L j u n g (FP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag gillar att hänga på Beckomberga. Jag har en av mina kunder civilt i Beckombergaområdet, vid Brommageriatriken. Det här har inte ett dugg med dem att göra utan med de stora arbetsplatserna i det här området, där vi kommer att komplettera med ytterligare bostäder. Eftersom det här är en stor arbetsplats är det ingen höjdare om vi tar bort alla parkeringsplatser och bygger bostäder där. Vi måste se till att de som har sina arbetsplatser här har någonstans att parkera sina bilar. Det gäller i många fall kvinnor som jobbar som sjuksköterskor och undersköterskor på schema, det vill säga obekvämt arbetstid. Då ska jag säga att även om jag skulle bo ganska nära skulle jag gärna se att man på ett tryggt och säkert kan ta sig till och från arbetsplatsen, särskilt den mörka årstiden.

Det är en av anledningarna till att vi måste ha det antal parkeringsplatser som vi talar om. Det är inte heller bara de arbetsplatser som nu finns där, utan Stockholms läns landsting planerar att utveckla Bromma sjukhus till ett större vårdkluster, med bland annat närakut och utbyggd vårdverksamhet, när nya Karolinska sjukhus byggs. Det blir många fler invånare i Stockholms stad och i Stockholmsområdet. Det är klokt att planera för de här parkeringsplatserna.

Det är jätteviktigt att vi bevarar de arkitektoniska värdena, och det har vi resonerat om i stadsbyggnadsnämnden. Det finns stora ambitioner hos byggherrarna att återställa det man dess värre måste ta bort under del av byggnadstiden. Intill dess att man kan börja riva och bygga kommer det gamla klockhuset med enkla medel att göras om till studentbostäder. Det är jättespännande att byggherren törs satsa lite grann i förväg för att använda lokalerna. Det finns hissar och gott om våtutrymmen i och med att det har varit patientsalar. Därmed får vi en dubbel användning av området. Vi kan använda tillfälliga bygglov innan de ordinarie bostäderna byggs klart.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 102

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det är utmärkt att använda området på flera sätt, och studentbostäder är någonting som vi värnar starkt. Det välkomnar vi. Att det blir fler arbetsplatser är bra, och det är bra att man har blandat boende. I det här fallet är det så att man tillför parkeringsplatser just i anslutning till bostadsbebyggelsen. Det vänder vi oss emot, men vi har ingenting emot att man bygger de här husen.

Det är bra att vi får fler lägenheter i området, men vi måste se till att vi inte får ett bilberoende. Ibland blir jag lite konspiratorisk och tänker: Det är inte så hemskt långt till Vinsta där Förbifarten ska gå. Är det den planeringen som man tänker sig? I det här området är det viktigt med bra tvärförbindelser i kollektivtrafiken. Då ska vi inte bygga parkeringsplatser i den här omfattningen. Det är klart att folk behöver parkeringsplatser, men det är kollektivtrafik vi måste rikta in oss på.

Anförande nr 103

B j ö r n L j u n g (FP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag har inte haft en tanke på att upp- och nedfart till Förbifarten i Vinsta ligger i närheten. Jag tycker inte att det är i närheten för övrigt.

Parkeringsplatserna behövs därför att vi bygger på de parkeringsplatser som de anställda i dag använder. Glädjande är, kan jag säga, att parkeringsplatsen för besökande och anställda är i dag väl tilltagen. Tidigare var de ännu fler som jobbade i området och åkte bil. Men det är tillräckligt många i dag som använder bil i tjänsten. Det är mycket vårdfordon, hemsjukvård, avancerad sjukvård i hemmet, läkarbilar och annat som måste ha plats, utöver att de anställda måste ha plats för sina bilar på obekväma arbetstider. Därför är jag i detta fall säker på att vi behöver de här parkeringsplatserna.

§ 22 Genomförandebeslut gällande AB Stockholmshems nyproduktion av bostäder inom kv. Töfsingdalen i Norra Djurgårdsstaden (utl. 2013:3)

Anförande nr 104

M a r i a H a n n ä s (V): Fru ordförande! Jag tänkte bara säga från Vänsterpartiets sida att vi välkomnar detta, det här är efterlängtat. Planeringen i det här området, Norra Djurgårdsstaden, har pågått ganska länge. Som ersättare i Stockholmshem tycker jag att det är jättekul att vi kommer i gång med projektet under året. Det kommer att tillföra bra bostäder i området, och det kommer att bli ett spännande kvarter.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 105

Å k e A s k e n s t e n (MP): Fru ordförande! Vi från Miljöpartiet vill yrka bifall till kommunstyrelsens förslag, men det innebär inte att vi är helt nöjda med ambitionsnivån när det gäller miljö och klimat. Där finns en hel del övrigt att önska. Jag undrar bara vad Bill och Hillary Clinton har sagt om det här, om de nu har sagt någonting. Ni kanske undrar vad Clintons har att göra med Töfsingdalen i Storängskroken i Stockholm att göra. Det handlar om att Clinton Foundation är involverad i projektet.

Visst är Norra Djurgårdsstaden ett steg framåt på många sätt, men vi tycker från Miljöpartiets sida att det är tråkigt att det blir en bilstadsdel. Vi måste försöka respektera att det som händer med klimatet är någonting farligt för hela mänskligheten. Då kan inte vi här i vår isolering fortsätta att bygga för biltrafiken.

Sedan har vi frågan om energi. Stockholmshem, som är ett kommunalt bolag, har räknat upp risker och kommit fram till att man befarar att man inte kommer att nå det ganska blygsamma målet på 60 kilowattimmar per kvadratmeter och år. I riksbedömningen står det: högre energiförbrukning än vad beräknat. Det tycker vi är lite oroväckande, förutom att det är en låg ambitionsnivå.

Anförande nr 106

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Det här ärendet gäller ett välbehövligt tillskott i det som är stadsutvecklingsområdet Norra Djurgårdsstaden. Men det tillhör de projekt som har diskuterats sedan väldigt länge, egentligen innan de stora planerna för Norra Djurgårdsstaden hade tagit form, långt innan Bill Clinton och andra var intresserade av Stockholms ambitionsnivå för Norra Djurgårdsstadens utveckling. Likväl vill jag minnas att när man började diskutera just Töfsingdalen för Stockholmshems räkning hade också Miljöpartiet en del att säga till i staden. Man landade sent omsider i det som var ganska normalt när man diskuterade energieffektiva byggnader på 60 kilowattimmar per kvadratmeter. Men sanningen är att vi har en högre ambitionsnivå i dag för Norra Djurgårdsstadens utveckling, vilket vi har all anledning att vara stolta över. Den teknikutveckling vi ser i området kommer säkerligen att pressa ned användningen per kvadratmeter framöver.

Världens ögon är på Norra Djurgårdsstadens utveckling. I dag har vi många besökare som kikar på Hammarby Sjöstad, och i Norra Djurgårdsstaden kommer vi att ha en ännu mycket högre ambitionsnivå. Det är någonting vi ska vara stolta över, kära

Miljöpartiet. Det här är någonting som väldigt många tittar på redan innan det är bebyggt. Det här är en liten del av det stora sammanhanget där en stor stadsdel växer fram och där man har miljötänkandet som en mycket prioriterad fråga, alltifrån infrastrukturellt till hur man hanterar miljön, energin, sopor, kollektivtrafik och så vidare.

Jag yrkar, mycket glad, bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 107

B j ö r n L j u n g (FP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Ett par saker vill jag säga på den här punkten. Glädjande är att vi i Stockholm kan konstatera att vi fortsätter att arbeta hårt med nyproduktionen och att lägenheterna kommer att vara en viktig del i att få fram det antal lägenheter som vi vet så väl behövs. Det finns ett par andra saker som är intressanta i ärendet. Den ena är att vi har åtagit oss att förse området med service i form av en livsmedelsbutik, lite större livsmedelsförsäljning – om det blir Ica eller Coop Extra återstår att se. Den andra är att vi i de här husen kommer att ha en stor andel bostäder för funktionshindrade av olika slag, så vi fortsätter att ta vårt stora bostadssociala ansvar.

Det finns ett litet frågetecken, och det är hur vi kommer att lyckas med energieffektiviseringen. Nu gör bolaget ansträngningar för att pressa ned energiförbrukningen ytterligare. Bekymret är att planeringen var så långt gången redan vid det tillfälle då normerna sattes för Norra Djurgårdsstaden, för lite drygt ett år sedan. Det är svårt att göra om hela projektet med tanke på alla åtaganden som finns i det, med förskola, bostäder för funktionshindrade, livsmedelsförsörjningen. Men vi kommer att fortsätta att arbeta med det. Det finns möjligheter även om vi inte vill utlova någonting för att sedan behöva konstatera: Vi lyckades inte nå ända fram. Vi har inte gett upp utan kommer att fortsätta att jobba med det. Frågan är jätteviktig.

Som ni vet har vi byggt ett plushus i Hökarängen och lägger ned 380 miljoner på energieffektiviseringsåtgärder i just Hökarängen. Det betyder att vi kommer att få en helt annan situation i de här husen från 40-talet än vad vi har i dag. Ambitionerna är höga hos oss, så ni behöver inte vara oroliga; bolaget kommer att göra sitt bästa.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

§ 23 Definition av tunga miljöfordon med totalvikt över 3,5 ton och riktlinjer för alternativa drivmedel

Förslag från miljö- och hälsoskyddsnämnden (utl. 2013:14)

Anförande nr 108

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Fru ordförande! Riktigt kul att någon vill diskutera miljöpolitik i dag också. Inledningsvis ska jag säga att som ni vet har staden ett långsiktigt mål att bli fossilbränslefritt till 2050. Vi har dessutom numera ett mål att bli en fossilbränsleoberoende organisation 2030. Regeringen har ett mål att Sverige ska ha fossilbränsleoberoende fordonsflotta år 2030. Man kan säga att när det gäller trafiken måste vi helt enkelt jobba mer hela tiden. Det är en jättestor utmaning att nå de här målen, inte minst när det gäller det nationella målet.

Det vi ser i Stockholm just nu är att andelen personbilar minskar i trafiken i innerstaden. Det innebär att andelen tyngre transporter, som vi pratar om nu, samtidigt ökar. Vi vet att de transporterna är väldigt miljöbelastande. De står för en stor del av koldioxidutsläppen, de står för en stor del av kväveoxidutsläppen och de står för en stor del av partikelutsläppen. Det är viktigt att staden har en aktiv politik när det gäller lastbilar och tunga transporter.

Regeringen har ännu inte försett oss med en definition på vad en miljölastbil är. Det finns olika fordonsklasser som kommer från EU, men det finns ingen miljölastbilsdefinition i Sverige.

Det vi gör är att vi går före i Stockholm, som vi så ofta gör, i miljöpolitiken. Tillsammans med Göteborg har vi tagit fram en definition på miljölastbilar. Det är en poäng med att det är samordnat med Göteborg. Det innebär att det blir två stora aktörer på beställarmarknaden som har definitionen på vad vi tycker är en miljölastbil och använder den definitionen i upphandlingar. Syftet är att det här ska vara ett stöd i stadens upphandlingar som bland annat sker med hjälp av miljöprogrammets olika mål.

Det är också en tydlig signal till branschen som vi arbetar med i många olika sammanhang, inte minst i miljöförvaltningens Clean Truck-projekt som är ett EU-projekt som har pågått ett par år nu och som går ut på att hela tiden arbeta tillsammans med logistik- och lastbilsbranscherna för att se till att få en bättre utveckling när det gäller tunga transporter. Det är alltså en tydlig signal om vad vi tycker är en miljölastbil. Vi tror att även om regeringen och nationen i dag inte har en miljölastbilsdefinition kommer de nog att få följa efter staden. Å andra sidan är det inte första gången de får göra det.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 109

M i k a e l M a g n u s s o n (S): Ordförande, fullmäktige, åhörare! En av de stora knutarna är att få ned utsläppen av avgaser från den tunga trafiken. Så är det. Här fortsätter utsläppen att öka. Omställningen på framför allt lastbilssidan har inte varit snabb nog när det gäller att ställa om till förnybara bränslen och bättre lösningar. Som Ankersjö säger har det inte funnits någon definition på tunga miljöfordon. Det är riktigt illa att staten inte tar fram en sådan definition. Det finns

ett stort behov av en sådan. Att den borgerliga regeringen inte har tagit sig samman i det här är allvarligt.

Det är bra att det socialdemokratiska Göteborg har gjort det och gjorde det redan 2007. Det är bra att Stockholm följer efter. Att säga "tillsammans med" är lite fel; det är bra att vi följer efter, och det är bra med två tunga aktörer, Stockholm och Göteborg, som är stora på marknaden totalt sett.

Det finns ändå några fläckar i förslaget. En vidareutbyggd definition borde ha varit att beakta energieffektivitet. Att hybrider kan köras med inte bara förnybara bränslen, utan vi kan räkna ett fordon som en miljöbil även om den inte kör med något annat än diesel i tanken, är ett problem.

När vi har fått siffror på att Stockholm inte når sina klimatmål 2015 är det bara att konstatera att det starka varumärke som Stockholm har byggt upp som miljöstad eroderar bit för bit. Klimatpolitiken har inte varit tillräckligt verkningsfull och kraftig, tyvärr. Vi bör påskynda arbetet med ökad andel energisnåla drivmedel, ökad produktion av biogas, upphandlingsinstrumentet bör användas bättre genom krav på varor och drivmedel och sparandekrav.

Det är bra att Stockholm lär av Göteborg, men vi behöver göra mycket mer än så. Vårt varumärke eroderar.

Anförande nr 110

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Jag höll nästan på att trilla av stolen när du sade att vårt varumärke eroderar och att klimatpolitiken havererar och allt vad det var. Jag ska inte trötta ut kommunfullmäktige med att åter berätta hur imponerad vår omvärld är av Stockholms arbete. Det vet du själv väl, eftersom du sitter i stadsmiljørådet, där vi pratar ofta om sådana saker, så jag ska inte gå in på det. Jag tycker att mycket av det som du säger faller på sin egen orimlighet.

Vi kommer inte att nå våra klimatmål, säger du. Vad är det för mål som vi inte har nått som du menar att vi borde nå? Det har gått mig förbi helt och hållet i så fall.

Jag har en fråga till dig som säger att vi ska prata mer om energieffektivitet. Det tycker jag i och för sig är vettigt. Med tanke på dagens teknik pratar de energieffektivitet ofta i EU, för de har förkärlek för det, blir resultatet att vi kommer att bränna runt med diesel i så fall. Är det detta som Socialdemokraterna tycker är miljövänligt och framtiden för Stockholm? Diesel ger i alla fall med dagens teknik väldigt höga partikelutsläpp. Jag trodde att ni också tyckte att vi borde tänka lite på Stockholmsluften.

Anförande nr 111

M i k a e l M a g n u s s o n (S): Allting handlar om att vi måste driva utvecklingen mot så energieffektiva lösningar som möjligt. Du säger att vårt varumärke är starkt, och det är det. Men det är så långa ledtider i miljöpolitiken; vi lever på investeringar som är gjorda på fjärrvärme och tunnelbana för decennier sedan. Det är bra, det behöver vi göra, vi behöver bara bygga vidare, men vi behöver göra någonting mer än åka runt och casha hem de tidigare decenniernas investeringar. Vi behöver bygga vidare och framåt.

Det är bra att vi gör som i Göteborg. Det är bra att Stockholm följer det socialdemokratiska Göteborg, men vi behöver göra mycket mer.

Anförande nr 112

J o n a s N i l s s o n (M): Jag tycker att det låter tveksamt när man säger att Stockholm bör ha Göteborg som en förebild eller kanske till och med Malmö. Om vi har en miljöbilsdefinition ska det vara så att man ska våga köpa en sådan bil. Det finns exempel på när bränslena blivit alltför dyra så att man inte vill köpa en sådan bil. Det är bättre att man tar det på ett mer realistiskt sätt än gör jippon av saker som inte blir realistiska. Man kan säga att Göteborg har lyckats bra på det här området och går två eller tre år före Stockholm.

Men var står vi någonstans? Vi är på väg mot tre ton per invånare när det gäller utsläpp av koldioxid. Göteborg är uppe i åtta ton per invånare, och man har inte en minskande trend utan en ökande trend. I Malmö, som jag antar att du känner till eftersom du talar skånska, har man sex ton. I Stockholm för vi en realistisk politik som blir framgångsrik, inte bara pratar utan gör på riktigt.

Anförande nr 113

M i k a e l M a g n u s s o n (S): Det är mycket bra att vi har definitioner som fungerar, och det är mycket bra att Göteborg och Stockholm nu bildar en kritisk massa som är viktigt när det gäller upphandling och liknande.

Du sätter verkligen fingret på det intressanta. Det är att vi har haft en borgerlig regering som inte har förmått att ta fram en miljöbilsdefinition för de tunga fordonen. Det är till skada för klimatarbetet i Sverige. Det är skandalöst att vi inte kommit längre. Det är bra att Göteborg och nu Stockholm gör vad regeringen antingen inte vill eller inte förmår. Där är vi säkert eniga.

Anförande nr 114

J a k o p D a l u n d e (MP): Fru ordförande! Vi ser att det finns ett stort behov av att driva på den tekniska utvecklingen för miljöanpassade tunga fordon. I avsaknaden av en nationell definition från våra myndigheter är det bra att våra stora städer har en gemensam definition och ligger på. Vi vill gärna se att Stockholm samordnar med Göteborg. Det vore bra.

Men vi kan se ett problem med det förslag som ligger här, och det är att det finns risk att ett fordon kan köras så att det inte är förnybart drivmedel i själva tanken trots att bilen är miljöklassad. Det var inte det som var tanken.

Då är det önskvärt att införa kriterier för energieffektivitet. Det finns en risk att den nuvarande utformningen gör att även ineffektiva fordon kan bli miljöklassade. Det är viktigt att titta på att infrastrukturen för och produktionen av den typen av förnybara drivmedel som tunga fordon skulle behöva, exempelvis biogas, får bättre förutsättningar. Annars finns det risk att detta blir ett slag i luften.

Vi vill gärna se att Stockholm samordnar med Göteborg, att vi driver på för att staten ska få en bättre miljöklassning och att det ska finnas en bra förutsättning för produktion av den typen av förnybara drivmedel som tunga fordon kan använda, och sist men inte minst se till i stadsplaneringen att vi inte behöver transportera tunga

varor via bilnätet utan ser på vilka andra förutsättningar vi kan ha för transport av tunga varor.

Anförande nr 115

J o n a s N i l s s o n (M): Fru ordförande! Jag noterar att både Göteborg och Malmö släpper ut ungefär dubbelt så mycket koldioxid per invånare som Stockholm. Det här är ett stort problem naturligtvis, inte minst för Göteborgs- och Malmöborna. Jag noterar det och tycker att det är roligt att du vänder dig till alliansregeringen för att de ska lösa vad dina partikolleger i Göteborg och Malmö inte klarar av att lösa. Det är ett steg du tar; du sätter tillförsikten till borgerliga politiker snarare än till dina rödgröna vänner i Göteborg och Malmö. Det får man tacka för.

Anförande nr 116

J a k o p D a l u n d e (MP): Mina partikamrater i Stockholm, Göteborg och Malmö och i andra delar av landet vill se en regering som är lite mer offensiv när det gäller miljöpolitiken, men det ser vi ut att få vänta till 2014.

Anförande nr 117

M i k a e l M a g n u s s o n (S): Jag vill för ordningens skull yrka bifall till den socialdemokratiska reservationen i kommunstyrelsen.

§ 25 Motion om tillsättning av en kriskommitté för hyresrätten (utl. 2011:12)

Anförande nr 118

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Fru ordförande, fullmäktige! There is no such thing as society – det finns inget sådant som ett samhälle, sade Alliansens politiska förebild, Margaret Thatcher. Nu visste Margaret Thatcher mycket väl att det fanns det. Men hennes ambition var ju att krossa detta samhälle, och det gjorde hon med stor bravur. Hon monterade ned samhället, krossade facket, gav åt de rika, piskade de fattiga och privatiserade bostadsmarknaden, inte i Stockholm; där är Thatcher oskyldig, där är det andra som är ansvariga. Däremot skulle Margaret Thatcher säkert ge en guldstjärna åt Sten Nordin och de andra i Alliansen för det de håller på med i Stockholm, att privatisera och avreglera bostadsmarknaden och öka skillnaden mellan fattiga och rika. Det var Thatchers melodi, och det är också Alliansens melodi.

Mellan 1990 och 2011 har andelen bostadsrätter ökat i 125 av 132 stadsdelar. Det visar den rapport, *Lagerresning*, som Vänsterpartiet har tagit fram. Till exempel i ett område som Enskede-Årsta-Vantör har bostadsrätterna fördubblats i antal och allmännyttan har halverats.

Ordförande, fullmäktige! Under de senaste 20 åren har över 80 000 hyresrätter, de flesta kommunala, försvunnit från Stockholms bostadsmarknad, ofta ombildade med hjälp av övertalningskonsulter som inte direkt haft god etik som ledstjärna. Det har i stort sett varit okej att använda vilka medel som helst för att få hyresgästerna att ombilda.

Ordförande, kommunfullmäktige! De ca 40 miljoner som de här konsulterna har kammat hem och de enorma värdeförluster som man har gjort då allmännyttan har reats ut gör att de här 87 miljoner som ni förskingrade genom avknoppningar snarast kan framstå som fickpengar. Ni har inte lagt två strån i kors för att få fram hyresrätter med överkomliga hyror. En trea för 14 000 i månaden, en etta för 9 000 – Sten Nordin och Joakim Larsson, vem har råd med det?

Nu tycker jag att vi ska ha en bostadspolitisk debatt, och nu ska ni verkligen svara på våra frågor som stockholmarna vill ha svar på, till exempel: Varför ska några människor ha rätt att göra bostadsklipp medan andra inte har råd att ha tak över huvudet? Varför ska några kunna välja tjugusiga seniorboenden för 12 000 i månaden med tillgång till uppvärmd pool, medan andra gamla inte ens har råd att bo kvar i Stockholm när de pensioneras?

Svara på frågan: Varför ska inte vanliga människor få bo i Stockholm?

Ordförande, kommunfullmäktige! Trots ert envisa försök att byta ut Stockholms befolkning är vi fortfarande en rätt blandad skara som bor här. Vi kommer att fortsätta att kämpa för att det ska förbli så. Men en levande kreativ stad för alla människor kräver hyresrätter. Därför behöver vi nu mer än någonsin en annan bostadspolitik, och vi behöver en kriskommitté för att se till att så sker.

Bifall till Vänsterpartiets förslag!

Anförande nr 119

J o n a s N i l s s o n (M): Fru ordförande! Stockholm växer. Det säger vi nästan varje gång vi är här uppe. Låt oss titta på siffrorna vad gäller bostäder och hyresrätter. Under den förrförra mandatperioden, mellan 2002 och 2006, byggde våra kommunala bostadsbolag 1 225 nya hyreslägenheter. Under den förra mandatperioden byggde vi ännu fler i Stockholm. De tre bostadsbolagen byggde 1 460 nya hyresrätter. Det kanske är svårt att förstå hur mycket 1 500 lägenheter per mandatperiod är. Men om vi jämför oss med Malmö, Göteborg, Västerås och Norrköping – fyra stora, vänsterdrivna kommuner – ligger vi ganska bra till. Låt oss jämföra det totala byggandet i Stockholms stad med byggandet i de här fyra vänsterkommunerna.

År 2006 byggde de fyra S-kommunerna 500 lägenheter. Stockholm byggde 1 467. Vi byggde alltså tre gånger fler lägenheter än de här fyra andra kommunerna. År 2007 byggde de fyra kommunerna 116 lägenheter. I Stockholm byggde vi 1 307. Vi byggde alltså tretton gånger fler lägenheter än vänsterkommunerna. År 2008 byggde Malmö, Göteborg, Västerås och Norrköping 150 lägenheter. Stockholm byggde 1 054. Vi byggde alltså tio gånger fler lägenheter än de här kommunerna. År 2009 byggde de 460. I Stockholm byggde vi 1 596. Det är fyra gånger fler. År 2010 byggde de fyra vänsterkommunerna 251 lägenheter. Vi byggde 666, det vill säga tre gånger fler lägenheter än de här fyra vänsterstyrda storkommunerna.

Det är ungefär där vi står. Det är så vår bostadspolitik ser ut. Vi bygger så mycket vi bara kan. En sak som behövs för att klara av det är naturligtvis finansiering. Det är det vi har jobbat med här i Stockholm under snart två mandatperioder. Vi har fört en aktiv bostadspolitik som gör att vi får in finansiering och kan bygga nya bostäder. Vår politik handlar inte om att förvalta 1900-talets gamla bostadsområden, utan den handlar faktiskt om att bygga det nya Stockholm, att bygga nya bostäder för de inflyttade och de stockholmare som föds här varje år.

Vi bygger runt 1 000 bostäder medan andra storstäder bara står och stampar. Jag tycker att vi kan vara ganska stolta på båda sidor om blockgränsen över att vi klarar av det i Stockholm. Det finns ingen anledning att hacka ned på Stockholm och säga att vi är dåliga. Vi är bättre än någonsin, och vi kommer att fortsätta i samma takt om inte i högre takt.

Anförande nr 120

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Detta är fullständigt sanslöst. Varför står vi här och diskuterar vad de bygger i Göteborg och Malmö. Det intressanta är ju vad och för vem vi bygger i Stockholm. Du sade inte ett ord om vem ni bygger för. Som jag sade förut: Vem har råd med en etta för 9 000? Vem har råd med en tre för 14 000 i nyproduktion? Varför ombildar ni i ytterstaden där de billiga lägenheterna försvinner bort från bostadsmarknaden? Jag tycker att ni ska ha kvar fokuset på vem vi bygger Stockholm för. Det var det jag frågade i början. Vem får bo här? Vem ska bo i de lägenheter ni bygger? Och prata nu om Stockholm i stället! Prata inte om Göteborg och Malmö eller om vad någon sosse eventuellt har gjort i Tierp för 20 år sedan! Det drar ni ju alltid upp. Vi ska prata om Stockholm här och nu och i dag, och vi ska prata om att vi inte bygger för de ungdomar som växer upp här och behöver bostäder. Det är det frågan gäller, Jonas.

Anförande nr 121

J o n a s N i l s s o n (M): De flesta experter på bostadsmarknaden säger att det inte handlar om att bygga lyxlägenheter eller lägenheter åt studenter, 18-åringar eller ens 25-åringar, utan att det handlar om att man bygger så bra man kan. Vi måste bygga så bra vi kan utifrån de mycket höga miljökrav som vi ställer på allt byggande i Stockholm. Då går det inte att bygga hur billigt som helst.

Det gäller att ha en hög rörlighet på bostadsmarknaden så att äldre människor, som kanske bor i en villa och inte vill gå i trappor längre, kan flytta in någon annan typ av boende. Då blir villan fri. En barnfamilj flyttar in i villan, släpper sin trea, möjligen på Södermalm. Det gör att två ensamstående som bor i var sin etta kan flytta in i trean, och då blir det två ettor lediga i stället. Det är så bostadsmarknaden fungerar. Om man har levt i Stockholm ett tag har man sett otaliga exempel på att det är så det fungerar. Man bygger inte lyxlägenheter eller nya lägenheter med höga miljökrav till 18-åringar.

Anförande nr 122

Y v o n n e R u w a i d a (MP): Den intressanta frågan måste vara om Stockholm har en fungerande bostadsförsörjning. Det skulle vara ganska intressant att höra om du verkligen vill påstå att Stockholm har en bättre fungerande bostadsförsörjning än vad de kommuner som du pratade om har.

Om du frågar dem som verkligen behöver en bostad, om du frågar en ung person, en student, en människa som kommer hit för att jobba eller en person som skiljer sig, om Stockholm har en fungerande bostadsmarknad kommer de att säga: Nej, det har vi inte.

Den här motionen vill lyfta upp den frågeställningen. Det är intressant att ni inte vill ta till er och fundera på vad vi kan göra för att få en bättre fungerande bostadsförsörjning. I dag tar inte Stockholm sitt ansvar på det här området på tillräckligt stor allvar. Vi är intresserade av att se lösningar för framtiden. Det är det jag kommer att ta upp i debatten här i dag.

Anförande nr 123

J o n a s N i l s s o n (M): Varför bygger vi så mycket? Varför bygger vi 10, 15 och 20 gånger fler lägenheter än fyra S-, V- och MP-kommuner bygger? Det beror på att det finns ett behov av bostäder. Det kan man inte undgå att se. Det är därför vi gör allt vad vi kan. Vi har höjt vårt mål från 1 500 till 2 000 nybyggda bostäder. Vi ökar ambitionen och våra mål på det här området hela tiden. Det klart att man kan titta på ytterligare indikatorer. För tio år sedan tror jag att man förmedlade 4 000 lägenheter via vår bostadsförmedling. I dag förmedlar vi dubbelt så många. Vi behöver jobba och bli bättre på alla områden. Det är inte sant att det skulle ha varit bättre för tio år sedan. Vi är bättre i dag. Det är också därför folk vill flytta till Stockholm och bo i Stockholm. Det är en fantastisk stad.

Anförande nr 124

A n n M a r i E n g e l (V): Ordförande, fullmäktige! Vi väckte den här motionen i februari 2011, och den har inte blivit mindre aktuell. Sedan dessa har ytterligare 100 000 personer ställt sig bostadskön. Omvandlingen har fortsatt.

Bostadsbolagen uppnår inte ens de mycket blygsamma byggmålen. De få nybyggen som sker har hyror som inte är överkomliga.

För ett par veckor sedan ordnades den en begravning för allmännyttan här utanför. Då var den inte riktigt död ännu, men med de senaste direktiven till våra bolag kan man verkligen börja planera för begravningen. Det allmännyttiga syftet uttraderas. Nu har vi tre bolag som ska drivas helt affärsmässigt. De ska ha samma hyror som de privata bolagen. De är med Fastighetsägarna. Nu står det också att de inte ska kunna göra renoveringar och upprustningar om det inte är affärsmässigt motiverat.

Regeringen gör sitt till genom att gå fastighetsägarna till mötes steg för steg. Från och med fredag är det fritt fram för bostadsrättsägare att pressa ut högre hyror av hyresgästerna som inte heller får överklaga.

De stigande hyrorna är ett ständigt orosmoment för stockholmarna. Vi har föreslagit att våra egna bolag, med sina 22 miljarder i kassan, ska sätta ett hyresstopp. Men stadens ledning har abdikerat när det gäller bostadsförsörjningen. Boverket har gjort en översyn av bostadsförsörjningslagen, och de har lagt fram ett mycket blygsamt förslag. Det är att varje kommun borde ha en policy för markanvisningar. Då svarar koncernledningen: Koncernledning konstaterar att det inte finns någon lagstadgad skyldighet för kommuner att äga mark för bostäder, att bygga bostäder eller att äga bostadsföretag.

Man lämnar över ansvaret till marknaden. Vi vill i stället försöka vara konstruktiva med den här motionen. Vi föreslår en gemensam kriskommitté för hyresrätten i framtiden. Detta tillstyrks av Hyresgästföreningen, Stockholms studentkårer och jagvillhabostad.nu. I likhet med dem yrkar vi på att den här motionen tillstyrks.

Anförande nr 125

D a n i e l S o m o s (M): Jag undrar vilka som skulle ingå i den här kriskommittén. All den forskning på det här området som jag har läst visar att ni egentligen skulle behöva utesluta alla expertis och alla forskare från att ingå i den här kriskommittén. Jag har läst minst 20 forskningsrapporter från KTH som säger att det mest orättvisa systemet är att ha långa köer där man är beroende av att ha bott i Sverige länge för att komma fram i kön.

All forskning visar att det inte går att bygga bort en kö med subventionerade lägenheter utan att ha en förtätning i Stockholms innerstad, och det stöds inte av något av partierna i den här salen. All forskning visar att det bästa sättet att få fler hyresrätter är att ha marknadshyror och sedan subventionera hyrorna för de specifika individer som man vill ska ha det. Det har fungerat på alla andra marknader och i alla andra städer. Det finns ingen anledning att tro att det inte skulle fungera i Stockholm. Det blev visst en kritik mot mitt eget parti.

Anförande nr 126

A n n M a r i E n g e l (V): Vi hade inte tänkt att just dina forskare skulle ingå i kriskommittén. Vi hade tänkt att det skulle vara en parlamentariskt tillsatt kommitté. Jag tycker att det är mycket egendomligt att stödja sig på vissa forskare som man har läst. Det är inte så att all forskning visar att endast marknadshyror löser bostadsproblemen. Det är faktiskt fel. Det finns väldigt mycket bostadsforskning här i landet.

Det har bedrivits bostadsforskning under väldigt många år. Det finns olika synpunkter på hur hyrorna ska sättas och hur marknaden ska fungera, men du har fullständigt fel när du säger detta. Jag kan lämna dig en hög med rapporter som visar raka motsatsen. De visar att Stockholms nuvarande bostadspolitik leder till ökad segregation och väldigt många andra problem.

Idén att det skulle fungera bättre om hyrorna släpptes fria drivs av fastighetsägarna som vill ha mera pengar att stoppa i sina fickor. Du säger att det fungerar i alla andra länder, då säger jag: Titta till exempel på London! Tycker du att de har en fungerande bostadsmarknad? Där har man tagit det här steget. Bevare oss väl för dina forskningsrapporter! Det var inte tänkt att vår kriskommitté skulle bygga på deras resultat.

Anförande nr 127

B j ö r n L j u n g (FP): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag ska inte hänvisa till några teoretiska forskningsrapporter här och nu, Ann Mari Engel. Jag vill påstå att ni i Vänsterpartiet banar väg för social housing. Vi i Sverige värjer oss emot social housing. Det är någonting som finns i många andra västländer. Det är inga dåliga länder jag talar om. Det är Storbritannien, Holland och Frankrike. Vi vill inte ha social housing. Vi vill inte ha inkomstprövade hyror. Vi vill inte ha hyrestak som innebär att det är vissa som får bo där och inte andra. Vi vill ha integrerade områden som vi i de allmännyttiga bostadsbolagen ska bygga. Vi vill inte ha någonting annat, Ann Mari Engel.

Anförande nr 128

A n n M a r i E n g e l (V): Det var nästan det egendomligaste inlägg jag har hört. Social housing uppstår när marknaden får sätta så höga hyror att man måste skaffa särskilda bostäder till de lågavlönade som inte har råd att betala dem. Det vill vi inte ha. Du vill inte ha det, och vi vill inte ha det. Därför måste vi ha en stor allmännytta som är tillgänglig för alla stockholmarna i olika inkomstklasser. Det har vi haft i många år i Sverige. Den svenska bostadspolitiken har byggt på det.

Ni har avskaffat det, och ni är på väg mot en förminskad allmännytta bara för de allra fattigaste, och det är precis det som är social housing. Det är precis det vi inte vill ha. Du kanske bygger på samma forskning som hänvisades till nyss. Vi vill absolut inte ha social housing, men den politik ni driver leder ju rakt in i det. Det är därför vi är så emot alla dessa nedskärningar när det gäller de allmännyttiga lägenheterna och att hyrorna ska släppas fria, för det leder till ett behov hos dem som är mest utsatta som ska stigmatiseras och få särskilda bostäder. Det vill vi inte ha. Det vill du inte ha. Låt oss enas om att vi inte vill ha det och i stället tillsätta en gemensam kommitté.

Anförande nr 129

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande, fullmäktige! Vi har en motion framför oss som efterlyser en kriskommitté. Jag håller förvisso med om att hyresrätten är oerhört viktigt som boendeform. Jag håller med om hyresrätten måste finnas med som en del av stadens utveckling. Sedan går det inte att hålla med om så mycket mer i denna motion. Problembeskrivningen är alldeles fel. Vänsterpartiet beskriver en verklighet som jag inte finner någon sanning i över huvud taget. Man fjärrar sig från den verklighet som stockholmarna upplever.

Faktum är vi i dag har en stad som har 50 procent hyresrätter och 50 procent bostadsrätter när vi pratar om flerbostadshus. I innerstaden – låt oss ta Södermalm som exempel – har vi ungefär 50 procent hyresrätter och 50 procent bostadsrätter. Men hyresrätten är starkt dominerande i ytterstaden.

Vi har sagt att det är tillåtet att komma in med intresseanmälningar för ombildningar i ytterstaden. Vi ser gärna att fler ombildningar sker i de delar av staden som domineras av hyresrätter. Det är ingen hemlighet. Vi vet att de allra flesta som har velat ombilda också har lämnat in sina intresseanmälningar, och många av dessa har också skett under den tidigare mandatperioden.

Vi kan konstatera att om vi i Stockholms stad inte hade sålt någonting, om vi hade följt den linje som Vänsterpartiet propagerar för i motionen och här i salen, hade vi haft ett underskott, en skuld, på 55 miljarder med den investeringstakt som vi har i Stockholm. Hur ska ni kunna finansiera någon investering i Stockholm som bostadsbolagen behöver göra? Hur ska ni klara av nyproduktion och renovering av miljonprogramsområden? Hur ska ni kunna se till att vi har en investeringsvolym av den art som vi har haft under de år som många har betraktat som en av de svårare lågkonjunkturerna? Hur skulle vi klara det med er politik, kära Vänsterpartiet?

Er politik hade i stället gett oss lånebördor. Tack vare den förda politiken har vi ökat styrkan, de ekonomiska musklerna och soliditeten i våra bostadsbolag så att vi klarar av att göra allt. Samtidigt som vi bygger kan vi renovera, och vi kan göra det på ett anständigt sätt tillsammans med hyresgästerna och se till att människor flyttar tillbaka till hus som borde ha renoverats för länge sedan. Svara på den här frågan, kära Vänsterpartiet: Hur skulle det vara möjligt i ert Sverige och i ert Stockholm?

Vi har en annan politik än vad ni har. Vi renoverar miljonprogrammen, och vi gör det med stolthet. Det är någonting som borde ha gjorts för länge sedan.

Ni tar upp i debatten att bostadskön har vuxit med 100 000 personer. Ni säger att 100 000 fler står i bostadskön i Stockholm, och detta kallar ni en seriös debatt. Jag ska tala om att ungefär hälften av de 400 000 som står i bostadsförmedlingskön i dag bor i Stockholms stad. Ungefär 16 procent av dem har inte ett förstahandskontrakt, en bostadsrätt eller en villa och är inte student. I dag är det en helt annan kö än den kö som fanns på den tid som ni drömmer er tillbaka till. Det är inte en sådan kö i dag. Det här är en kö där många planerar inför framtiden. Man ser kanske en hyresrätt som en möjlig bostadsform senare i livet. Man använder kön allt fler gånger. Trots att man har fått en lägenhet förmedlad ställer man sig kanske åter i kön. Det är så kön fungerar, och den växer. Det viktiga är hur många lägenheter som förmedlas. Vi har aldrig förmedlat så många lägenheter som vi har gjort under de senaste åren. Det har aldrig lämnats in så många hyresrätter till förmedling från de privata värdarna som det har gjorts under de senaste åren. Varför är det så? Jo, därför att bostadsförmedlingen fungerar såsom den borde ha fungerat för länge sedan. Nu fungerar det. Det är allt fler som ser det. Allt fler ställer sig i kön eftersom den fungerar.

Jag är dock den förste att skriva under på att vi måste hålla byggtakten uppe. Vi måste självfallet se till att det tar kortare tid att få en lägenhet i denna stad.

Anförande nr 130

A n n M a r i E n g e l (V): Jag blir på allvar orolig när jag hör dig prisa bostadssituationen i Stockholm, Joakim. Jag trodde inte att vi var överens om lösningar, men jag trodde att vi var överens om att det är en bostadskris. Det räcker att öppna tidningarna varje dag eller prata med nästan vem som helst i Stockholm för att få bekräftat att det är en mycket svår bostadssituation. Det är nästan omöjligt att få en hyresrätt med förstahandskontrakt. Det är svårt för unga människor, för äldre människor och för alla människor som inte har jättehöga inkomster.

Du tar upp finansieringen, och då måste jag säga att våra tre bostadsbolag har 22 miljarder i förmögenhet. Det vet du också. Det finns en stor underhållsskuld. Den är gemensamt uppbyggd under många år. Nu säger ni i era direktiv att alla renoveringar måste vara affärsmässiga. Därför ska ni gå igenom alla föreslagna upprustningar och se att de är affärsmässiga, annars ska de inte genomföras. Det strider ju mot allt det du säger om att man säljer för att använda pengarna till det.

Anförande nr 131

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag börjar med det sista. När bostadsbolagen renoverar – låt oss ta de fastigheter som är byggde inom miljonprogrammet som exempel – ser de till att hyresgästerna är med under processen tillsammans med sina grannar och bestämmer hur man renoverar hela fastigheten. Man får bestämma om man ska göra tillbyggnader, och man får komma med synpunkter. Sedan får man ett mycket stort inflytande över den egna lägenheten. I praktiken genererar renoveringen hyreshöjningar enligt en skala. För att klara av att göra dessa omfattande renoveringar samtidigt som vi har denna nyproduktion har ni ett alternativ, och det är att gå till banken och låna pengar, medan vi finansierar det med ekonomiska muskler.

Ja, det är en svår bostadssituation, men den ser inte ut på det sätt som ni beskriver. Vi ska hålla en hög byggtakt och se till att vi producerar nya lägenheter och andra typer av bostäder i den här staden. Det ska vi göra, och vi ska inte blunda för att det är många som har det svårt på bostadsmarknaden. Men det ser inte ut som ni beskriver det.

Anförande nr 132

Y v o n n e R u w a i d a (MP): Det är bra att du erkänner att det är en svår bostadssituation, men den har knappast blivit lättare för de grupper som hyresrätten är allra viktigast för, nämligen dem som står utanför arbetsmarknaden, inte har en fast anställning eller inte har en massa pengar på banken. Den har inte blivit lättare för stora barnfamiljer och sådana som kommer nya till Stockholm. För den gruppen är hyresrätten jätteviktig. Den är också viktigt för rörligheten på arbetsmarknaden.

Vad har hänt? Jo, ni har aggressivt sålt ut hyresrätten, och ni vägrar att ta ansvar för att nyproduktionen består av tillräckligt många hyresrätter och att det blir de hyresrätter som behövs, nämligen lägenheter med rimliga hyror och rätt storlek. Det är här som vi vill att ni ska ta ett större ansvar. Hur vill ni förbättra situationen för de grupper som jag nämnde? Ser du inte att det kan bli ett problem med er politik i framtiden? Det kan bli social housing.

Anförande nr 133

Borgarrådet L a r s s o n (M): Miljöpartiet talar ofta om ansvar. Jag vet inte hur många gånger Miljöpartiet har tagit ansvar för bostadssituationen. Jag har suttit på många möten med exploateringsnämnden och sett reservationerna och återremisserna hagla över allt från studentbostäder till andra bostäder. Man är väldigt skeptisk om någon tuva får flytta lite på sig. Ni har inte tagit det ansvaret. Mig veterligen har vi i dag en möjlighet att förverkliga att ungefär 50 procent av alla markanvisningar går till hyresrätter. Det bodde människor i de lägenheter som du säger att man har sålt. Det är inte så att man sålde tomma fastigheter som revs och det därmed försvann ett antal bostäder från marknaden. Det var människor av kött och blod som köpte sina lägenheter och fastigheter. De bor fortfarande i dessa lägenheter.

Anförande nr 134

S a l a r R a s h i d (S): Kan du förklara för mig på vilket sätt man ökar tillväxten och rörligheten, och framför allt den sociala rörligheten, och därtill min mobilitet – jag bor i förorten – genom att sälja allmännyttan, Joakim? På vilket sätt ser du till att fler människor flyttar in till Stockholm genom att sälja ut allmännyttan?

Anförande nr 135

Borgarrådet L a r s s o n (M): I politiken ingår att se helheten. Vi kan bygga, renovera och utveckla Stockholm samtidigt utan att för den skull öka lånebördan. Den politik som ni förde innebar att Stockholms stad stod i kraftig skuld. Hade ni fått fortsätta med den politiken hade vi haft en enorm skuld i dag på grund av den investering som vi i dag gör i staden. Det handlar om nya bostäder och renovering av miljonprogrammen. Det är en metod som allt fler städer undrar hur de ska kunna efterlikna. Vi ser till att vi klarar av nyproduktion och bostadsförsörjning och att hantera områden som är socialt utsatta. Detta kan vi göra genom att vi har ekonomiska muskler, och det har vi fått genom att vi har sålt en del till våra hyresgäster.

Anförande nr 136

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande, stockholmare, fullmäktige! Att högeralliansen retorik och praktik oftast är full av paradoxer har vi fått erfara på i princip alla politikområden. Tyvärr är bostadspolitiken inget undantag.

Ordförande! I högeralliansens budgetförslag, under rubriken Bostadsbolagen, står det skallkrav som är gemensamma för de tre bostadsbolagen. De ska fortlöpande genomföra boendediologer för att återkoppla arbetet med visioner för Järva och söderort 2030 samt i samband med upprustning av bostadsbeståndet.

Ordförande, fullmäktige! När högeralliansen inte har lyckats omvandla i ytterstaden, i förorten, har de sålt allmännyttiga hyreslägenheter till privata värdar. De hyresgäster som berörs har aldrig fått säga sin mening eller uttrycka sin åsikt. De har inte fått säga om de tycker att det är okej att fastigheterna säljs.

Ordförande! Under den förra mandatperioden sålde man bland annat i Hjulsta. Vi har aldrig fått veta vad som hände med de hyresgäster vars lägenheter övergick till en privat värd. För knappt ett år sedan fick boende i Hagsätra veta via medierna att deras lägenheter hade sålts till Ikano. I budgetförslaget står att man ska föra dialog, och i praktiken gör man något annat. Jag tycker att det är ohederligt. Jag tycker att det är lögn. Jag tycker att det är myter. Jag tycker att ni ska stå för den politik som ni

vill driva. Ni ska inte komma med dubbla budskap till hyresgästerna. Ni ska också vara modiga och säga att er bostadspolitik är till för att de privata fastighetsägarna till varje pris ska gynnas. Det är de som dikterar villkoren.

Ni säger att tack vare försäljningar har ni kunnat rusta upp och reovera. Det är bara nonsens. Ni har aldrig sagt att vi måste sälja för att vi ska rusta upp allmännyttan hyreslägenheter i miljonprogramsområdena. Ni har kommit med de mest konstiga argument för att sälja ut allmännyttan.

Bifall till vår motion!

Anförande nr 137

Borgarrådet **Larsson (M)**: Våra kommunala bostadsbolag fyller en mycket viktig uppgift i utvecklingen av de olika stadsdelar där de finns representerade. För mig är det väldigt främmande att höra dig stå här och beskriva att dessa bolag inte har någon funktion i Alliansens Stockholm. De är otroligt viktiga. Hur förklarar du att hyresgästerna i Svenska Bostäders bestånd i Rinkeby från att ha varit de mest missnöjda i hela beståndet i dag är de mest nöjda hyresgästerna? Hur förklarar du det? Hur förklarar du att hyresgästerna i Järvaområdet, där vi har arbetat mest med miljonprogramsupprustningen i Svenska Bostäder, är de mest nöjda någonsin inom Svenska bostäders bestånd om vi inte tar uppdraget på allvar? Vi tar uppdraget på allvar, Mehdi.

Anförande nr 138

Mehdi Oguzsoy (V): Ordförande! När Joakim Larsson har kommit med förslag för att rusta upp lägenheterna i miljonprogramsområdena har vi inte sagt att det går bara för att det råkar vara en högerallians vid styret. Vi välkomnar alla upprustningar och reoveringar, men ni har samtidigt gjort er skyldiga till massor med konstigheter. Ni har inte förfarit helt moraliskt och lite juridiskt tveksamt när ni till exempel har sålt i Kärrtorp. Det gäller till exempel Familjebostäders försäljning av hyreslägenheter. Där har det till och med blivit något rättsligt efterspel. Jag tycker inte att ni agerar korrekt. Ni skriver bland annat att ni vill värna hyresrätten som boendeform samt bidra till stockholmarnas försörjning av hyresrätter.

Ordförande! Är det några bolag i den här staden som garanterar att det finns försöks- och träningslägenheter är det de allmännyttiga. De lägenheter som har avsatts till försöks- och träningslägenheter i det privata beståndet kan man räkna på sina fem fingrar.

Anförande nr 139

Maria Östberg Svanelind (S): Ordförande, fullmäktige! Det har varit mycket sifferexercis i kväll, och mer ska det bli. Stockholm växer. Kön med bostadssökande växer. Ja, det byggs i Stockholm, men det byggs alldeles för lite. Det saknas bostäder av alla slag, men hyresrätter saknas nog allra mest. Det beror inte bara på utbildningen, utan det beror också på hur anvisningarna ser ut och vilken nybyggnation som färdigställs.

Det finns kanske 40 000 färre hyresrätter på bostadsmarknaden i dag jämfört med för tio år sedan. Studentbostäder saknas i en sådan omfattning att Stockholm som utbildningsstad i världsklass inte är aktuell. Stockholm verkar snart inte vara en

utbildningsstad över huvud taget. Till och med regeringen är oroad över hur bostadsbyggandet i Stockholm har utvecklats. Det känns inte särskilt djärvt att stödja en motion om en kriskommission för hyresrätterna.

Det här är exploateringsnämndens verksamhetsberättelse för 2012. I den finns flera intressanta siffror. Det framgår till exempel att sedan 2006, då 5 750 lägenheter påbörjades, har man endast under ett år kommit över 4 000 lägenheter. Det var 2010. Vi kommer inte ens upp i 4 000 påbörjade lägenheter. År 2012, förra året, påbörjades 2 933 lägenheter och 3 679 färdigställdes. Hur många av dessa var hyresrätter? Jo, påbörjades 720 hyresrätter av totalt 2 933 lägenheter, och det färdigställdes 1 312 hyresrätter av totalt 3 679 lägenheter. Det är inga 50 procent.

Det räcker inte att markanvisa. Man kan inte bo på en markanvisning. Det viktiga är trots allt hur mycket man färdigställer. Då kanske en sådan här kriskommission skulle kunna vara en hjälp på vägen.

Jag yrkar bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 140

Y v o n n e R u w a i d a (MP): Stockholmarna har rätt att veta varför det finns en sådan negativ inställning hos Moderaterna till hyresrätter, för det är så det är. Ni har genomfört en mycket aggressiv utförsäljning och en aggressiv omvandling av hyresrätterna. Ni har minskat beståndet väldigt mycket, och det har varit en medveten politik. Andelen hyresrätter har minskat väldigt mycket i Stockholm.

Hyresrätten är viktig för att vi ska kunna ha en fungerande bostadsförsörjning. Joakim Larsson sade tidigare att man alltid kan köpa sig en bostad. Nej, det kan man inte, Joakim Larsson. Man kan inte alltid köpa sig en bostad. Man måste ha en fast anställning, och man måste ha pengar på banken för att kunna köpa sig en bostad. Hyresrätten behövs för att vi ska kunna ha en rörlighet på bostadsmarknaden. Den behövs för alla dem som inte har den här fasta anställningen och som inte kan eller vill ta det där lånet. Det kanske till och med är bra för att få en fungerande ekonomi att stockholmarna inte är skuldyngda och ökar svenskarnas skuldsättning. Det finns många skäl för att ha hyresrätter.

Vi vill bygga väldigt mycket nytt, men när vi bygger nytt vill vi veta vem vi bygger för. Vi vill bygga hyresrätter, och vi vill bygga prisvärda hyresrätter. Man behöver till exempel inte ha så många p-platser. Då kan man få ned kostnaden för att bygga. Man kan faktiskt ha hyresrätter utan några parkeringsplatser för de unga, för studenterna och för andra som väljer att åka kollektivt i staden och därmed bidrar till ökad framkomlighet, som vi pratade om tidigare.

Vi har också andra krav på det man bygger. Det ska vara små bostäder som passar studenter och unga och stora bostäder som passar de grupper som behöver det. Staden ska bygga de bostäder som verkligen behövs. Men vad är det som byggs mest? Jo, det är dyra bostadsrätter med havsutsikt och en hyra som inte de grupper som drabbas av det minskande antalet hyresrätter i Stockholm inte kan bo i. Det är inte dem man bygger för i första hand. För oss är det viktigt vem vi bygger för.

Det finns också mycket annat. Vi har lagt fram förslag om en fungerande andrahandsförmedling. I dag är man ganska rättsosäker när man hyr i andra hand, och andrahandslägenheter finns. Men då säger man i staden att det inte är vårt ansvar. Vi föreslår att man tar större ansvar för att få fram försöks- och träningslägenheter och att man tar ansvar för trygghetsboenden för äldre, men majoriteten tycker inte att det är en tillräckligt viktig uppgift att planera för detta. Vi i Stockholm behöver ta ett större ansvar för att få en fungerande bostadsförsörjning. Vi kan bättre.

Anförande nr 141

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! Jag måste replikera på detta. Det gäller Miljöpartiets syn på hur stor andel av de totala flerfamiljshusen som måste vara hyresrätter för att det inte ska vara den krissituation som du beskriver, Yvonne. Delar av Miljöpartiet har tyckt att man skulle tillåta viss ombildning, dock inte i vissa delar av staden. Men ni måste uppenbarligen ha någon magisk gräns, som hyresgästerna inte bestämmer utan som Miljöpartiet bestämmer, för vad som är rimligt att ombilda i ytterstaden. Eller är det så att ni inte vill att man ombildar över huvud taget längre? I sådana fall har ni ändrat er.

Vi kommer ingenstans i denna debatt, Yvonne Ruwaida, om du fortsätter att använda uppgifter som inte stämmer. Vi slår vakt om hyresrätten, vi slår vakt om bostäder och vi slår vakt om bostadsrätten. Vi ser till att det byggs både och.

Dessutom är p-talet helt annorlunda för studentlägenheter än vad det är för vanliga bostäder.

Anförande nr 142

Y v o n n e R u w a i d a (MP): Jag vet hur negativ man är till att ha låga p-värden för bostäder även om man har lärt sig någonting av den här bostadssituationen och gör lite mer än man gjorde tidigare.

Vår syn när det gäller omvandling är inte okänd. Du borde ha kunnat läsa dig till den. Innan ni började med en aggressiv utförsäljning och omvandling av hyresrätten var vi positiva till att man omvandlade ibland. Däremot har vi sagt att vi vill ha ett omvandlingsstopp på grund av den akuta situationen, på grund av er mycket aggressiva utförsäljning av hyresrätten och på grund av er oförmåga att bygga nya hyresrätter. Det handlar inte bara om att bygga hyresrätter, utan det handlar om att bygga hyresrätter som de grupper som behöver hyresrätten mest har råd att bo i. Det måste också vara den typ av bostad som de behöver.

Det finns väldigt mycket att göra. Jag tycker att det är viktigt för stockholmarna att ni lyssnar på och försöker ta till er en del av de idéer som kommer från oppositionen.

Anförande nr 143

B j ö r n L j u n g (FP): Herr ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag satt i bänken och tänkte att jag inte skulle låta mig provoceras av Yvonne Ruwaidas inlägg som var fullt av felaktigheter. De var säkerligen medvetet felaktiga. Det var faktiskt en del osakliga beskrivningar av den politik som vi bedriver. Låt mig erinra om vad någon av er i Miljöpartiet, nämligen Martin Michel, har sagt under den gångna debatten. Han sade så här: Vi borde skapa mer mark för bostadsbyggande i Stockholm eftersom det råder en sådan stor markbrist.

Det är helt rätt att det gör det. I dag bygger vi på gammal industrimark i Stockholms stad. Det är gammal förorenad mark. Den blev förorenad långt innan Miljöpartiet bildades. Vi måste alltså ta ansvar för det i dag. Vi måste sanera den här marken och därefter bygga på den. Vi ska bygga med höga miljökrav och höga tillgänglighetskrav. Vi ska bygga energieffektivt. Vi ska dra fram nya vägar, fjärrvärme etcetera. Och sedan ska hyrorna vara låga.

Med detta vill jag illustrera att det är en ekvation som inte går ihop. Jag tycker också att det är beklagligt. Vi har också ungdomar hemma som efterfrågar bostäder. Men vi kommer inte att kunna producera så billigt på den mark vi bygger på i dag, inte ens om vi överdäckar E18. Det är ett utmärkt förslag som kostar enormt mycket pengar, och vi behöver använda pengar till mycket annat.

Vi ska hålla den här viktiga diskussionen på ett seriöst plan. Vad kan vi då göra? I de här sammanhangen vill jag återigen hänvisa till det utmärkta projekt som Stockholmshem genomfört i Råcksta där vi samarbetade med Bostäder för unga. Där har vi lyckats med att följa de normer som finns i dag, och byggt trots alla dem som protesterade mot att man byggde just där. Där finns det yteffektiva lägenheter som ligger på en hyresnivå som ungdomar kan efterfråga. Så ska vi fortsätta att bygga i de lägen där det fungerar, men vi kommer inte att kunna få lägenheter med låga hyror i områden som vi måste sanera och som vi måste göra så mycket åt innan vi kan bygga på dem. Det kommer ingen att klara av.

Sedan vill jag ge en eloge till Svenska Bostäder som renoverat. Hyresgästerna har kunnat stanna kvar eftersom hyran inte blir jättehög. Det är den politik som vi för i Stockholm.

Anförande nr 144

Å k e A s k e n s t e n (MP): Du beklagar dig över att andra beskriver Alliansens politik på ett sätt som du inte gillar, Björn Ljung. Nu ska du chansen alldeles själv. Daniel Somos var uppe tidigare och pratade tydligt för marknadshyror i Stockholm. Hur är det i Alliansen? Är ni för marknadshyror i Stockholm?

Anförande nr 145

B j ö r n L j u n g (FP): Jag ska vara lite rolig nu, Åke Askensten, eftersom du ställer en fråga som jag bara kan ge ett svar på. Jag ska vara lite rolig och svara: Ja, vi är för marknadshyror, för kommersiella lokaler. Vi är emot marknadshyror för hyreslägenheter.

Anförande nr 146

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Herr ordförande! Vi i oppositionen har efterlyst en kalkyl över de här renoveringarna av miljonprogramshusen. När vi tar upp frågan om låga hyror, hyresstopp och billigare hyror i nyproduktionen får vi höra att det är jättedyrt att rusta upp i miljonprogramsområdena. Var finns kalkylen för det? Man höjer ju ändå hyrorna. I Svenska Bostäders lägenheter i Rinkeby handlar det om ungefär 1 000 kronor mer i hyra efter renoveringarna. Vi har flera gånger efterlyst den kalkyl som ni alltid hänvisar till.

Ni säger också att vi behöver de här pengarna i bolagen. Vi behöver verkligen dem för att vi ska rusta upp och så vidare. Sedan plockar ni ut 1,3 miljarder ur bolagen

och flyttar dem till stadens budget. Det går inte ihop, Björn Ljung, om ni behöver pengarna i bolagen för att kunna bygga och renovera.

Anförande nr 147

Björn Ljung (FP): Här kommer flera svar på en gång. Ja, vi behöver pengarna till Stockholms stad. Ni sade själva nyss att vi har 22 miljarder i bostadsbolagen. Jag kan inte säga exakt på kronan hur mycket det är. Vi har tagit ut 1,3 miljarder. Det är pengar vi behöver för till exempel infrastrukturinvesteringar när vi bygger nya lägenheter.

Alla beslut när det gäller upprustning av miljonprogramsområden, 50-talsområden och annat föregås av kalkyler som underställs styrelsen i de olika bostadsbolagen. Ni har själva representanter i alla de kommunala bostadsbolagens styrelser. Det finns svart på vitt på allting vi gör.

Jag ska återigen tala om att när vi gör dessa upprustningar tar vi ungefär 40 procent av totalkostnaden från de berömda vinster ni talar om, och vi höjer inte hyrorna. Vi höjer inte hyrorna med hela beloppet vi rustar upp för. Det har jag sagt många gånger i den här talarstolen. Det förtjänar att upprepas.

Bekymret med er politik är att den inte håller ihop. Ni har inte 55 miljarder att betala upprustningarna för. Det är sanningen.

Anförande nr 148

Yvonne Ruwaida (MP): Det nämns många myter från den här talarstolen, och en av dem är att bostadsbolagen inte skulle ha råd med upprustningen. Vd i Svenska Bostäder har varit mycket tydlig mot mig och sagt att upprustningen faktiskt kan ske inom ramen för bostadsbolagets egen budget. Man behöver inte genomföra en aggressiv omvandling för att finansiera upprustningen. Ni har tagit ut pengarna från ombildningen från bolagen för att göra andra saker med dem i staden.

Ni säger att ni vill bygga energieffektivt och att det är så mycket dyrare. Om man bara tittar på själva byggkostnaden är det ungefär samma prisläge, men sedan får man en vinst. Man får lägre energiförbrukning i framtiden. Man blir mer och mer medveten om att det är att bygga på ett bra sätt, och det är mer ekonomiskt än att bygga miljövidrigt.

Anförande nr 149

Björn Ljung (FP): Jag håller fullständigt med dig om det senare, Yvonne Ruwaida. Vi ska självfallet bygga energieffektivt. Men de skatteregler vi har i Sverige säger att vi inte får göra det du säger. Du tillåter dig att använda andra regler än de vi andra måste hålla oss till. Om vi gör som du säger och säger att vi tjänar på det på lång sikt tvingas vi göra så kallade nedskrivningar av fastigheterna genom de skatteregler och annat som finns i Sverige. Det betyder att man måste ta av vinsten och stoppa in i den här fastigheten eftersom den är mindre värd när man har byggt den än vad den är på längre sikt. Det är reglerna, Yvonne Ruwaida. Dem måste du hålla dig till, precis som jag. Kom inte med några amsagor här i talarstolen om de här olika kalkylerna. Dem kan ni läsa, och dem kan ni lära er av.

Det finns andra delar som man kan fundera mycket starkt på när det gäller realismen i er oppositionspolitik. Ni har inga pengar till de omfattande infrastrukturinvesteringar vi måste göra och till renoveringarna. Vi har pengarna. Vi har tagit fram dem genom försäljningar. Det är skillnaden.

Anförande nr 150

J a k o p D a l u n d e (MP): Herr ordförande! Mina kolleger i oppositionen har väl belyst det problematiska med den bostadsmarknad som står till buds för dem med mycket låga inkomster här i Stockholm. Jag vill även framhålla att den akuta bristen på hyresrätter är ett problem även för dem med goda inkomster som hellre vill hyra än att äga. Våldigt många stockholmare vill inte binda fast sig vid mångmiljonlån. De vill ha flexibilitet på grund av familjesituation, arbete eller resa. Dessutom har vi alla dessa framtida stockholmare som vill flytta hit för att jobba eller studera men som kanske inte vill binda fast sig här för lång tid.

Det är ett oerhört stort problem för den ekonomiska utvecklingen i vår stad när jobb inte blir tillsatta för att personer inte kan få en bostad. Det är ett problem när de bästa studenterna och forskarna från Sverige eller resten av världen tvingas välja bort Stockholm på grund av bostadsbristen.

Jag är den första att erkänna att det inte är helt lätt att lösa de här problemen, men det vore välkommet om den styrande majoriteten ville inse det kapitala misslyckande som ni faktiskt har varit med om att förvärpa genom att sälja ut alla dessa hyresrätter till underpris och genom att inte producera fler billiga hyresrätter som människor faktiskt kan efterfråga. Stockholm måste vara tillgängligt även för dem som inte vill binda fast sig vid ett bostadsköp utan vill vara flexibla. I dag är endast 36 procent av de bostäder som färdigställs hyresrätter. Stockholm behöver en ny bostadspolitik för rättvisan och för den ekonomiska utvecklingen.

Anförande nr 151

S a l a r R a s h i d (S): Det är bra att ni rustar upp i förorten. Det är ingen som har varit emot det, men vi vill bo kvar där också. Det är det som är vitsen. Vi vill fortsätta att ha allmännyttiga hyresvärdar. Men det är väl så man finansierar saker i den moderata politiken. Man säljer ut, skaffar pengar, spenderar dem på skattesänkningar, säljer ut, skaffar pengar, och så fortsätter det.

Jag vill berätta om den jämlika bostaden. Det var tankar och idéer som kom på 70-talet då Stockholm befann sig i ungefär samma situation som nu. Då sade man inte att man inte hade råd. Då var det ingen som sade: Vi kommer att hamna i kris. Vi kommer att hamna i skuld.

Nej, man byggde miljonprogrammet i Bredäng, Skärholmen, Vårberg, Sättra och Hjulsta, och folk fick bostad. Stockholm växte sig starkare. Stockholm fick till slut en skatteökning. Allting verkar vara ett nollsummespel i era beräkningar. Jag förstår inte hur ni räknar. Hade Socialdemokraterna fått styra Stockholm i dag hade vi åtminstone haft en betydligt rörligare bostadsmarknad. Vi hade haft fler människor som hade flyttat till Stockholm. Vi hade haft fler ungdomsbostäder, och vi hade haft en mycket rättvisare bostadspolitik med hyrestak där hyresnormen skulle få sätta hyresläget. Vi skulle åtminstone få betala 6 000 i normala hyreskostnader.

Det här är en mycket känslig fråga för mig. Jag ser hur fler bostäder säljs ut och hur färre och färre får lägenheter. Mina vänner har inte det kapital som är nödvändigt för att kunna flytta hemifrån. Etableringsåldern höjs, och ni verkar inte bry er om det. Jag skulle vilja säga att det är dags att ändra på det. Det är dags att börja se allmännyttan som någonting gott och någonting bra.

Anförande nr 152

Stina Bengtsson (C): Jag vill kommentera en liten sak, och det var det du sade om att bostadsbyggandet handlade om beslut i Stockholm på 70-talet. Miljonprogrammet kom till genom ett riksdagsbeslut 1965. Jag vet inte riktigt hur du kopplar det till beslut som har fattats här.

Anförande nr 153

Salar Rashid (S): Jag trodde att kommunerna markanvisade och visade var man kunde exploatera mark. Jag trodde att vi fick styra den här staden lite grann. Om det var så kan du klaga på din regering och säga åt dem att bygga mer.

Anförande nr 154

Ann Mari Engel (V): Kära fullmäktige! Den här debatten handlar om många olika saker. Den handlar om att bygga. Ni säger att ni vill bygga många hyresrätter. Jag skulle vilja läsa vad som står i er budget. Där skriver ni att staden under de kommande tio åren bör ha en fortsatt inriktning på markförsäljning vid bostadsbebyggelse då det kommer att innebära högre intäkter och minskade exploateringskostnader. Staden behöver dessutom sträva efter en fördelning där andelen bostadsrätter är större än andelen hyresrätter, detta för att stärka intäktssidan i exploateringsprojekten då betalningsviljan för mark med bostadsrättsupplåtelse är större.

Det är klarspråk, och det är vad ni ska göra de närmaste tio åren. Stå inte här och skryt om att ni ska bygga så många hyresrätter.

Det här handlar om en rad åtgärder som vi har föreslagit i vår motion. Ni räknar upp många av de här åtgärderna. Du gör det i ditt svar, Joakim, och säger att när det gäller att inventera alla möjligheter att bygga billigt, bygga tillfälliga bostäder, öka inflytandet för hyresgäster och vidta vräkningsförebyggande åtgärder gör ni allt detta redan. Det arbetar ni mycket aktivt med i ert fastighetsbestånd.

Låt oss sedan titta på hyrorna. Där har ni i Alliansen lite olika åsikter om huruvida de är på väg mot marknadshyror. Några av er vill det tydligt, andra av er säger att de inte vill. Men det ni skriver i koncernens direktiv handlar om att det ska vara likvärdiga förutsättningar för kommunala bostadsbolag och privata hyresvärdar. Det är därför ni har gått med i Fastighetsägarna. Kommunerna måste ställa marknadsmässiga avkastningskrav, och de ska i princip vara som alla andra. Det gäller även upprustningen. Man får inte göra några upprustningar eller renoveringar som inte genererar avkastning och betalar sig själva. Det är en marknadsanpassning, och det kommer ni aldrig ifrån.

Era svar är att dels finns det inte något problem, dels har ni redan löst problemen genom alla de här åtgärderna i bostadsbolagen. Dessutom är det bättre att bygga bostadsrätter eftersom det genererar mer pengar till staden. Egentligen är det ju det

som ni är ute efter, annars kunde man tycka att det vore bättre att anpassa byggandet efterfrågan på en marknad som är ganska mättad på bostadsrätter och där det finns en mycket stor efterfrågan på hyresrätter. Men det är inte det ni är ute efter, utan ni är bara ute efter pengarna. Det tycker jag visar sig mycket tydligt. Vi beklagar därför att ni inte kan gå oss till mötes i något av de här fallen, men vi hade kanske inte väntat oss det. Vi vet att er bostadspolitik inte handlar om det allmänna, politiska bostadsförsörjningsansvaret, utan den handlar om pengarna.

Anförande nr 155

Borgarrådet **L a r s s o n (M)**: Ann Mari Engel påstår att vi bara är ute efter pengarna, och därför ser vi till att det bara ska byggas bostadsrätter. Faktum är att det är ganska ansvarsfullt att se till att de projekt som vi sätter i gång i stockholmarnas bolag går ihop, att exploateringen av staden går ihop och att vi inte får de röda siffror vi får när Vänsterpartiet har något inflytande i denna stad. När Vänsterpartiet har inflytande i den här staden blir det röda siffror. Då pratar man om att man ska exploatera på ett sådant sätt att vi får hyresrätter och bostadsrätter med tomträttsavgäld. Då hyr vi ut marken till alla eftersom ni inte vill sälja ett grässtrå.

Vi ser till att vi kan finansiera projekten och kan se till att det byggs mer. Vi ser till att vi får ekonomi i projekt så att Stockholm har en tillväxt. Det klarar inte ni.

Anförande nr 156

A n n M a r i E n g e l (V): Under vår förra mandatperiod byggde vi de 20 000 lägenheter som ni har som mål men som ni inte har lyckats bygga, Joakim. När Vänsterpartiet får bestämma politiken handlar bostadspolitiken om människors rätt och möjlighet att få en bostad till överkomligt pris, men för er handlar det tydligen bara om att få ut så mycket som möjligt av exploateringen. Dessutom frånhänder ni er alla framtida möjligheter att ha något inflytande över marken.

Ja, vi tycker att det är bättre att upplåta med tomträtt, bygga hyresrätter och få billigare hyror än att sälja marken så att man måste sälja bostadsrätter till oöverkomliga priser. Jag erkänner gärna att det är vår politik, och vi tror att de allra flesta stockholmare tycker att det är en bättre satsning att ha kvar rådigheten över marken, bygga hyresrätter och kunna hålla nere hyrorna än att fylla på kassorna så mycket som möjligt. Det är inte så att Stockholms stad har ont om pengarna i kassan. Vi har ju 60 miljarder i kassakistan, och jag tror att många stockholmare tycker att de skulle användas bättre till hyresrätter.

Anförande nr 157

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande, fullmäktige! Det finns säkert många i salen, förmodligen mest på er sida, som äger en bostadsrätt eller en villa. Hur många av er har tänkt sälja er privata bostad för att sedan renovera?

Om ni är i behov av pengar för att rusta upp allmännyttan, varför då rea ut de gemensamma egendomar till kraftigt reducerade priser? Ni har aldrig sagt att ni ska finansiera upprustningsbehoven enbart genom försäljning. Det är bara nonsens.

Jag tycker att ni ska vara ärliga mot stockholmarna. Om ni var missnöjda över att bestånden såg olika ut innanför och utanför tullarna, varför sålde ni i princip ut allt som de allmännyttiga bostadsbolagen ägde i Stockholms innerstad medan det inte

alls gick att sälja i miljonprogramsområdena? Det går inte att få ihop er politik. Det är ett enormt gap mellan er retorik och det som ni gör i praktiken. Jag tycker att stockholmarna förtjänar en ärligare politik från er sida.

Ordförande, fullmäktige! Jag vet inte om ni ids läsa den här gratistidningen där man kunde läsa att en mäklare i utbyte mot sexuella tjänster kan tänka sig att hyra ut sitt rum till ungdomar som är helt desperata. Det finns folk som vill hyra i femte och hundra hand. Ni vill dessutom ge skattelättnader till privata fastighetsägare och lägenhets- och husinnehavare som hyr ut sina rum. Den hemska politik som ni står för orsakar sådana här avarter. Nu säger ordföranden att jag ska hålla mig till ämnet, men det här är ju konsekvenserna av att det är kris och katastrof i bostadssituationen!

Slutligen: Skillnaden mellan högeralliansens och Vänsterpartiets politik är att ni ser en bostad som vilken kommersiell vara som helst på marknaden, medan vi ser en bostad som en mänsklig rättighet. Det är där skillnaden ligger.

Anförande nr 158

Borgarrådet R u d i n (S): Ordförande, fullmäktigeledamöter, åhörare! För det första vill jag slå fast att Socialdemokraterna är för en politik som faller ut på ett sådant sätt att bostadsmarknaden består av en väl balanserad marknad av flera olika boendeformer. Det är i stället boendekostnaderna vi bör fokusera på. Över tiden kommer det att se olika ut om det är mer lönsamt eller billigare att hyra en lägenhet eller om det är förmånligare att ha en bostadsrätt eller att bo i en villa. Det där beror på olika typer av händelseförlopp i ekonomin, så man kan inte säga att det ena eller andra är bättre för all framtid.

Däremot tror jag att det är viktigt att som motionären gör konstatera att just för tillfället är hyresrätten i en allvarlig krissituation. Jag vill inte säga att den krisen enbart är orsakad av Alliansen här i stadshuset, utan den är orsakad av en hel karta av olika saker som har missgynnat hyresrätten under mycket lång tid. I dag är nästan allt privat ägande – till exempel bostadsrätter och villor – kraftigt subventionerat av skattesystemet medan hyresrätterna inte är det. Det är djupt orättvist att det har varit så under en längre tid, och det borde diskuteras mycket mer att ränteavdrag och ROT-avdrag i dag tillfaller de privata ägandeformerna men inte hyreslägenheterna.

Sedan är det ett faktum att hyreslägenhetens situation har förvärrats här i Stockholm. Man kan aldrig prata bort att ni sålde 30 000 av allmännyttans lägenheter och därmed fördärvade en stor del av de möjligheter som ungdomar hade att förvärva lägenheter i till exempel innerstaden. I alla attraktiva lägen i Stockholm har andelen allmännyttiga lägenheter gått ned, och det är en direkt effekt av Alliansens politik. Att ni nu sent omsider har förstått att det här inte är så bra och har satt stopp för den typen av utförsäljningar och hittat andra sätt att göra det på må vara hänt, men ni bär fortfarande skuld för det som har inträffat.

Vad som är mycket värre och som jag tycker att vi borde diskutera mycket mer är hur er politik faller ut i verkligheten. Det enda som på allvar kan få ned boendekostnaderna i Stockholm så att det blir möjligt att bo med en normal inkomst i den här staden, vilket jag antar att alla vill åstadkomma, är nämligen hur många lägenheter som de facto byggs. Det är helt avgörande. Går vi tillbaka och tittar på de markanvisningar som ni under den borgerliga tiden har åstadkommit under 2007,

2008, 2009 och 2011 är det 16 160 stycken. Men bara 8 procent av dessa lägenheter är byggda – 1 200 stycken. Resten har fastnat i systemet på ett eller annat sätt.

Det här kommer vi att återkomma till, för ni bär inte bara skuld till att allmännyttan har fått det sämre. Ni bär också skuld till att byggnationen i Stockholm går ned.

Anförande nr 159

Borgarrådet L a r s s o n (M): För det första vill jag rätta Tomas Rudin på en punkt, och det handlar om antalet ombildningar. Två tredjedelar av alla ombildningar som har skett har skett utanför innerstaden. Strax över 40 procent ligger i ytterstaden. Vi kan konstatera att vi har en ganska jämn fördelning mellan hyresrätter och bostadsrätter till exempel på Södermalm, men vi ser till att räkna *alla* hyresrätter – även de som ägs av någon annan än Stockholms stad. Ni räknar helst dessa som en särskild kategori, medan vi tycker att hyresrätten är oerhört viktig, oavsett vem som äger den, oavsett om det är kommunen eller privata fastighetsägare.

Jag vill också passa på att ställa en fråga, eftersom Tomas Rudin får kontrareplik på detta: Hur skulle ni klara av att finansiera både nyproduktion och renoveringar av miljonprogrammen utan några försäljningsintäkter? Hur svarar du för de minus 55 miljarderna i kassan som ni hade haft om ni hade styrt den här staden på det sätt du beskriver, Tomas Rudin?

Anförande nr 160

Borgarrådet R u d i n (S): Jag räknar mycket gärna även hyresrättslägenheter i det privata beståndet, men vad jag talar om är den effekt som blir av att ni sålde ut allmännyttan. Det är ett faktum att allmännyttans andel har minskat i alla attraktiva lägen i Stockholm. Det var det jag sade, och därmed har ungdomars möjligheter att efterfråga lägenheter i dessa lägen minskat, eftersom ungdomar oftast inte har ett eget kapital att tillgå. Det har blivit svårare för ungdomar att etablera sig till exempel i innerstaden eller i närförort än vad det var innan ni började styra. Det går aldrig att prata bort. Den skulden har ni åstadkommit. Den är er, och det kommer att svida när ni möter väljarna fram emot valet.

När det sedan gäller möjligheten att finansiera ett hyresbestånd som har en stor och eftersatt renoveringsskuld hade vi nog hittat en massa olika sätt att göra det på utan att sälja hyresrätter. Det kapital som ni har byggt upp har ni byggt upp genom att sälja och rea ut en del av det kapital som också fanns redovisat i balansräkningarna tidigare. Ni har på ett sätt skaffat er likviditet, men ni har också gjort så att Stockholms egendomar har minskat genom den här politiken.

Anförande nr 161

B j ö r n L j u n g (FP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Tack för ett hyggligt konstruktivt inlägg tidigare, Tomas Rudin. Det har ju varit en del övertoner från dina rödgröna kamrater tidigare.

Nu är det ändå så att du bluddrar bort dig lite grann när vi frågar hur du ska betala, för det går liksom inte att betala med någon liten post ur Stockholms stads balansräkning. De som renoverar åt oss – entreprenörer, stora som små – vill ha betalt i svenska kronor. Och svenska kronor måste man ta fram genom att sälja en liten del

av det här som Tomas Rudin kallar balansräkningen. Det måste man de facto göra för att få fram de här pengarna. Det är det ena.

Det andra är att det är så mycket siffror, men låt mig ändå säga någonting om Tomas Rudins och mitt gemensamma, stora bekymmer. Vi sitter bägge två som gruppleadare för var sitt parti i stadsbyggnadsnämnden. Det tar i dag åtta år från idé till färdig lägenhet i dag i Stockholms stad. Är det rimligt? Det tycker inte jag.

Anförande nr 162

Borgarrådet R u d i n (S): När vi lämnade ifrån oss makten här i huset var Stockholms kommun trippel-A i alla kreditvärderingar, och det är mig veterligen Stockholm fortfarande. Soliditeten i ett fastighetsbolag avgörs av hur välskött bolaget är. Vi är i dag övervaliderade i våra bolag, och så har det blivit genom att ni har betalat av alla skulder. Det där hade man kunnat göra på olika sätt.

Det ni har gjort när ni har sålt de olika allmännyttiga bestånden är att ni har drivit en politik som har haft som avsikt att minska bestånden, inte som avsikt att renovera hyresrätterna. Det har aldrig varit er avsikt, utan det är en efterhandskonstruktion.

När det sedan gäller frågan om vilken typ av lägenheter och hur lång planeringstid vi har så har vi jättestora problem. Jag kommer att återkomma till det. Det är mycket allvarligt att bara 8 procent av de markanvisningar som har genomförts under er tid har kommit till byggstart, och det finns mängder av skäl att söka i våra egna förvaltningar till varför 10 000 lägenheter fortfarande ligger under pågående planarbete av dem som har markanvisats under den här perioden. Men vi är överens om att det ska gå fortare, att vi ska öka takten.

Anförande nr 163

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (M): Jag ska börja med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag så att det är gjort.

Jag har suttit och noterat och undrat lite under den här debatten. En sak som jag har funderat över många gånger och inte minst i den här debatten är hur man ska kunna bygga de där billiga bostäderna och hur de i så fall kommer att se ut. Hur ser det huset och den hyreslägenheten ut? Hur går det att bygga dessa och ändå följa plan- och bygglagen, miljöbalken med flera lagar och förordningar och direktiv och dessutom ska de vara energieffektiva?

Sedan undrar jag: Under den förra mandatperioden byggde vi 40 procent hyresrätter inklusive dem som vi lät andra byggbolag bygga. Men ni säger att vi inte bygger några hyresrätter.

Vi har inte reat ut några bostäder, utan vi har sett till att få högsta möjliga marknadsvärde för bostäderna. Fortfarande är det inte bara de kommunala bostadsbolagen som bygger hyresrätter, utan det är även andra. Ni kommer med låga siffror på hur många hyresrätter våra tre bostadsbolag bygger, men ni måste räkna in de andra också.

Svenska Bostäder har 1 000 bostäder tomställda för att renovera. Det finns tre nivåer som hyresgästerna kan välja på vid renovering, och hyran blir därefter. Vi har

nöjdare hyresgäster än någonsin i Svenska Bostäder genom att vi rustar upp områden och renoverar och ser till att de trivs på alla möjliga sätt.

Dem vi har sålt hela bestånd till, de river inte de där hyresrätterna, utan de har som verksamhetsidé att de ska få fortsätta att vara hyreslägenheter. Vi har kontrollerat, och de har fortsatt nöjda hyresgäster.

Vi lyssnar till människor och till vad de vill ha. Vill de bo i hyresrätt får de göra det, och där är vi lika. Vill människor äga sin bostad så söker vi tillgodose detta, och det är här vi skiljer oss åt, för ni vill hindra människor från att äga.

Den akuta situationen kan jag säkert återkomma till i en replik.

Anförande nr 164

Salar Rashid (S): Jag vill bara förstå en sak rätt här. Säger ni moderater, eller säger du där i talarstolen, att för att bibehålla allmännyttan så måste vi sälja allmännyttan? Det är det som går in i mina öron, och jag förstår inte hur ni resonerar. Det är det ni säger: Vi måste sälja för att kunna behålla. Har jag tolkat det rätt?

Det roliga är att i den moderata retoriken verkar det vara väldigt svårt för politiken att ställa krav. Det verkar även vara väldigt svårt för politiken att kunna bygga billigt. Men ni vill ju bygga billiga idrottsanläggningar. Hur går det ihop? Vad är det för ekvation? Varför skulle det inte kunna gå att bygga billiga hyresrätter?

Om vi fick styra Stockholm kan jag lova att vi hade fått riktigt billiga och miljövänliga hyresrätter med hög standard och hög kvalitet. Ni verkar inte ha några ambitioner – kom igen nu!

Anförande nr 165

Berthold Gustavsson (M): Det var bra att Salar Rashid begärde replik, för då ska jag fixa en annan sak också.

Salar jämför bostäder med idrottsanläggningar. Tycker han att bostäder ska ha en enkel vägg och inte högre värme än att man kan hålla på och idrotta och så? Det tycker inte jag att vi ska utsätta människor för i den här staden.

Vi vill inte sälja ut allmännyttan för att vi ska kunna behålla den eller hur det nu uttrycktes. Däremot har vi en aktiv bostadspolitik som innebär att vi säljer en del, bygger en del och omvandlar en del till dem som vill äga. Där skiljer vi oss åt.

Salar Rashid sade förut någonting om att sälja ut för att åstadkomma skattesänkningar om och om igen. Jag tror att han ska titta lite på den kommunala juridiken och se vad som skulle hända om vi gjorde på det sättet. Då skulle vi bli anklagade och ställda inför rätta, skulle jag tro.

Anförande nr 166

Ann Mari Engel (V): Här hörde vi ytterligare en nöjd allianspolitiker.

Berthold frågar hur man ska kunna bygga billigt. Han kan läsa första stycket i motionen som handlar just om att vi gemensamt måste inventera alla möjligheter att bygga billiga hyresrätter. Vi har ju en rad redskap i kommunen som vi inte använder,

till exempel markpriser, tomträttsavgälder, kommunal avgift, mindre byggbolag och så vidare.

Sedan tror jag att Berthold sade kvällens ”roligaste” replik: Vill folk bo i hyresrätt så får de göra det. Ja, de där 400 000 i bostadskön – får de det? Alla dessa unga människor och människor utan bostad, de vill bo i hyresrätt. Men det får de inte, för det finns inga hyresrätter, och det är det som det här handlar om. Det är det som är själva krisen.

I själva verket handlar det om ideologi. Jag minns 1998-99 när ni hade byggförbud för allmännyttan från Alliansen. Nu har ni inte det längre, för ni har förstått att det inte gick. Däremot håller ni på att förändra allmännyttan så att den inte längre är allmännyttig, utan den ska vara precis som de privata bostadsbolagen. Förlorarna är återigen hyresgästerna.

Anförande nr 167

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (M): Ann Mari Engel sade fortfarande inte hur den bostaden skulle vara utformad som skulle vara så billig som ni skulle vilja ha den. Ska det vara enkla väggar som Rashid sade? Ska det inte finnas några toaletter och inte något annat? Så enkelt byggs de här idrottshallarna.

Att bygga med hur mycket subventioner som helst förstör hela byggmarknaden. Detta har ni provat, och det blev heltokigt. Det vill vi inte göra igen.

Sedan talade Ann Mari Engel om 400 000 aktiva sökande i bostadsförmedlingens kö. Hon vet lika bra som jag med alla redovisade siffror att det inte är 400 000 som verkligen behöver en bostad just nu, utan det är kanske omkring 60 000.

Vi bygger allt vi kan, men om inte ni skulle säga nej och Miljöpartiet skulle säga nej till så många förslag att bygga skulle det ha byggts mycket mer!

Anförande nr 168

Y v o n n e R u w a i d a (MP): Är det inte så, Berthold, att i dag är det bostadsrätten som är skattemässigt gynnad jämfört med hyresrätten och att man redan nu styr så att det blir fler bostadsrätter än hyresrätter? Det är egentligen en subvention av bostadsrätten. Ska vi inte ha några subventioner borde vi ha lika behandling av hyresrätten och bostadsrätten. Det skulle vara ett första steg.

Jag har en fråga: Hur mycket allmännytta behöver Stockholm för att vi ska kunna använda allmännyttan som det bostadspolitiska verktyg den är? Var går er gräns? Ser inte Berthold Gustavsson ett problem att när vi nu har minskat hyresrätten så mycket som vi har gjort så minskar det faktiska utbudet för dem som allra mest behöver hyresrätten, och vi har minskat rörligheten på bostadsmarknaden? Är inte det ett reellt problem för Stockholm?

Är det inte dags nu att faktiskt säga: Nej, vi ska inte fortsätta att minska på och försämra för hyresrätten i Stockholm!

Anförande nr 169

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (M): Nu gör Yvonne Ruwaida samma fel som ni gör ideligen. Ni låter påskina att så snart en kommunal lägenhet säljs till ett annat

bolag som har kvar den som hyresrätt, då river de den på en gång och så är den borta. Då finns inte den hyresrätten längre. Eller om hyreslägenheten omvandlas så att den som bor där får lov att köpa den – då försvinner den. Då är den borta och finns inte som lägenhet i Stockholm längre. Det är lite väl konstigt.

När Yvonne frågar hur stora de kommunala bostadsbolagen ska vara så finns det väl väldigt många ställen i världen där man inte har några kommunala bostadsbolag över huvud taget. Vi säger dock inte att det ska vara så, utan vi värnar om de här kommunala bostadsbolagen och därför låter vi dem bygga så att det även ska finnas fler hyreslägenheter.

Anförande nr 170

J a c k i e N y l a n d e r (V): Ordförande, fullmäktige! Låt oss slå fast att hyresrätten är till för alla. Även om man är rik som ett troll ska man kunna få bo där, tycker jag. Man ska inte peka ut och säga att det ska vara till för fattiga eller arbetslösa eller liknande. Det tycker jag är fel. Hyresrätten är allmän.

Nästa steg, som jag tycker, är att nu när de här bostadsbolagen har gått med i Fastighetsägarföreningen så skulle jag vilja se ett bättre samarbete när det gäller exempelvis försöks- och träningslägenheter. Jag har inte sett en enda lägenhet i Stockholms innerstad det sista året, och det tycker jag är segregation. Jag tycker att det är på tiden att ni som sitter i de här bolagen och jobbar med de här frågorna visar framfötterna och ser till att det kommer försöks- och träningslägenheter även i Stockholms innerstad till folk.

Anförande nr 171

B j ö r n L j u n g (FP): Ordförande, fullmäktige, Jackie Nylander! Du var inte inne när jag hade ett inlägg tidigare, så jag vill bara tala om att när det gäller de här behovsbostäderna som vi har talat om, nämligen att vi måste bygga många fler för funktionshindrade och funktionshindrade lite längre upp i åldrarna, så håller vi på med det i Stockholmshem.

Den andra frågan du tog upp här nu var om försöks- och träningslägenheter för dem som har olika behov av det och att det måste komma fler sådana från fastighetsägarna. Jag håller fullständigt med dig. Jag tog upp frågan så sent som i fredags med Fastighetsägarna Sverige, alltså paraplyorganisationen för fastighetsägarnas distriktsorganisationer, och företrädarna sade själva att de tycker att det här är ett problem och att de arbetar med frågan med sina medlemmar.

Jag tror att det är ett bra sätt för oss från de allmännyttiga bolagen att vara med i Fastighetsägarna för att påverka inte minst i den här frågan. Du har helt rätt, Jackie.

Anförande nr 172

J a c k i e N y l a n d e r (V): Björn Ljung behöver inte ta upp det med Fastighetsägarna Sverige. Det räcker om han tar upp det med Fastighetsägarna Stockholm så blir jag nöjd.

Jag skulle gärna vilja följa det resultatet i så fall och se vad som händer där. Än så länge har det ju inte hänt någonting. När det gäller frågan om handikappade som vi har pratat om tidigare så tycker jag att det är jättebra, och jag hoppas att de andra

företagen gör likadant, men det är fortfarande så att det inte har förmedlats en enda lägenhet för före detta missbrukare eller liknande i Stockholms innerstad. Inte en enda, och det tycker jag är ett stort problem.

Det vore väl bra om även Joakim Larsson lösgjorde sig lite och tog en diskussion med Fastighetsägarna som hans företrädare gjorde.

Anförande nr 173

A w a d H e r s i (MP): Ordförande, kommunfullmäktige! Jag har följt debatten, och jag måste säga att det har varit väldigt givande och en del klargöranden. Men en sak som gjorde att jag begärde ordet och inte kan avhålla mig från att delta i den här debatten är det som inte syns inom Alliansens bostadspolitik, nämligen den trångboddhet som finns i Stockholm och hur många barnfamiljer som är trångbodda. Jag har inte ens hört att man har nämnt det här problemet.

Inom Stockholm finns det inte någon vedertagen definition av trångboddhet. Men enligt Boverket har man alltid haft ambitionen ett barn – ett rum. För väldigt många familjer i Stockholm är det här en avlägsen dröm. Man bor i genomsnitt kanske sex eller sju personer per familj.

Att man bor trångt har konsekvenser, inte minst för barnen och skolarbetet. Det är svårt att få lugn i hemmet, att kunna ta emot kompisar och att, när man kommer upp i den åldern, få ett eget privatliv. Trångboddheten står i vägen för detta, och jag har inte hört någonting om det. Jag sitter i en stadsdel där jag har begärt att man ska utreda frågan, men Alliansen har avslagit det.

Jag tycker att man ska kunna se de här familjerna, för om man inte gör det, om barnen inte får tillräckligt med sömn och kommer till skolan och är trötta så kan vi inte förvänta oss att de kan prestera i skolan. Jag tycker att Stockholm ska begära en utredning och utreda hur många familjer i Stockholm som är trångbodda.

Det här problemet finns inte i Alliansens synfält, men jag tycker att man ska kunna se dessa familjer i ögonen och säga att vi kommer att åtgärda det här och ni ska kunna komma ur trångboddheten.

När man bygger i dag bygger man heller inte utifrån de behov som finns. Det är väldigt många smålägenheter som efterfrågas. Även stora lägenheter efterfrågas, men dem bygger man inte. Jag tycker att man borde göra fler treor till fyror och femmor så att man kan komma ur trångboddheten.

Anförande nr 174

Borgarrådet L a r s s o n (M): Awad tar upp en väsentlig fråga som också bostadsbolagen arbetar mycket med när de nu går in och renoverar till exempel det som vi lite slarvigt kallar för miljonprogramsfastigheterna. Även de ser ju väldigt olika ut i olika delar av staden. Men faktum är att man hade ett underskott på stora lägenheter när man byggde dessa. Det har gått lite trender i detta. Man har haft behov av större lägenheter än vad man faktiskt har haft färdigbyggda i områdena.

Fördelen med de stora renoveringar som nu genomförs är att man tillsammans med hyresgästerna diskuterar hur man ibland ska kunna bygga på fastigheter och ibland

slå samman lägenheter. Det kan vara två treor som blir en större lägenheter. Man kan på olika sätt få lösningar på detta tack vare att vi nu tar krafttag.

För övrigt tror jag att man ska vara lite försiktig med begreppet trångboddhet. Jag skulle möjligen vilja utvidga det till ”ofrivillig trångboddhet”, för som trebarnspappa med tre barn i ett sovrum så vet jag att det handlar relativt mycket om ifall man har barnen där frivilligt eller ofrivilligt.

Anförande nr 175

A w a d H e r s i (MP): Det finns också ett annat problem för många familjer som inte har ordnad ekonomi, och det är att om de får ett erbjudande om en större lägenhet så har man sedan en tid tillbaka infört en gräns för hur mycket stöd de kan få när det gäller hyran. Det kan vara en familj som har väntat länge i kön. När de hittar en fyra eller en femma så kan svaret bli att de inte kan få lägenheten eftersom den är för dyr och inte kan bekostas.

Det kommer att bli en skuld som man bara skjuter framåt.

Anförande nr 176

B j ö r n L j u n g (FP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! En viktig fråga som Joakim Larsson egentligen svarade på är om det är frivillig eller ofrivillig trångboddhet. Jag vill inte bidra till att vi gör en massa undersökningar om hur folk egentligen bor. Det är faktiskt upp till dem själva.

Däremot tycker jag att vi ska bygga fler större lägenheter i områden där vi har många små lägenheter. Ett exempel på det är nu när Stockholmshem kompletteringsbebygger Solberga med ytterligare 104 hyresrätter – som Miljöpartiet för övrigt inte gillar, för det är ju i grönområdet där – för att det ska finnas ett utbud av större lägenheter i området.

Jag tror att det är så man ska se på det. Man ska se vad det finns för efterfrågan på lägenheter, och sedan ska vi bygga därefter. Vi ska inte lägga oss i hur folk vill bo, om de vill bo på ett visst sätt.

Anförande nr 177

A w a d H e r s i (MP): Jag vill säga att om man inte vet något så finns det inte. Oavsett hur man löser den här frågan tycker jag att det viktigaste är att man tar reda på om problemet existerar och i vilken utsträckning. Att man inte gör det tolkar jag som en brist på vilja.

Det är också intressant att konstatera att Folkpartiet säger att det är ointressant att utreda den här frågan. Det håller jag inte med om. Jag tycker att den här frågan har en vikt. Det handlar om att tillförsäkra att många barn lever i en bra uppväxtmiljö. Jag säger att det här är viktigt, att vi ska utreda det och att vi ska se till att barnens behov av en bra boendemiljö tillgodoses.

Anförande nr 178

M e h d i O g u z s o y (V): Berthold Gustavsson sade i sitt anförande att när de har omvandlat allmännyttan så har de satt högsta marknadspris. Jag vill bara nämna

några exempel där man tvärtemot vad han säger har omvandlat till kraftigt reducerat reapris.

Sankt Eriksplan, ett stenkast härifrån, kostade 19 000 kronor per kvadratmeter, Berthold Gustavsson. Då fastigheterna såldes privat i området kostade det det tredubbla, det vill säga runt 50 000-60 000 kronor per kvadratmeter. När man omvandlade Norr Mälarstrand, Berthold Gustavsson, köptes en lägenhet för 3,5 miljoner och såldes två månader efter omvandlingen till ett utgångspris av 9,5 miljoner. Jag kan tyvärr inte tala om vad slutpriset landade på.

Detta är några exempel. Vi har även Hammarby Sjöstad, där ni reade ut till hälften av priset.

Nu kommer ni att säga att jag inte förstår mig på logiken och att det är skillnad mellan att sälja lägenhet för lägenhet och att sälja hela fastigheten. Men era partikamrater som styrde i Uppsala bestämde att det är riktiga marknadspriser som gäller. Jag tycker att det är väldigt märkligt att det ska råda två priser. De bestämde sig för att det är marknadspris som gäller.

Många av de omvandlingar som gjordes föregicks av väldigt konstiga processer. Folk hotade varandra, folk fuskade med fullmakter och gjorde egentligen vad som helst. Vid Linjalen förekom de mest absurda och surrealistiska avarter där människor var tvungna att eskorteras från föreningsstämman. Man krävde legitimation när någon ville ha sin fullmakt tillbaka, men man krävde ingen legitimation när fullmakt visades.

Ordförande, fullmäktige! Det är sorgligt att högeralliansen i kväll har varit väldigt defensiv och inte ens har velat delta i den här debatten. Jag vill också passa på att säga att det råder oklarheter huruvida högeralliansen är enig när det gäller marknadshyror eller inte. I budgeten står det klart och tydligt, men Folkpartiet säger här i fullmäktigesalen att de inte är för marknadshyror. Stockholmarna förtjänar klara och tydliga besked!

Anförande nr 179

J o n a s N i l s s o n (M): Jag ska försöka vara så pedagogisk jag kan och ta ett exempel.

Om man har en fastighet som man säljer till ett annat fastighetsbolag, alltså med hyresgästerna, säger vi att man får en miljon kronor. Om man ombildar huset, det vill säga att man säljer huset till de befintliga hyresgästerna som bor i huset och har ombildat till bostadsrätter, så får man ungefär 4 miljoner kronor.

Detta beror naturligtvis på att när man säljer till ett fastighetsbolag så har de som bor i huset rättigheter i form av underhåll vart tionde år, de ska ha nya vitvaror och än det ena, än det andra. När man köper ett hus får man också med det en massa utgifter. Det beror på att de som sitter på förstahandskontrakt och bor i huset har rättigheter, och de rättigheterna är värda någonting, och det är det som man tar med sig in när man ombildar och får ett pris på exempelvis 19 000 eller 25 000 kronor kvadratmetern. Man har ett annat värde som man kommer med när man ombildar sin lägenhet än om man bara kommer och köper den helt ny och aldrig har bott i den lägenheten.

Det är därför fullkomligt och helt rimligt att man när man kommer med sitt kontrakt och sina rättigheter som man har i den bostaden man är så blir det ett annat pris.

Anförande nr 180

M e h d i O g u z s o y (V): Jonas Nilsson, när dina partikamrater i Uppsala ville omvandla hyreslägenheterna i allmännyttiga bostadsbolag, Uppsalahem tror jag att det heter, bestämde de sig för att det är marknadspris som gäller – *ett* marknadspris. Det vill säga, betalar man det så får man omvandla, men det var inga hyreslägenheter som omvandlades under den förra mandatperioden.

Det tycker jag är det mest rimliga om man ska sälja. Vi är emot omvandlingen av hyreslägenheter, men ska man sälja ska man åtminstone ta betalt. Men det lät ni bli. Ni lät bli att ta betalt för de lägenheter som omvandlades. Ni reade ut lägenheter. Några få procent drog vinstlotten, men de allra flesta stockholmarna blev lidande av den politiken.

Anförande nr 181

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Nu börjar den här debatten att gå emot sitt slut, och jag måste säga att jag är väldigt förundrad.

Vår motion grundar sig på att vi har en kris i Stockholm när det gäller bostäder. Jag har flera gånger i den här talarstolen sagt att ibland känns det som om vi bor i olika världar. I er värld är det ingen kris. Det är ingen kris i Stockholm, men i mitt vardagsliv och hos de människor jag kommer i kontakt med i politiken, från hyresgäster och så vidare möter jag förtvivalade bostadssituationer. Jag har till exempel vänner i Rinkeby som när de gick i pension och inkomsten halverades inte hittade en lägenhet i Stockholms stad som de hade råd att bo i utan flyttade till Oxelösund. Jag har ett styvbarnbarn som har stått i bostadskön i årtal, och när hon väl får en någorlunda billig lägenhet anvisad så är det 30 personer före henne. Hon har inte en chans att få den lägenheten.

Det finns tusentals människor i den här situationen, men ni tycker inte att det är någon kris. Ni tycker att det är helt okej. Det skrämmer mig.

Jag skulle faktiskt vilja att ni svarar på några frågor som jag ställde i början av den här debatten. Tycker ni att vi ska ha en blandad stad? Jag frågade det, men ingen av er har svarat rakt ut på det. Ska vi ha en blandad stad? Ska människor med olika inkomster och med olika bakgrund kunna bo i den här staden, eller ska de inte kunna det? Om ni tycker det borde ni vara intresserade av att ha en sådan här kriskommitté så att vi hjälps åt att se till att vi får det. Men ni är inte intresserade, och då kommer jag tillbaka till det jag sade från början: Ni vill ha en stad för välbärgade människor. Ni är inte ett smack intresserade av att ha en blandad stad, för om ni är det går ni med på den här motionen. Låt oss sätta oss tillsammans och diskutera hur det ska gå till!

Anförande nr 182

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag noterar, fru ordförande, att den här debatten som har varit mycket lång med hästlängder slog den debatt som uteblev i Albanoärendet där vi just skulle bygga 1 000 studentlägenheter och där vi har en investering på 1 ½ miljard eller något sådant. Det innebär att det inte byggs någonting.

Vi kan konstatera att vi vill ha en blandad stad. Vi vill ha en stad som är möjlig att bo i. Oavsett var man befinner sig i livet, oavsett vad man har för inkomst ska man ha möjlighet att klara av att bo i Stockholm – självklart. Men det ska vara en blandad stad i alla dess delar, och det är den politiken vi utgår från. Det är därför vi ser till att staden blandas när vi tillåter också människor i ytterstaden, i stadsdelar som präglas av hyresrätter, att ombilda. Vi ser till att det byggs både hyresrätter och bostadsrätter. Det är så vi får en blandad stad. Ni har en annan modell som vi inte ser någon som helst möjlighet att finansiera.

Anförande nr 183

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): För det första så stämmer inte det där. I Rinkeby där jag bor ser jag ju att ni inte bygger en enda bostadsrätt utan i stället just nu bygger hotellhem – alltså just den typen av bostäder som inte ska byggas i ett sådant område. Det Joakim Larsson säger stämmer alltså inte.

För det andra kan Joakim Larsson läsa vilken forskningsrapport och vilken statistik som helst om Södermalm. Menar han att Södermalm i dag är ett blandat område? Andelen människor med låga inkomster har minskat katastrofalt de senaste åren. Det är en gentrifiering som inte är av denna värld, och det har belagts i hur många forskningsrapporter som helst.

§ 26 Motion om ett högre prioriterat personal- och jämställdhetspolitiskt arbete i Stockholms stad (utl. 2012:107)

Anförande nr 184

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Ordförande! Jag tror inte att jag behöver hela fem minuter. Jag vill bara lyfta fram den här motionen, för jag anser att jämställdhetsarbetet har nedprioriterats i Stockholms stad. Vi som sitter i personalutskottet har inte, anser jag, någon överblick över hur jämställdhets- och mångfaldsarbetet i Stockholms stad går till. Därmed har vi väldigt svårt att påverka det också, och jag vill ha en ändring på detta.

Jag ska ta några exempel för att belysa vad jag menar. När det kommer en fråga om hur det ser ut med sexuella trakasserier i Stockholms stad kan inte vi få något svar på det, för det förs ingen sådan statistik. Detta är väldigt allvarligt hos en av Sveriges största arbetsgivare. Vi vill ha en rejäl lönestatistik, för vi vill se hur löneklyftorna och lönegapen ser ut. Men vi kan inte få någon sådan lönestatistik eftersom förvaltningarna och bolagen inte har samma statistik. Vi har ingen samordnad statistik.

Detta är fullständigt sanslöst. Man får höra att det inte går för det är så olika variabler. I dessa tider då man kan åka till månen kan vi alltså inte ha någon gemensam lönestatistik. Det stämmer inte! Jag tycker att det tyder på ointresse. Ska vi komma till rätta med de orättvisa löner som faktiskt finns i Stockholms stad måste det byggas på en ordentlig statistik och ingenting annat.

När det gäller arbetsmiljön räcker det inte att en gång om året ta del av medarbetarundersökningarna. Man måste precis som när det gäller andra politiska frågor ha kontinuerliga uppföljningar när det gäller arbetsmiljön. Därför tycker jag att vi måste titta på vad personalutskottet har för funktion, och jag tycker att vi måste ändra på det och återföra makten till politikerna, för den har vi faktiskt frångått.

Anförande nr 185

T i n a G h a s e m i (M): Ordförande, ärade ledamöter! Jämställdhet och mångfald är otroligt viktiga frågor, och därför är jag också väldigt glad att Ann-Margarethe Livh outröttligt skriver om dessa frågor som även ligger mig väldigt varmt om hjärtat.

Stockholm ska vara en stad där lika förutsättningar gäller för alla invånare. Stockholm är också en av landets största arbetsgivare och har därmed ett väldigt stort ansvar att vara en god arbetsgivare. I dag är det så att staden ger väldigt tydliga direktiv i riktlinjerna för jämställdhet och mångfaldsarbete samt också till anvisningarna i budget. Nämnder och styrelser upprättar egna jämställdhets- och mångfaldsplaner, vilket också måste svara mot lagens krav och fullmäktiges riktlinjer. Hela det här jämställdhets- och mångfaldsarbetet är också integrerat i stadens styrning och omfattar alla verksamheter.

Att kategorisera människor i olika fack för kartläggning av till exempel lönenivå efter etnicitet eller sexuell läggning kan grunda sig på goda intentioner, men att föra den typen av statistik är faktiskt ett brott enligt svensk lag. För att skapa sig en bild av utveckling och intentioner inom Stockholms stad genomför staden en

stadsövergripande lönekartläggning vart tredje år. Denna mätning bryts också ned på stadsdelsnämnsnivå, och det vet jag själv som ordförande för Kungsholmens stadsdelsnämnd.

Totalt sett i staden är ungefär 70 procent av cheferna med ledningsansvar kvinnor. Motsvarande andel på avdelningsnivå är 60 procent, samtidigt som varannan förvaltningschef är en kvinna. Stadsövergripande ser vi en löneskillnadsnivå på 1 procent mellan män och kvinnor.

Det är dock så att all den här typen av information måste hanteras på rätt nivå. Arbetsmiljöansvaret ligger på respektive förvaltning där också de här grundläggande kunskaperna finns och även resurserna bör finnas. Varje bolag och förvaltning inom staden gör årligen en översyn av lönebildningen för att kunna göra en rättvis bedömning. En centralisering till staden centralt skulle inte vara till gagn för medarbetare men skulle skapa en väldigt stor administrativ börda för stadens tjänstemän.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 186

Å s a J e r n b e r g (MP): Den här motionen handlar ju lite om ambitionerna på jämställdhetsområdet, och Tina Ghasemi tog upp några exempel på styrning i den här frågan. Då tycker jag att det är lite intressant, när man tittar på majoritetens budget som är det viktigaste och mest övergripande styrande dokument som vi har för stadens verksamhet, att det inte finns något som rör jämställdhet i ett enda inriktningsmål, inte i ett enda mål för verksamhetsområdet och inte i en enda indikator.

Jag undrar hur Tina Ghasemi ser på detta.

Anförande nr 187

T i n a G h a s e m i (M): Tack för frågan! Jag är ju en person och jag leder även stadsdelsnämnden på Kungsholmen, och i min nämnd driver jag dessa frågor väldigt hårt. Jag kan bara ta exemplet att samtliga mina verksamhetschefer är kvinnor. Nu säger jag inte att det är jämställt, för det är ju snarare ett motsatt problem att vi inte har några män, men det måste också finnas utrymme för kunskap och erfarenhet i nämnder på decentraliserad nivå, där vi politiker också måste kunna styra verksamhetsnära. Jag tror inte alltid att det är en god idé att centralisera allting.

Anförande nr 188

H e l e n T ö r n q v i s t (C): Vänsterpartiet önskar en central funktion som sköter jämställdhetsarbetet i stället för att ansvaret ligger på varje nämnd eller bolag. Man vill ha en översyn av personal- och jämställdhetsutskottet. Mer makt åt Ann-Margarethe Livh och stadshuset i stället för att de som är berörda i bolag och nämnder och ute på enheterna jobbar för jämställdhet varje dag!

Den verkliga jämställdheten skapas av män och kvinnor hemma vid köksborden. Det görs inte från stadshuset. Nu vill inte vi in och bestämma vid köksborden, men över disken där handläggaren möter brukar, där skapas jämställdhet varje dag.

Poängen med att varje bolag och nämnd är ansvarig för jämställdhetsintegrering är att ingen kan smita från ansvaret. Ann-Margarethe Livh och jag kan inte ordna jämställdhet i Farsta hur mycket vi än vill. Men genom att ställa frågor och belysa politikområden som har bäring på jämställdheten kan vi mycket väl påverka chefer och tjänstemän i de förvaltningar som vi sitter i nämnder hos så att de skriver utlåtandet och verksamhetsplaner i en viss riktning.

Jämställdhet handlar om att se orättvisor som är könsrelaterade, och den kunskapen får man genom könsuppdelad statistik. Så kan vi se mönster eller snedvridna effekter och bli medvetna om skillnader. Så gör lärare varje dag enligt Lgr 11 då de ser varje individs utveckling och behov.

I Bromma har vi fått förmånen att få till oss en ny förvaltningsdirektör som är intresserad av och kunnig i jämställdhetsfrågor. Exempel på verksamhetsområden där kön synliggörs i Bromma stadsdelsnämnds verksamhetsplan för 2013 är följande: medarbetarnas sammansättning, kanske inte så konstigt, men givetvis skriver man vilka inkomna ärenden och beslutade insatser hos socialtjänst och fritid för respektive flickor och pojkar. Man tittar också på i vilken omfattning mammor eller pappor kontaktas först inom barn- och ungdomsvården. Man poängterar genusarbetet inom förskoleverksamheten och utbildningen av pedagogerna och andelen flickor och pojkar som besökt kurator på ungdomsmottagningen och upplever att de har fått ett bra stöd.

Som alla andra nämnder har man en jämställdhets- och mångfaldsplan för 2013-2015 som har antagits på arbetsplatsförlagd tid. I enlighet med jämställdhetspolicyn ska vi jobba med jämställdhet både ur arbetsgivarperspektivet och ur ett servicegivarperspektiv, alltså både internt och externt i förhållande till brukare och medborgare.

Det finns alltså styrningsmedel. Staden använder också Jämex som är ett mätinstrument där man mäter jämställdhet på nio olika områden. Vi ligger bra till jämfört med andra kommuner, och vi kan lära av dem som är bäst. År 2010 var det Naturvårdsverket och miljöförvaltningen i Stockholms stad som toppade listan.

Anförande nr 189

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Du har helt fel, Helen. Det är klart att stadens centrala politiker ska ha inflytande över jämställdhetsarbetet. Nu har ni jättetur om ni har en bra stadsdelsdirektör just i ditt område, men i ett annat område kanske man inte har det.

Det är självklart att kommunstyrelsen och personalutskottet ska ha ett övergripande ansvar och att det i stadens budget ska finnas styrmedel för hur jämställdhetsarbetet ska gå till och hur det ska utvärderas. Det är väl självklart. Det finns väl inget stort företag som går och säger att de olika avdelningarna kan hålla på med jämställdhet och vi hoppas att några av dem går bra. Nej, det är faktiskt en ansvarsfråga på ledningsnivå. Om vi tittar på till exempel den könsuppdelade arbetsmarknaden i Stockholm som går ut på att det är kvinnor i lågavlönade jobb inom äldreomsorgen som har de låga lönerna så måste man ju se på det centralt. Det tittar man inte på i varje stadsdelsnämnd. Det är ett ansvar för stadens centrala politiker och ett stort ansvar, skulle jag vilja säga.

Anförande nr 190

H e l e n T ö r n q v i s t (C): Det är ett ansvar på så sätt att de chefer som tillsätts är tillsatta av stadsledningskontoret som är politiskt styrt, och där har man uppenbarligen prioriterat att i det här fallet anställa någon som är duktig på jämställdhet.

Men det handlar också om hur vi ser på styrningen vad cheferna gör av det materialet. I stadsdelsförvaltningen är det stadsdelsdirektörens ansvar att följa upp jämställdhetsarbetet, att arbeta med det, att bygga på kunskap genom att till exempel bjuda in forskare och kunniga på jämställdhetsområdet där både politiker och förvaltningen är närvarande. Det är dock inte så att politikerna ska in och rådda i detaljerna, utan man ska jobba i sin nämnd och sitt bolag för att det ska bli jämställdhet mellan män och kvinnor.

Anförande nr 191

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Ordförande, fullmäktige! Jag vill börja med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag. Självklart, och det tror jag även att Ann-Margarethe förstår, är alla vi som står här i talarstolen väldigt angelägna och tycker att det här är en viktig fråga även om vi inte ser den på riktigt samma sätt som ni. Det här är en viktig fråga, och det är klart att vi i politiken ska vara med och styra. Det är också just precis det vi gör när vi tar budgeten varje år. Även om det inte är mål som formuleras på det sättet, som Åsa sade tidigare, så genomsyrar det ju hela budgeten. Staden ger tydliga direktiv i riktlinjerna för jämställdhets- och mångfaldsarbete och i anvisningarna till budget. Nämnder och styrelser upprättar egna planer och uppföljningarna sker i de ordinarie verksamheterna. Det finns ett tydligt chefsansvar på alla nivåer, och det är uttalat att det här är en fråga som ska följas upp. Stadens medarbetare ska ha lika lön för likvärdigt arbete, men vi har också individuell och differentierad lönesättning och alla i staden, oavsett vem man är, ska bedömas efter prestation och inte kön.

Vart tredje år genomförs den lönekartläggning som vi har hört om tidigare för att undersöka om det finns osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män. När man har gjort det har man inte kunnat se några osakliga löneskillnader. I dag finns det en hel del information kring personal- och jämställdhetspolitik i staden, och då har vi hört hur många chefer på ledningsnivå som är kvinnor i vår stad. Det gäller både ledningsansvar där det är 70 procent, och på avdelningsnivå, och jag kan också säga att stadens allra högsta tjänsteman, det vill säga stadsdirektören är en kvinna.

Det är naturligtvis inte så att allting är fix och färdigt i vår stad, utan vi måste jobba vidare och hela tiden hålla tummen på ögat. Men det är också så att brukarna är viktiga. Ett exempel är ju brukarundersökningen när det gäller förskola. Där finns det en fråga om i fall pojkar och flickor ges lika möjlighet att utvecklas. 88 procent av föräldrarna i staden är nöjda och det stiger hela tiden och har stigit under de senare åren. Det är ett exempel.

Jag skulle ändå inte vilja slå mig för bröstet och säga att vi är färdiga. När vi nu ser i verksamhetsberättelsen så kan vi bli bättre på olika sätt, och det vet vi om. Det ni efterlyser är mer styrning av just personal- och jämställdhetsutskottet, men ni får massor av information där. Däremot får ni inte själva bestämma, men budgeten är ju styrinstrumentet.

Anförande nr 192

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Jag tycker att det inte var en lätt utan en ganska stor överdrift när Ann-Katrin säger att jämställdhet genomsyrar budgeten. Vi hittar *en* mening där det står ”jämställdhet” i den här budgeten, så där tror jag att ni ska ligga lite lågt.

Du har dock helt rätt i att vi har en jämställdhet på chefsnivå. Vi har kommit långt när det gäller kvinnliga chefer. Men det stora jämställdhetsproblemet i Stockholms stad är den könssegregerade arbetsmarknaden, att vi har stora grupper av kvinnor som är lågavlönade och inte kan leva på sin lön. Det är det stora jämställdhetsproblemet i Stockholms stad, och det har över huvud taget, mig veterligen, inte diskuterat i jämställdhetsutskottet och inte bland stadens ledande politiker heller.

Jag tycker nästan att vi skulle ha en hearing här i fullmäktige om det, för jag tycker att det är en så allvarlig jämställdhetsfråga – viktigare kanske än att vi har jämställdhet på direktörsnivå. Det är den stora jämställdhetsfrågan, och där har jag frågar er i Alliansen, jag har frågat Sten Nordin och alla: Hur ska vi lösa detta stora jämställdhetsproblem?

Anförande nr 193

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Jag tycker att Ann-Margarethe Livh har helt rätt – nu blev hon förvånad. Men egentligen borde hon inte bli det, för hon borde veta att just den här frågan engagerar mig.

Jag vill ändå påstå att vi i Alliansen har gjort mer än vad ni gjorde på er tid. Till exempel är det så att kvinnor som jobbar deltid ska erbjudas heltid i vår stad. Då ska jag också säga så här att jag vet att det inte har blivit så bra som man skulle vilja. Till exempel i min stadsdel är det en röd plupp, och det är urdåligt. Vår direktör sade att nu vet jag att du, Ann-Katrin, kommer att bli jättearg och att det är mitt ansvar och att vi måste bli bättre nästa år.

Det visar ändå att vi vet om det och att informationen finns. Det är så jag menar när jag säger att det finns i budgeten.

Anförande nr 194

E w a S a m u e l s s o n (KD): Ordförande, fullmäktige! Det är ganska intressant att notera att det enbart finns kvinnor på talarlistan. Det är vi som tycker att de här frågorna är viktiga. Var är ni, alla män? Jämställdhet handlar om män och kvinnor och vi borde gemensamt delta i den här debatten.

När det gäller arbetet här i Stockholms stad tycker jag att det är väldigt bra att vi är tydliga med att tala om att jämställdhetsarbetet ska ske ute i våra verksamheter där vi möter de anställda och medborgarna i olika sammanhang. Det är också där vi får feedback på det arbete vi gör. Det är väldigt viktigt.

Sedan kan man peka på olika delar som vi jobbar med ute i verksamheterna. Till exempel har vi i äldreomsorgen gått igenom biståndsbeslut och tittat på hur man hanterar handläggningen när det gäller män och kvinnor och fått fram att det är olika.

Ett sådant uppdrag ligger nu på funktionshindersidan att man ska se igenom dessa beslut.

I socialnämnden tittar man på hur man hanterar hemlösa ur ett genusperspektiv. Socialförvaltningen har också träffat en överenskommelse med de fackliga organisationerna hur man ska jobba mer integrerat med dessa frågor, för det är det vi vill se. Det ska inte vara någon egen fil, en plan som man har som man kanske riskerar att sätta in i bokhyllan och så blir inte arbetet gjort, utan det ska ske i det dagliga arbetet ute på de olika arbetsplatserna, och de styrelserna och nämnderna ska sedan följa upp det arbetet som är.

När vi skickade ut förfrågan om föräldrar ville vara med föräldrastödsprogrammet skickade vi till både mammor och pappor. Det var inte antingen eller, utan erbjudandet skickades till båda. Arbetet i den verkliga vardagen pågår alltså utifrån ett jämställdhetsarbete.

Sedan har vi också gjort tydliga kartläggningar, till exempel lönestatistik, som visar att det skiljer 1 procent mellan män och kvinnor. Medianen för det, om man tittar på kommunerna i stort och andra verksamheter, är 4 procent. Vi har också den sammanlagda ställningen när det gäller Jämex som många av er känner till – det var visserligen 2010 så det är några år tillbaka – men då fick vi 132 poäng av 180 möjliga. Medelvärdet var 121.

Stockholm behöver alltså inte skämmas för det arbete vi gör. Därmed inte sagt att vi är i mål. Vi har skrivit under den europeiska chartern för jämställdhet, och den förpliktar. Där har vi lovat att vi ska göra en handlingsplan. Det är möjligt att vi ska bli tydligare i sammanställningarna av det vi gör så att det kan tydliggöras för alla, för vi har inte något att skämmas för.

Anförande nr 195

E w a L a r s s o n (MP): Nu, kära syster, var du inne på pudelns kärna! Vi har undertecknat detta avtal som du har i handen, men vi har ännu inte gjort någon handlingsplan.

När ni allianssystrar kan få finansborgarrådet Sten Nordin att förstå vad det innebar när han satte sin vackra underskrift på denna plan och vi får ett handlingsprogram kanske redan i nästa budget så att vi kan se på varje budgetpost indikatorn jämställdhet, då är vi ännu mer överens.

Nu är vi bara lite på väg, och jag tycker att det är skamligt att vi inte är världsbäst!

Anförande nr 196

E w a S a m u e l s s o n (KD): Jag lovar att fortsätta arbetet.

Anförande nr 197

Å s a J e r n b e r g (MP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Det finns en könsmaktsordning i samhället i dag, och det är därför det är viktigt att ta ett helhetsgrepp när det gäller jämställdhet och att analysera de strukturer och normer som finns vad gäller snedfördelningen av makt. Jag vill ge en eloge till Tina Ghasemi som var uppe här innan för hennes personliga engagemang och även till Ann-Katrin

Åslund. Jag delar er uppfattning, och jag tror att vi många som känner väldigt starkt för de här frågorna.

Jag skulle också vilja säga att det inte bara handlar om enskilda politiker och vårt engagemang. Ska vi ha ett kraftfullt jämställdhetsarbete måste vi också bedriva det arbetet på central nivå. Det är min bestämda uppfattning att vi måste ha ett helhetsgrepp kring de här frågorna och inte bara titta på förvaltningsnivån, vilket ofta är fallet.

Ca 75 procent av stadens anställda är kvinnor. Vi har 60 procent kvinnor på avdelningschefs nivå. Det kan vi inte vara nöjda med. Vi måste vidare se till att medarbetarna, som många arbetar inom tunga vård- och omsorgsyren och många kvinnor arbetar också deltid, har en god hälsa och att de kan leva på sin inkomst.

Vi i Miljöpartiet vill göra en låglönesatsning på framför allt kvinnodominerade yrken, och vi vill ta fram förslag tillsammans med facket på en arbetstidsförkortning för de medarbetare som har störst behov. Vi vill också att staden inför rätt till heltid med möjlighet till deltid i samtliga förvaltningar och bolag. Vi vill även att det politiska inflytandet över de strategiska jämställdhetsfrågorna ska öka.

Jag tycker som sagt att det är intressant att inte ett enda mål och inte en enda indikator i budgeten rör jämställdhet. Därför nämner jag det igen.

Den här motionen handlar bland annat om huruvida vi tycker att jämställdhets- och mångfaldsarbetet ska bedrivas enbart på nämndnivå eller om vi också tycker att det ska finnas ett kraftfullt organ som tar ett helhetsgrepp kring jämställdhetsfrågan på central nivå. Vi i Miljöpartiet tycker det senare. Det behövs ett organ som fokuserar på jämställdhets- och mångfaldsfrågorna och har ett ansvar för att följa upp tillståndet i staden på övergripande och strukturell nivå – i hela staden. Så viktig är jämställdhetsfrågan.

Jag yrkar bifall till Miljöpartiets reservation.

Anförande nr 198

Helen Törnqvist (C): Att vi har olika ståndpunkt kring hur det här jämställdhetsarbetet ska följas upp är helt klart. Jag tycker att det ska ske i varje nämnd och bolag och att man där har ett tydligt chefsansvar. Givetvis har man en övergripande nivå vad gäller att slå fast inriktningen, och det gör man väldigt tydligt i personalpolicyn – att varje arbetsplats i Stockholms stad ska utmärkas som en arbetsplats som är jämställd och mångfaldig.

Det jag vill komma till är förslaget om arbetstidsförkortning. Det har jag aldrig förstått. Kan Åsa Jernberg förklara rättviseaspekten för mig? Vad jag har förstått innebär det att de som är anställda av Stockholms stad ska jobba mindre. Men vem är det då som ska jobba mer? Är det Stina som informationskonsult? Är det jag som egen företagare? Eller vilka kvinnor ska jobba mer för att kvinnor i Stockholms stad får en sponsrad arbetstidsförkortning?

Anförande nr 199

Å s a J e r n b e r g (MP): Det här handlar ju om att det finns yrken där det är en väldigt tung arbetsbelastning i dag, och det är många kvinnor som drabbas av det. Det är ganska välkänt att det är på det sättet, och ett sätt att jobba med den frågan är just att ha arbetstidsförkortning. När arbetet sliter på axlar, rygg och kropp är det bättre för den fysiska hälsan att jobba mindre, och det är bland annat det som den här frågan handlar om.

När det gäller den här motionen är det vår uppfattning att det är svårt att få en övergripande bild av hur situationen ser ut när det gäller jämställdhetsområdet i staden, och det är jättebra och självklart att man ska bedriva det här arbetet aktivt på nämnd- och bolagsnivå. Men vi har också ett politiskt ansvar att kunna se på de här frågorna på en övergripande strukturell nivå och se hur det faktiska arbetet fortskrider som görs ute i nämnder och bolag. Det är det vi vill ha. Vi vill ha den samlade bilden.

Anförande nr 200

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Jämställdhetsarbete engagerar och berör. Vi pratar här om den absolut viktigaste resursen vi har i vår kommun, nämligen våra anställda, våra medarbetare som varje dag går till jobbet och kämpar för att upprätthålla vår verksamhet. Det är vår viktigaste resurs, eller som man fick lära sig i företagsekonomi, också vår högsta kostnad i bokslutet.

Det handlar om att vi politiker i den här staden också är ansvariga för ett bra och strukturerat personalarbete och därmed ett jämställdhetsarbete. Jag som politiker är villig att ta ansvar och driva på utvecklingen så att vi får bort de ojämlikheter som vi har i våra verksamheter. Då måste vi känna till de brister vi har, samtidigt som alla chefer varje dag ska motarbeta ojämställda villkor på våra arbetsplatser. Det ska inte accepteras. Det är väldigt oklokt att ha ojämställda villkor på våra arbetsplatser, men vi som de högsta politikerna måste bli informerade och måste kunna fatta beslut som går i en annan riktning när vi ser att det är på väg åt fel håll.

Det är där vi inte är överens med Alliansen. Den här motionen visar och pekar på det problem vi i dag har i våra verksamheter och framför allt att den högsta ledningen, vår kommunstyrelse, inte får fortlöpande information om hur det går med personal- och jämställdhetsarbetet. Det är oacceptabelt. Vi vet vilka det är som går på schemalagd arbetstid och registrerar sin arbetstid på flexklocka. Vi vet vilka det är på andra sidan som har oreglerad arbetstid och därmed lite extra semesterdagar.

Detta är det strukturella problemet när vi inte ser övergripande mellan våra verksamheter. Vi vet att vi har högre löner i bolagen än i förvaltningen. Vi vet vilket kön som oftast finns representerat i våra bolag och vilket kön som jobbar i våra förvaltningar. Det här är vårt ansvar att åtgärda. Vi måste få bukt med den strukturella felfördelningen och ha ett aktivt personal- och jämställdhetsarbete.

Bifall till S-reservationen i kommunstyrelsen!

Anförande nr 201

I n g e r S t a r k (V): Ordförande, fullmäktige! För att jämställdhets- och mångfaldsarbetet ska få riktigt bra effekt måste det faktiskt föras på den högsta

politiska nivån. Det måste vara ett helhetsgrepp på det. Vi har en könsmaktsordning som är oerhört svår att bryta, och för att vi ska kunna göra det måste det finnas ett övergripande strategiskt arbete.

Jag tänkte koncentrera mig på frågan som handlar om jämställdhets- och mångfaldsarbetet ut emot invånare och brukare.

En gång i världen hade vi ett jämställdhetsråd. Jag kan inte påstå att fungerade speciellt bra. Det var väldigt tandlöst. Jag tycker inte att personal- och jämställdhetsutskottet är så mycket mindre tandlöst – tyvärr. Vi skulle behöva ha någon annan struktur på det, och när det gäller det jämställdhetsarbetet som måste bedrivas ut emot invånare och brukare förs det ett resonemang i motionen om hur det skulle kunna se ut, där man faktiskt skulle behandla dessa frågor i ett eget utskott eller direkt i kommunstyrelsen.

Jag tror att det skulle vara bra om det låg direkt under kommunstyrelsen, i kommunstyrelsen, så att de här frågorna ständigt diskuterades i kommunstyrelsen och att man hade ordentliga handlingsplaner till exempel när det gäller det viktiga arbetet med jämställdhet inom förskolan som ju måste bedrivas likvärdigt över hela staden. Det finns nu små öar där man bedriver ett väldigt bra jämställdhetsarbete på förskolorna, men det måste bedrivas på alla förskolor för att vi ska komma någon vart med de här svåra frågorna.

Vi skulle också behöva mycket bättre tillgång till strategier och specialister inom detta område på stadsledningskontoret. Lika självklart och viktigt är det att politikerna styr så att det blir ett tydligt arbete ut emot staden, ut emot invånare och brukare.

Jag vill också upprepa detta: Det finnas inget mål och inga indikatorer i budgeten som rör det oerhört viktiga arbetet med att bryta den könsmaktsordning som finns och få en jämställd stad på riktigt.

Med detta vill jag yrka bifall till motionen.

Anförande nr 202

T i n a G h a s e m i (M): Jag har lyssnat på vad ni säger om den här motionen, och jag tycker att det handlar väldigt mycket om handlingsplaner och att tillsätta kommissioner och kommittéer. Jag tror att om man ska lyckas med jämställdhetsfrågor så är det väldigt viktigt att kunna integrera det i det dagliga arbetet. Det är så Stockholms stad hanterar jämställdhetsfrågorna.

Uppföljning och styrning av detta arbete görs i ordinarie budget- och verksamhetsuppföljning. Ni verkar vilja centralisera frågan för att det på något sätt skulle bli bättre, men jag kan säga själv som styrelseordförande för ett bolag och stadsdelsnämndsordförande på Kungsholmen att jag inte tror att det skulle bli bättre för att det sitter kommunstyrelseledamöter och ansvarar för den frågan. Som ordförande i mina verksamheter vet jag faktiskt vad som fungerar och vad som behöver göras, och därför blir jag lite upprörd när ni vill centralisera frågan.

Anförande nr 203

I n g e r S t a r k (V): Centraliseringen handlar om att det är styrande politiker i staden som måste ha det övergripande ansvaret för att det ska bli ett likvärdigt arbete ut över hela staden och att det också ska kunna bli ett arbete ut emot invånare och brukare, för det är ju lika viktigt. Jag nämnde det här med arbetet på förskolorna till exempel. Vi måste komma dit hän att det finns ett sådant arbete på alla förskolor. Så är det inte nu, och ska man komma dit tror jag också att man måste ha det här övergripande ansvaret och en tydligare styrning än vad vi har. Det är väl ändå ganska allvarligt att det inte finns ett enda mål och inte en enda indikator i er budget som handlar om det här arbetet som vi diskuterar.

Anförande nr 204

S a l a r R a s h i d (S): Jag vill först och främst tacka Ann-Margarethe Livh för en utomordentlig motion och framför allt att hon även väver in mångfaldsperspektivet. Det är samma maktstrukturer, vilket även Åsa Jernberg var inne på och förklarade, när det gäller hur man missgynnas på grund av sitt kön, sin hudfärg etcetera.

Moderaterna säger ofta att vi vill styra människors liv. Är det det den här motionen säger? Jag läser här i en av att-satserna: ”Göra en översyn av personal- och jämställdhetsutskottet vad gäller syfte, organisation och delegationsbestämmelser utifrån målsättningen att öka det politiska inflytandet över strategiska personal- och jämställdhetsfrågor i stadens förvaltningar och bolag.”

Vi ger ju makt och inflytande till personalen. Det är vad att-satsen säger, och ändå står ni och säger att vi vill styra över människors liv.

Vi kan fortsätta: ”I översynen ska ingå att analysera hur de övergripande jämställdhets- och mångfaldsfrågorna kan styras politiskt på ett bättre sätt än idag, så att det ges förutsättningar att förstärka arbetet såväl vad gäller personalen som brukarna och medborgarna.”

Jag förstår inte problemet med det här. Vad är det som skulle se till att dessa människor som arbetar inom våra förvaltningar får mindre att säga till om? De skulle få mer att säga till om! Deras levnadssituation skulle förbättras.

Ibland undrar jag hur Alliansen tänker, framför allt när det kommer till de strukturella frågorna. Man är alltid så rädd för att se strukturer, och man vill alltid värna individen. Men jag ska berätta en sak för er: Det bästa sättet att värna individen och det privata är att se att det privata är politiskt.

Det privata är politiskt. Det som händer i hemmet och på arbetsplatsen är politiskt. Därför kan jag säga att vi skyddar individen bättre än vad ni gör. Vi för en mycket bättre jämställdhetspolitik än vad ni gör, och vi för fram riktiga och reella krav.

Anförande nr 205

H e l e n T ö r n q v i s t (C): Risken är väl att jag blir anklagad för någon härskarteknik: Först anklagar vi männen som grupp för att de inte har kommit upp i debatten, och sedan får Salar Rashid en motreplik. Men jag tar risken.

De här styrmedlen finns ju. Det är det vi säger. Strukturerna har blivit sedda, och det var därför som kommunfullmäktige 2009 antog en personalpolicy där man slår fast att varje arbetsplats ska vara jämställd, och det är en del av det dagliga arbetet. Det är jämställdhetsintegrering, och det mäts med redskapet Jämex varje år. Man tittar på hur det har utvecklats, och det går inte åt fel håll. År 2010 hade vi 132 poäng och 2011 hade vi 136. Självklart jobbar varje chef för att hans eller hennes förvaltning ska nå fram, och när man pratar om det på sina arbetsplatsförlagda möten så är det ett sätt att integrera och få med sig personalen.

Vi har sett strukturerna, redskapen finns och vi kan bli bättre!

Anförande nr 206

S a l a r R a s h i d (S): Men varför händer det ingenting? Jag ska citera Brecht: Först kommer maten, sedan kommer moralen.

Det är vad det här handlar om: rätten till en hel lön, rätten till heltid, rätten till ett arbete. Sedan kan man moralisera hur mycket som helst över det.